

ภาษาไทย

หนังสือ

- กระแสร้ มลายาภรณ์. วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2512.
- กาญจนา นาคสกุล และคณะ. การใช้ภาษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, 2524.
- กิ่งแก้ว อัครดากร. วรรณกรรมจากบ้านใน. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2519.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส. ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดีไทย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2527.
- _____. วรรณคดีวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2528.
- เจตนา นาควิริยะ. ทฤษฎีเบื้องต้นแห่งวรรณคดี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดวงกมล, 2521.
- เจือ สตะเวทิน. วรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. การเมือง-การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไทย. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- _____. เทียนวรรณและ ก.ศ.ร.กุหลาบ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธีรนันท์, 2522.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช และ ชัคติยา กระณสุต. เอกสารการเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2518.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. "ค่าน้ำ." ใน กบฏ ร.ศ.130. โดย เจริญ ศรีจันทร์ และ เนตร พูนวิวัฒน์. กรุงเทพฯ : ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย, 2517.
- ฉัฐวุฒิ สุทธิสงคราม. สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์. กรุงเทพฯ : แพร์พิทยา, 2516.
- ดวงมน จิตรจำนงค์. หลังม่านวรรณศิลป์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เทียนวรรณ, 2528.
- ศรีศิลป์ บุญขจร. นวนิยายกับสังคมไทย (พ.ศ.2475-2500). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2523.
- ด้อย ชุมสาย, ม.ล. วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- นพมาศ ศิริกายะ. ประพันธ์ศิลป์ของอรสโธเดิล. กรุงเทพฯ : ภาควิชาศิลปการละคร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

- นันทา ขุนภักดี. การวิเคราะห์ความเชื่อของชาวไทยในสวัสดิรักษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, 2530.
- นิติ เอียวศรีวงศ์. ปากไก่และใบเรือ. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, 2527.
- นิพนธ์ อินสิน. แนวคิดเชิงต่อต้านระบบวัฒนธรรมเก่า : ศึกษาจากวรรณกรรมของชนชั้นกลางในสมัย
พระพุทธเจ้าหลวง. สกลนคร : ภาควิชาภาษาไทย วิทยาลัยครูสกลนคร, 2521.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. แฉ่งวรรณกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อ่านไทย, 2529.
- ประวัติศาสตร์กรุงรัตนโกสินทร์ เล่ม 2 : สมัยรัชกาลที่ 4 ถึง พ.ศ.2475. กรุงเทพฯ : กรม
ศิลปากร, 2525. (พิมพ์เนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี)
- ปิยนาด บุนนาค และ มรรยาท กิจสุวรรณ. การวิเคราะห์ค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมไทย
ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (2325-2394) : ระบบเครือญาติ การแต่งงานและครอบครัว
กรุงเทพฯ : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- เปลื้อง ๗ นคร. คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2514.
- พทยา สายหู. กลไกของสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2529.
- ไพฑูริย์ เครือแก้ว. ลักษณะสังคมไทยและการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : การพิมพ์เกื้อกูล, 2506.
- ยศ วัชรเสถียร. ความเป็นมาของการประพันธ์และนักประพันธ์ไทย. กรุงเทพฯ : แพร์พิตยา,
2506.
- ระวีวรรณ ประกอบผล. นิตยสารไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- วิภา กงกะนันท์. วรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2522.
- ศิลปวัฒนธรรมไทย เล่ม 2 : ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมกรุงรัตนโกสินทร์.
กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, 2525. (พิมพ์เนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์
200 ปี)
- ศิลปากร, กรม. เจ้านายและข้าราชการกราบบังคมทูลถวายความเห็นจัดการเปลี่ยนแปลง
ราชการแผ่นดิน ร.ศ.103. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2512. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงาน
พระราชทานเพลิงศพ พลเอก หลวงสถิตยยุทธการ)
- สังคีต พิริยะรังสรรค์. ประวัติการต่อสู้ของกรรมกรไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

สืบแสง พรหมบุญ และคณะ. สังคมศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2528.

สุกัญญา ศีระวนิช. ประวัติการหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยภายใต้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช.

กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

สุภารัตน เสรีวัฒน์. วิวัฒนาการของเรื่องสั้นในเมืองไทยตั้งแต่ต้นจนถึง พ.ศ.2475. กรุงเทพฯ

: กรมการฝึกหัดครู, 2520.

สุธา ศาสตร์. โครงสร้างของการเสนอความตลกในบทละครนอก. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.,

2526.

สุพรรณิ วราทร. ประวัติการประพันธ์นวนิยายไทย. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคม

ศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2519.

สุภางค์ จันทวานิช. สังคมวิทยาวรรณคดี. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

สุมาลี วีระวงศ์, น.ค.หญิง, บรรณาธิการ. ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย พ.ศ.2417-2453.

กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, 2530.

อับรัมส์, เอ็ม. เอช. อธิบายศัพท์วรรณคดี. แปลโดย ทองสุก เกตุโรจน์. กรุงเทพฯ :

กระทรวงศึกษาธิการ, 2529.

อานนท์ อากาศิรม. "วิถีชีวิตและรูปแบบครอบครัวไทย : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต."

เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องความเป็นไทยที่ควรธำรงไว้. 26-28 มีนาคม 2529.

กรุงเทพฯ : โครงการไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.

บทความ

กาญจน์ สมเกียรติกุล และ युพา ชุมจันทร์. "การปฏิรูปและวิกฤตการณ์วังหน้า." จุลสาร

โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 3 (เมษายน 2516).

"คำนำ." ชวนหัว เล่ม 1. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2504.

"คำนำ." ลัทธิวิทยา 1 (กรกฎาคม 2493) : 1-3.

"คำนำ." วชิรญาณ 22 (กรกฎาคม 2439) : 2198.

"คำนำ." วชิรญาณพิเศษ 6 (มกราคม 2435) : 98.

"คำนำ." วชิรญาณพิเศษ 10 (มกราคม 2443) : 111-112.

"คำนำ." สารานุกรมวิทยา 1 (2449) : 1.

เจวียง เสวตทัต. "เมื่อหนังสือพิมพ์ไทยต้องมีเรื่องจีนแม้ขาดเรื่องจีนก็ไม่ใช้หนังสือพิมพ์."

วารสาร ส.น.ท. 2 (มิถุนายน 2497), อ้างถึงใน สุกัญญา ศีระวนิช. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการหนังสือพิมพ์ กรุงเทพฯ : มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2532.

เชิดเกียรติ อัดถากร. "หนังสือแสดงกิจจานุกิจ : ตำราวิทยาศาสตร์เล่มแรกของไทย." อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 8 (2529) : 83-94.

ฉวีรุติ สุธิสสงคราม. "พระบาทสมเด็จพระปิยมหาราชกับหนังสือพิมพ์ครุโฆวาท เมื่อ 111 ปี มาแล้ว." รัฐสภาสาร 32 (ตุลาคม 2527) : 51-74.

โคม สุขวงศ์. "85 ปี ภาพยนตร์ในประเทศไทย." ศิลปวัฒนธรรม 3 (มิถุนายน 2525) : 8-20.

เทือก กุสุมา ณ อยุธยา. "วรรณกรรมอย่างไรที่เรียกว่าแพโรดี้." วิทยาสาร 24 (กันยายน 2516) : 30-31.

ไทยหัวเห็ด. "ขอตาม." ทวีปัญญา เล่ม 2. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2523.

น.ม.ส. "หนังสือลัทธิวิทยา." ประมวณวารค 1 (มกราคม 2477) : 20-26.

"พิลึก." คลิตสมิต เล่ม 1. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2528.

"หมายเหตุเบ็ดเตล็ด." ถลกวิทยา 1 (มกราคม 2443) : 72-73.

วิทยานิพนธ์

จันทร์รัตน์ ประवालปัทม์. "การศึกษาเปรียบเทียบราชสำนักในสมัยรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6." วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

นพรัตน์ คงมาลา. "การใช้ภาษาในสารคดีของวาณิช จรุงกิจอนันต์ ระหว่าง พ.ศ.2520-2529." วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

แบ่งน้อย บุญเนตร. "คำคะนองในหนังสือพิมพ์รายวันระหว่างปีพุทธศักราช 2521-2525." วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

ประภา สังข์บุญลือ. "วิเคราะห์หนังสือพิมพ์ครุโฆวาท." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.

เสนอ จันทร์เจริญ. "วิหุชะในบทละครกาลิทาส." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

ภาษาอังกฤษ

- Bergson, Henri. Laughter. New York : MacMillan, 1911, quoted in
Felheim, Marvin. Comedy. New York : Harcourt Brace Javanovich,
Inc., 1962.
- Blistein, Elmer M. "Humor." The Encyclopledia Americana 14 (1975) :
562-564.
- Danziger, Marlies K., and Johnson, W. Stacy. An Introduction to the
Study of Literature. Lexington : D.C. Health and Company, 1961.
- Eastman, Max. Enjoyment of Laughter. New York : Simon and Schuster,
1936.
- Fry, William. R. Sweet Madness : A Study of Humor. Palo Alto : Pacific
Books, 1963.
- Hazlitt, William. Selected Essays of William Hazlitt, 1778-1830.
London : Nonesuch Press, 1948.
- Koestler, Arthur. "Humour and Wit." The New Encyclopedia Britannica
9 (1974) : 5-11.
- Peck, John, and Coyle, Martin. Literary Terms and Criticism. London :
MacMillan, 1984.
- Shaw, Harry. Dictionary of Literary Terms. New York : McGraw-Hill :
1905.
- So Sethaputra. New Model English-Thai Dictionary. 4th ed. Bangkok :
Thai Watana Panich, 1970.
- Stroud, Theodore A., and Gordon, Edward J. The Literature of Comedy.
New York : Ginn and Company, 1968.
- Thrall, William Flint, and Hibbard, Addison. A Handbook to Literature.
New York : The Odyssey Press, 1960.
- Wellek, Rene, and Warren, Austin. Theory of Literature. 3rd ed.
London : Peregrine Press, 1963.

Wibha Senanan. The Genesis of the Novel in Thailand. Bangkok : Thai
Wattana Panich, 2518.

Wimsatt, William K., and Brooks, Cleanth. Literary Criticism : A
Short History. New York : Alfred A. Knopf, 1957.

תרשפת

ภาคผนวก ก
บรรณานุกรมร้อยแก้วแนวขนาน

- ก.ส.ก. "ชั้นกิมตั้ง." ศรีกรุง 4 (ธันวาคม 2459) : 413-428.
- กมลศ. "ทนตทุภ." เฉลิมวุฒิ 1 (ตุลาคม 2471) : 110-114.
- กาญจนาคพันธ์. "เกี้ยวลูกสาวเจ๊ก." ศัพท์ไทย 5 (เมษายน 2469) : 1985-2007.
- "การถือกลางต่าง ๆ ดีหรือไม่ดี." ลักขวิทยา 1 (ตุลาคม 2443) : 329-337.
- กิมลัม. "ไปทอดกรฐิน." ไทยเขมม 4 (ธันวาคม 2470) : 1160-1168.
- กุมารใหม่. "ทำโทษเสียเอง." ศรีกรุง 1 (ธันวาคม 2456) : 476-488.
- _____. "ผู้ข่มขืน." ศรีกรุง 4 (ตุลาคม 2459) : 207-223.
- แก้วแกลบ. "ท่านผู้หญิงกันโชก." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 246-258. น.ค.หญิง
สุมาลี วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย
ไทย, 2530.
- _____. "ไปดูแลครโรงศึกษาวรพ์." ใน ผสมผสาน ชุด 5 หน้า 423-441. กรุงเทพฯ :
ศิลปสาร, 2514.
- _____. "แม่วันปลอม." ลักขวิทยา 2 (สิงหาคม 2444) : 140-158.
- ไถ่นา. "กำเกวียนกงเกวียน." ศรีกรุง 3 (มีนาคม 2458) : 758-769.
- ข. โกลมิมศรี. "ฤทธิ์โมโห." สารานุกรม 2 (กันยายน 2470) : 3716-3724.
- _____. "หมอจำ." เรียงรมย์ 2 (กรกฎาคม 2471) : 2720-2734.
- _____. "อย่างนี้มีไหม." เรียงรมย์ 1 (พฤศจิกายน 2469) : 86-92.
- "ขรัวเพชรกับประสกลีแก้ว." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 82-83. น.ค.หญิง สุมาลี
วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย,
2530.
- "ข่าววิจิตรพิศดาร." ใน ชวนหัวเล่ม 2. หน้า 4-7. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย,
2505.
- ขุนช้าง. "บรมอิน." ถลกวิทยา ม.ป.ป. (ตุลาคม 2445) : 299-302.
- เขียวหวาน. "ปัญหาสำหรับทุกวันนี้." ใน ทวีปัญญาเล่ม 5. หน้า 201-228. กรุงเทพฯ :
มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2526.
- _____. "ไปเที่ยวรถไฟสายนครราชสีมา." ลักขวิทยา 1 (พฤษภาคม 2444) : 848-
860.
- _____. "คุยย่าเพิ่ง." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 161-168. น.ค.หญิง สุมาลี
วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, 2530.

- คนดง. "ตะเกียบวิทยา." ศรีกรุง 2 (มกราคม 2457) : 573-597.
- _____ . "เบื้อนแก่." ศรีกรุง 3 (พฤษภาคม 2459) : 1062-1088.
- คุณสำราจ. "เที่ยวประคูน้ำสระปทุม." ศรีกรุง 3 (พฤษภาคม 2459) : 1041-1049.
- "ครวญถึงภาษาไทย." ใน ชวนหัวเล่ม 2. หน้า 13-16. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย,
2505.
- จ.ก.ณ. "ท่าน." มหาวิทยาลัย 9 (2474) : 324-343.
- จ.จ. "ปรอดกายสิทธิ์." ศรีกรุง 7 (พฤษภาคม 2469) : 338-345.
- จ. ดิษยบุตร. "ชี้โพรงให้กระรอก." เริงรมย์ 2 (มิถุนายน 2471) : 2664-2657.
- จ. เพ็ชรศรี. "หวงลูกสาว." ไทยเขมม 8 (กุมภาพันธ์ 2474) : 1443-1445.
- จ. สุวรรณหัต. "ฤทธิ์กลาง." สมานมิตรบรรเทอง 2 (ตุลาคม 2470) : 78-94.
- จ. อึ้งประทีป. "โจ่งแกมหยิ่ง." มหาวิทยาลัย 9 (2474) : 34-40.
- "จดหมายจากผู้หญิงถึงผู้หญิง." ใน ชวนหัวเล่ม 2 หน้า 8-13. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย,
2505.
- "จดหมายนายสุด." ใน ชวนหัวเล่ม 2 หน้า 92-98. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย,
2505.
- จรรยาอักษรศักดิ์, หลวง. "น้ำสาวของพ่อสอาด." ศัพท์ไทย 1 (มกราคม 2464) : 398-410.
- "จินตหรา." สาราญวิทยา 1 (2449) : 145-150.
- เฉลิมวุฒิ. "ผิดถนัด." เฉลิมวุฒิ 1 (สิงหาคม 2471) : 2-9.
- _____ . "วิมานชั้นเจ็ด." เฉลิมวุฒิ 2 (สิงหาคม 2472) : 138-144; (กันยายน 2472)
: 134-140.
- ช. ตฤชณานนท์. "เตะส่งเดช." สารานุกรม 2 (กรกฎาคม 2470) : 2421-2426.
- ช. บุระะพงค์. "เทวดาอุ้มสม." เริงรมย์ 1 (เมษายน 2470) : 2660-2668.
- _____ . "ปัญหาของปลัดเข้ม." เริงรมย์ 3 (ธันวาคม 2471) : 569-607.
- ช. ร. พายัพ. "เมื่อมันเมา." สารานุกรม 3 (มกราคม 2470) : 104-157.
- ช. เรืองศิลป์. "โชดาร์อน ๗." ศรีกรุง 7 (พฤษภาคม 2469) : 379-393.
- ชวน ทรัพย์สาร, นายดาบ. "ลุงของทิดเต็ง." เสนาศึกษาและแม่วิทยาลัยศาสตร์ 7 (สิงหาคม
2466) : 1009-1023.
- ชาวลิต เศรษฐบุตร. ก. "แก้วไม่ตก." ศรีกรุง 2 (มีนาคม 2457) : 711-725.
- _____ . ข. "นายสิบเอกหวอด." ศรีกรุง 2 (พฤศจิกายน 2457) : 318-331.

- ชาลิต เศรษฐบุศร. ก. "บุรุษที่ 3." ศรีกรุง 3 (มกราคม 2458) : 538-555.
- _____. ข. "ยกเมฆ." ศรีกรุง 3 (ตุลาคม 2458) : 173-194.
- ช่อมาลี. "ก้านคนใหม่." เสนาศึกษาและแพทยศาสตร์ 15 (พฤษภาคม 2474) : 823-827.
- _____. "จดหมาย 2 ฉบับ." สุภาพบุรุษ 1 (มีนาคม 2472) : 3196-3200.
- _____. "วาสนาของเขา." สารานุกรม 1 (มิถุนายน 2469) : 1733-1736.
- ชาย หัตถกิจ. "นัยน์ตาผาด." ไทยเขมร 5 (กรกฎาคม 2471) : 400-402.
- เชื้อ ขำภโศ. "เข้าใจผิด." เสนาศึกษาและแพทยศาสตร์ 9 (กุมภาพันธ์ 2467) : 186-190.
- ไฉ่ เรืองศิลป์. ก. "กลซ่อนกล." ศัพท์ไทย 2 (มีนาคม 2466) : 1225-1246.
- _____. ข. "กลสองต่อ." ศัพท์ไทย 2 (มิถุนายน 2466) : 1582-1593.
- ไชยามพวาน. "เบ็ดเหาะ." ไทยเขมร 4 (สิงหาคม 2470) : 559-562.
- ช. จาตนิลพันธ์. "ผู้ก่อกำเนิดहुเฉลิมในตำบลบางเสาธง." ไทยเขมร 9 (กุมภาพันธ์ 2475) : 725-734.
- แซมซุ. "ข่าวพิศดาร." ใน ชวนหัวเล่ม 2. หน้า 55-57. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2504.
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. ก. "ขี้ช้างจับตักแตน." ใน พระนิพนธ์บันเทิงคดีของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. โดย ทิพย์สุนทร อนันบุตร. หน้า 170-172. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2525.
- _____. ข. "โข่ง." ใน พระนิพนธ์บันเทิงคดีของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. โดย ทิพย์สุนทร อนันบุตร. หน้า 132-134. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2525.
- _____. ค. "ถู่ ถู่." ใน พระนิพนธ์บันเทิงคดีของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. โดย ทิพย์สุนทร อนันบุตร. หน้า 176-180. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2525.
- ดินสอด. ก. "การผจญภัยของคุณปลา." ไทยเขมร 2 (มิถุนายน 2468) : 331-342.
- _____. ก. "ต้องเสียเหล่าหนึ่งขวิดเพราะเห็นชุนยัดเข็นดีกว่าที่สาธ." ไทยเขมร 1 (สิงหาคม 2467) : 607-615.

- คินสอ. ข. "คาถาบังคับไล้ของอาจารย์ข่า." ไทยเขมม 2 (ตุลาคม 2468) : 937-942.
- _____ . "เรื่องอะไร ๆ ก็ได้." ไทยเขมม 9 (พฤศจิกายน 2475) : 551-563.
- _____ . "นับสิบคนที่ 2." ไทยเขมม 3 (ตุลาคม 2469) : 1004-1028.
- _____ . "สติของพ่อครูสา." ไทยเขมม 1 (มิถุนายน 2467) : 268-286.
- _____ . ก. "หมอแจ่มจับผี." ไทยเขมม 9 (กันยายน 2474) : 350-369.
- _____ . ข. "หมอแจ่มนักสืบ." ไทยเขมม 8 (พฤศจิกายน 2474) : 881-903.
- _____ . "หมอแจ่มเริ่มสืบ." ไทยเขมม 5 (พฤศจิกายน 2471) : 981-1003.
- ค.จ. "อย่าลองคิดงั่ว." ไทยเขมม 4 (สิงหาคม 2470) : 552-557.
- ค. สรสิงห์. "แม่โฉมเจลา." ไทยเขมม 2 (กรกฎาคม 2468) : 481-484.
- คอปิโต. "ปลอมกายลากรณ." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 233-235. น.ค.หญิง
สุมาลี วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย
ไทย, 2530.
- ก. ธรรมเที่ยง. "คุณถึกนักสืบ." บรรเทอคงคดี 1 (มกราคม 2470) : 181-187.
- ก. ระวีงภัย. "ชูศรี-วิลัย." ไทยเขมม 4 (มีนาคม 2470) : 1681-1693.
- ท. สุทธิเสมอ. "รวมเป็นสองขุม." ศัพท์ไทย 2 (กรกฎาคม 2466) : 1771-1779.
- ทวิ มหาเปารยะ. "กinya." ศรีกรุง 8 (มิถุนายน 2470) : 131-135.
- _____ . "เด็กเจ้ากรรม." ไทยเขมม 4 (กันยายน 2470) : 804-816.
- ทองปลอม. "รดยนตร์ของข้าพเจ้า." ไทยเขมม 3 (มิถุนายน 2469) : 170-177.
- ทองสุก บุตสถิตย์, ร้อยตรี. "สุนัขเจ้ากรรม." เสนาศึกษาและแผ่วิทยาศาสตร์ 10 (มีนาคม
2468) : 474-481.
- ทองหยิบ. "เจ้าคุณเขษิณภัย." ศัพท์ไทย 4 (มิถุนายน 2468) : 2280-2294.
- ท่านขุนศรีทนนไชย. "สมปาน." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 67. น.ค.หญิง สุมาลี
วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย,
2530.
- ทิดค้อย. "ใครจริง." ไทยเขมม 9 (พฤศจิกายน 2475) : 588-592.
- _____ . ก. "งามหน้า." สารานุกรม 2 (มิถุนายน 2470) : 2220-2223.
- _____ . "ถ่ายรูปหมู่." มหาวิทยาลัย 9 (2474) : 695-701.
- _____ . "ยามชวย." ไทยเขมม 5 (ตุลาคม 2471) : 824-827.
- _____ . ข. "หรั่งเจียบ." สารานุกรม 2 (กันยายน 2470) : 368-3646.

- ทิมมูย ปากน้ำ. "เมียงก่ามะลอ." เริงรมย์ 2 (มิถุนายน 2471) : 2460-2473.
- ทิดหงส์. ก. "ขวัญหนีดีฝ่อ." คูลิตสมิต ม.ป.ป. (กันยายน 2464) : 103-107.
- _____. ข. "ตามมาปราบ." คูลิตสมิต ม.ป.ป. (กุมภาพันธ์ 2464) : 106-112;
(มีนาคม 2464) : 122-128.
- _____. ค. "ถูกต้ม." คูลิตสมิต ม.ป.ป. (กันยายน 2464) : 136-138.
- _____. "แรงน้ำสวด." คูลิตสมิต ม.ป.ป. (กรกฎาคม 2465) : 57-63.
- _____. ง. "เหตุเพราะเทียนไข." คูลิตสมิต ม.ป.ป. (มกราคม 2464) : 180-185.
- เทพ มหาเปารยะ. "ขออนุญาตคุณพ่อ." ไทยเขมม 4 (พฤศจิกายน 2470) : 1088-1089.
- "เที่ยวทะเลตะวันออก." ถลทวิทยา ม.ป.ป. (สิงหาคม 2444) : 222-228; (กันยายน 2444) : 252-266.
- น.ม.ส. ก. "ความคิดคุณผล." ใน นิทานของ น.ม.ส. หน้า 413-440. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพฯ : คลังวิทยา, 2513.
- _____. "คุณเจก." ใน ทวีป้อญาเล่ม 3. หน้า 102-111. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2524.
- _____. จดหมายจางวางหว่า. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2522.
- _____. ก. "แจวเรือจ้าง." ใน ผสมผสานชุด 4. หน้า 452-480. กรุงเทพฯ : ดิลกสาร, 2514.
- _____. ข. "ดาวพฤษเป็นมูล." ใน ผสมผสานชุด 5. หน้า 377-397. กรุงเทพฯ : ดิลกสาร, 2514.
- _____. ก. "ทำตามฝัน." ใน ประมวลนิทานของ น.ม.ส. หน้า 45-47. กรุงเทพฯ : คลังวิทยา, 2504.
- _____. ค. "นายด้อยนักสืบ." ใน ผสมผสานชุด 5. หน้า 148-160. กรุงเทพฯ : ดิลกสาร, 2514.
- _____. ข. "ประกวคัง." ใน ประมวลนิทานของ น.ม.ส. หน้า 159-172. กรุงเทพฯ : คลังวิทยา, 2504.
- _____. ก. "โมเตอร์คาร์ใหม่." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 213-218.
- น.ต.หญิง สุมาลี วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, 2530.

- น.ม.ส. ข. "เรื่องค้าง ๆ." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 192-206. น.ต.หญิง สุมาลี วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, 2530.
- _____ . ง. "เศรษฐกิจพิชฌโลก." ใน ผสมผสานชุด 4. หน้า 171-195. กรุงเทพฯ : ศิลก
สาร, 2514.
- _____ . ค. "หงส์." ใน ประมวลนิทานของ น.ม.ส. หน้า 65-88. กรุงเทพฯ : คลัง
วิทยา, 2504.
- _____ . ข. "หางแมว." ใน นิทานของ น.ม.ส. หน้า 1-32. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ
: คลังวิทยา, 2513.
- _____ . "อาจารย์ลีลาศาสตร์." เสนาศึกษาและแผ่วิทยาศาสตร์ 7 (มกราคม 2465) :
5-30.
- น.ร.วิทยาศาสตร์ บุญสืบ. "บรมยุ่ง." มหาวิทยาลัย 2 (2467) : 220-232.
- นกลีเก. "ตำราแต่งงานให้มั่งมี." คลุคสมิต ม.ป.ป. (ตุลาคม 2465) : 30.
- นครปฐม. "โซวีเมีย." เรจรมย์ 3 (กุมภาพันธ์ 2471) : 1131-1146.
- นราธิปประพันธ์พงศ์, กรมหมื่น. ก. "จับดาถล่าแดง." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า
125-126. น.ต.หญิง สุมาลี วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษา
และหนังสือแห่งประเทศไทย, 2530.
- _____ . ข. "ตามอดสอดตาเห็น." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 127-128.
น.ต.หญิง สุมาลี วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่ง
ประเทศไทย, 2530.
- _____ . ก. "ยังงใจฉันถึงได้เป็นธิดาสาวทันทีก." ใน นิทานวชิรญาณชุดที่ 3. หน้า 134-
152. กรุงเทพฯ : บรรณาการ, 2509.
- _____ . ข. "โลกมากลากหาย." ใน นิทานวชิรญาณชุดที่ 3. หน้า 327-336. กรุงเทพฯ
: บรรณาการ, 2509.
- _____ . ค. "เศรษฐกิจพิชฌโลก." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 122-124. น.ต.หญิง
สุมาลี วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย,
2530.
- _____ . ค. "อีล้อยป้อยแอ." ใน นิทานวชิรญาณชุดที่ 3. หน้า 153-158. กรุงเทพฯ :
บรรณาการ, 2509.

- น้อยลา. ก. "ความดีของคนเรา." ใน ประมวลนิทาน ร.6. หน้า 5-10. กรุงเทพฯ :
ธรรมบรรณาการ, 2516.
- _____ . ข. "ทดลองความไหวพริบ." ใน ประมวลนิทาน ร.6. หน้า 24-34. กรุงเทพฯ :
ธรรมบรรณาการ, 2516.
- _____ . ค. "ทำตามพินัยกรรม." ใน ประมวลนิทาน ร.6. หน้า 15-24. กรุงเทพฯ :
ธรรมบรรณาการ, 2516.
- _____ . "ยาตัวเบา." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 207-212. น.ศ.หญิง สุมาลี
วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, 2530.
- _____ . ง. "รายงานการประชุมปาลิเมนต์สยาม." ใน ประมวลนิทาน ร.6. หน้า 47-58.
กรุงเทพฯ : ธรรมบรรณาการ, 2516.
- _____ . จ. "สุนทรความตามสวัสดิรักษา." ใน ประมวลนิทาน ร.6. หน้า 10-15.
กรุงเทพฯ : ธรรมบรรณาการ 2516.
- _____ . ฉ. "เหาะเหินเดินอากาศ." ใน ประมวลนิทาน ร.6. หน้า 1-4. กรุงเทพฯ :
ธรรมบรรณาการ, 2516.
- นัก มั่นเหมาะ. "ท่านไม่รู้กฎหมายดา." ศรีกรุง 7 (มิถุนายน 2469) : 536-543.
- นามวัฒน์. "จับกัน." บรรเทอคงคดี 1 (มกราคม 2470) : 206-221.
- นายกระจก. "เคราะห์ร้าย." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 189-191. น.ศ.หญิง สุมาลี
วีระวงศ์, บรรณาธิการ กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย,
2530.
- _____ . "วิ่งวัวร์ว." ถลกวิทยา ม.ป.ป. (ธันวาคม 2444) : 56-58.
- นายกระดิ่ง. "คุณเจก." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 180-181. น.ศ.หญิง สุมาลี
วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย,
2530.
- นายเกิด. "ผักชีโรยหน้า." ใน นิทานวิรัชชาตชุดที่ 3. หน้า 392-398. กรุงเทพฯ :
บรรณาการ, 2509.
- นายขาว. "เจริญกรุงวิทยา." ศรีกรุง 2 (ธันวาคม 2457) : 489-504.
- นายโข่ง ๗ คลองสาร. ก. "นาฬิกาของข้าพเจ้า." ไทยเขมม 1 (มิถุนายน 2467) : 214-
216.
- _____ . ข. "เพื่อนแปลก ๆ ของข้าพเจ้า." ไทยเขมม 1 (กรกฎาคม 2467) : 357-363.

- นายเจือ. "ท้าวโศภนบุษาคณ." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 139-141. น.ต.หญิง สุมาลี วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, 2530.
- นายคุ่น. "คราวช่วย." เสนาศึกษาและแผ่วิทยาศาสตร์ 16 (กรกฎาคม 2475) : 46-50.
- นายนาน. "ธรรมบทนั้นกลาง." ใน นิทานวิริยคุณชาติ 3. หน้า 450-460. กรุงเทพฯ : บรรณาการ, 2509.
- นายพาน. ก. "กรรมของอ้าว." คติสमित ม.ป.ป. (กันยายน 2465) : 169-172.
- _____. "กรรมมาก่อนบุญ." คติสमित ม.ป.ป. (มิถุนายน 2466) : 155-159; (มิถุนายน 2466) : 170-175.
- _____. ข. "จริงเหมือนว่า." คติสमित ม.ป.ป. (กันยายน 2465) : 10-14.
- _____. ค. "ช้อนกล." คติสमित ม.ป.ป. (พฤศจิกายน 2465) : 136-142; (ธันวาคม 2465) : 150-158.
- _____. ง. "ประกาศขายยาของข้าพเจ้า." คติสमित ม.ป.ป. (มีนาคม 2465) : 166-174.
- _____. จ. "มันทำพิษ." คติสमित ม.ป.ป. (กุมภาพันธ์ 2465) : 104-107.
- _____. ฉ. "มึงใจ" คติสमित ม.ป.ป. (มีนาคม 2465) : 129-132; (มีนาคม 2465) : 145-148.
- _____. ช. "แม่บ่พอใช้." คติสमित ม.ป.ป. (ตุลาคม 2465) : 43-47.
- _____. ฌ. "ยุ่งพิลึก." คติสमित ม.ป.ป. (สิงหาคม 2465) : 141.
- _____. ฎ. "ส่าตีร์ค." คติสमित ม.ป.ป. (มกราคม 2465) : 17-22; (มกราคม 2465) : 42-48.
- _____. ฏ. "หมูไม่ต้องต้ม." คติสमित ม.ป.ป. (สิงหาคม 2465) : 104-110.
- _____. ข. "อันเอคูเขเท็ด." คติสमित ม.ป.ป. (กรกฎาคม 2466) : 44-48; (กรกฎาคม 2466) : 58-61.
- _____. ค. "อ่านาจหลวงท้อหัก." คติสमित ม.ป.ป. (มิถุนายน 2466) : 14-16; (กรกฎาคม 2466) : 27-31.
- _____. ฌ. "อ่านาจโลภา." คติสमित ม.ป.ป. (มิถุนายน 2465) : 9-13.
- นายรุ่ง ullan เคาระห์. ก. "ศิษย์วัดราชฎ์ลึงจ้อ." สถาปบุรุษ 2 (กรกฎาคม 2473) : 249-265.

- นายรุ่ง ผลานุเคราะห์. ก. "ศิษย์วัดราชวรวิหารเรื่อง 2." สุภาพบุรุษ 2 (กันยายน 2473) : 740-749.
- นายสว่าง. "ดาโถทอดหุ่ย." ไทยเขมม 5 (มิถุนายน 2471) : 203-207.
- "นิทานปดฺยบัน" ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 70. น.ต.หญิง สุมาลี วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, 2530.
- บัญญัติวารวาท, ขน. "แม่สื่อกระคาด." วชิรญาณ ม.ป.ป. (มิถุนายน 243) : 725-734.
- ป. ชมะโชติ. "นักประพันธ์." ไทยเขมม (มีนาคม 2470) : 1628-1633.
- _____. "วิทยุท่าเหตุ." ไทยเขมม 8 (ตุลาคม 2474) 797-811.
- ป. ฌ นคร. "ขู่ภรรยา." มหาวิทยาลัย 8 (2473) : 76-80.
- ป. ศรีสมวงศ์. "แม่แป้น." สารานุกรม 2 (พฤษภาคม 2470) : 1332-1335.
- ป. หวานนท์. ก. "ถ้วยลายคราม." สารานุกรม 2 (เมษายน 2470) : 699-706.
- _____. ข. "ไม้จําาน." สารานุกรม 2 (เมษายน 2470) : 991-994.
- ประชุม-ตาบ-องครักษ์. "น้ำใจก้านจ้อย." มหาวิทยาลัย 8 (2473) : 190-199.
- ปักษีไต้. ก. "จดหมายนายพัน." เริงรมย์ 2 สิงหาคม 2471) : 3211-3227.
- _____. ข. "โทรเลขครึ่ง." เริงรมย์ 2 (ตุลาคม 2471) : 3720-3746.
- _____. ค. "บ้านนอกเข้ากรุง." เริงรมย์ 2 (กันยายน 2471) : 3374-3385.
- _____. ง. "สะไ้." เริงรมย์ 2 (ตุลาคม 2471) : 3867-3994.
- _____. จ. "หัดบิลเลียด." เริงรมย์ 2 (สิงหาคม 2471) : 3193-3205.
- ปิว ผาสุข. "มรรยาทสุภาพบุรุษ." ไทยเขมม 4 (เมษายน 2471) : 1727-1729.
- _____. "อะไรกันแน่." มหาวิทยาลัย 4 (มกราคม 2469) : 1360-1368.
- ปูเค็ม. "เคราะห์ร้ายของเจ้าป่าว." สารานุกรม 1 (2449) : 121-123.
- เปล่ง ดิษยบุตร. "พ่อหมอดู." ศรีกรุง 1 (พฤษภาคม 2475) : 1249-1272.
- _____. "ลุงของเจ้าหล่อน." ศรีกรุง 1 (มกราคม 2456) : 499-538.
- ผ. กุศลภาส. "ผิดคาด." ไทยเขมม 3 (พฤศจิกายน 2469) : 1124-1133.
- _____. "พระนันอุตรี." ไทยเขมม 8 (มิถุนายน 2474) : 149-156.
- ผาด. "กักไว้ไม่มีประโยชน์." ใน ทวีปัญญาเล่ม 1. หน้า 59-64. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2522.
- พ. เกษมศรี. "เมื่อข้าพเจ้าปวดฟัน." ไทยเขมม 7 (กุมภาพันธ์ 2473) : 1297-1302.

- พ. เนตรรังษี. "วางยาเมีย." เสนาศึกษาและแม่วิทยาศาสตร์ 10 (พฤศจิกายน 2469) : 1785-1794.
- พ. พรปรีชา. "ร่มของทรงวาด." สารานุกรม 1 (ธันวาคม 2469) : 4972-4990.
 _____. "สหายของข้าพเจ้า." ไทยเขมม 1 (สิงหาคม 2467) : 456-465.
- พ.ม. "แพชั่น." ใน ชวนหัวเล่ม 1. หน้า 76-81. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2504.
- พ. วิจารณ์ภาค. "จดหมายของ อ.ก. รุ่งแสง." มหาวิทยาลัย 7 (2472) : 38-54.
 _____. "เหตุการณ์ของแม่บ้าน." มหาวิทยาลัย 2 (2467) : 141-154.
- พ. ศุภรพันธ์. "ใครว่าคางทูมเป็นโรคร้ายแรง." ศัพท์ไทย 4 (พฤษภาคม 2468) : 2182-2192.
- พ.ช. "อยากเป็นนางเอก." บรรเทิงคดี 1 (กุมภาพันธ์ 2470) : 383-402.
 "พระเปียให้ทานธรรม." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 81 น.ต.หญิง สุมาลี วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, 2530.
- พ.รานบุญ. "วิธีแต่งจดหมายเชิญ." ใน ชวนหัวเล่ม 1. หน้า 5-8. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2540.
- พ่อทอง. "ไม้ซังของเรา." เรจรมย์ 2 (สิงหาคม 2471) : 3319-3334.
- เพชรเทียม. ก. "ตุลาการในบ้าน." ดุสิตสมิต ม.ป.ป. (ธันวาคม 2464) : 152-155.
 _____. ข. "เทศน์ช้อน." ดุสิตสมิต ม.ป.ป. (พฤศจิกายน 2464) 83-86.
- พักเขี้ยว. "ประกวดความรู้รอบตัว." ไทยเขมม 9 (เมษายน 2470) : 2044-2053.
- ภัทลลักษณ์วิจารณ์, ขุน. "นุ่งเจียมห่มเจียม." ใน นิทานวชิรญาณ ชุดที่ 3. หน้า 301-310. กรุงเทพฯ : บรรณาธิการ, 2509.
- ม. ชุพนิจ. "ลูกเขย พ.ศ.2490." สุภาพบุรุษ 2 (กรกฎาคม 2473) : 364-385.
- มรกต. "กรฐินพยุหยาตรา." ไทยเขมม 3 (ธันวาคม 2469) : 1314-1347.
 _____. ก. "งามปลอด." มหาวิทยาลัย 9 (2474) : 659-694.
 _____. "ไปเที่ยวปีนัง." ไทยเขมม 3 (เมษายน 2470) : 1934-1943.
 _____. ข. "หมวกกับร่ม." ไทยเขมม 7 (เมษายน 2474) : 1508-1517.
- "มหาดรี้งเปรี้ยว." สารานุกรม 1 (2449) : 102-107.
- มหานาค. "โสดธรรมจริยา." ใน ชวนหัวเล่ม 1. หน้า 24-32, 37-41, 43-52, 64-68, 85-89. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2504.

- แมลงภู. "การสมรสของพ่อแสง." คลิตสมิต ม.ป.ป. (ตุลาคม 2464) : 19-24.
- แม่วัน. ก. "นายจอห์น แพเตอร์สัน." ใน ทวีปัญญาเล่ม 3. หน้า 195-207 กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัย, 2524.
- _____ . ข. "ไปเปลี่ยนอากาศสิงคโปร์." ใน ทวีปัญญาเล่ม 3. หน้า 362-372 กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัย, 2524.
- _____ . ก. "ย่องเบา." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 151-160. น.ต.หญิง สุมาลี
วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, 2530.
- _____ . "สรรพเครื่องราคาแพง." ลัทธิวิทยา 1 (ตุลาคม 2443) : 268-281.
- _____ . ข. "ห้าแตรร้อยแตร." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 142-150. น.ต.หญิง
สุมาลี วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย,
2530.
- แม่สังวาลย์. "ถูกขี้ควาย." เรจรมย์ 2 (กรกฎาคม 2471) : 2780-2797.
- แม่สำอาง. "เจ้าสาวเจ้าเอียง." สมานมิตรบรรเทอง 1 (เมษายน 2470) : 93-103.
- _____ . "อุบายแม่ศรี." เรจรมย์ 2 (กันยายน 2471) : 3521-3537.
- "แม่สืบ." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 178-179. น.ต.หญิง สุมาลี วีระวงศ์,
บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, 2530.
- แม่หวาน. "พระเอกท่าเหตู." เรจรมย์ (กันยายน 2471) : 3521-3527.
- ยายชอบ. "บันทึกของกุ่มภรรยา." สุภาพบุรุษ 2 (ตุลาคม 2473) : 914-921.
- ยานนาวา. "ตาอำ สี่อึ่ง." ไทยใหม่วันจันทร์ 1 (ตุลาคม 2476) : 25-26, 28, 23.
- ร. ปัทมะศิริ. "จดหมายของ อ.ก. รุ่งแสง." มหาวิทยาลัย 4 (2469) : 945-952.
- ร. หงสกุล. "เกินต้องการ." เสนาศึกษาและแม่วิทยาศาสตร์ 16 (ธันวาคม 2475) : 939-
945.
- "รับจ้างคิดชื่อ." ใน ชวนหัวเล่ม 1. หน้า 2-4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย, 2504.
- รุ่งอรุณ. "โกหกสองหน." สารานุกรม 2 (เมษายน 2470) : 1103-1105.
- "รู้เอาเองเมื่ออ่านจบ." ใน ชวนหัวเล่ม 1. หน้า 104-107. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย,
2504.
- เรื่องศิลป์. "อย่าดูถูกลูกผู้หญิง." เรจรมย์ 2 (มิถุนายน 2471) : 2671-2678.

- เรืองศิลป์. "อายุผู้หญิง." เรียงรมย์ 1 (พฤศจิกายน 2469) : 45-58; (พฤศจิกายน 2469) : 178-192; (ธันวาคม 136) : 398-411; (ธันวาคม 2469) : 398-411; (ธันวาคม 2469) : 698-713; (มกราคม 2469) : 787-795; (มกราคม 2469) : 926-948; (กุมภาพันธ์ 2469) : 1787-1805.
- โรชาวี. "แพ้ว." เรียงรมย์ 3 (เมษายน 2472) : 1619.
- สิงน้อย. "หลักของหนังสือพิมพ์." คลุติตสมิต ม.ป.ป. (ตุลาคม 2465) : 31-32.
- ลูกอิน. "วิธีขายางผง." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 187-188. น.ต.หญิง สุมาลี วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, 2530.
- วงศ์ กระแสสินธุ์. "เกลียดทหวด." เสนาศึกษาและแม่วิทยาศาสตร์ 9 (กุมภาพันธ์ 2467) : 160-169.
- วงศ์กมล. ก. "เจ้าหนูชน." ไทยเขมม 7 (พฤศจิกายน 2473) : 1031-1033.
 _____ . ข. "บริษัทดีเมีย." ไทยเขมม 7 (กุมภาพันธ์ 2473) : 1307-1310.
 _____ . "บัตรปีใหม่กับเศรษฐกิจ." ไทยเขมม 8 (เมษายน 2475) : 1402-1403.
- วิชชุดา. "ถุกน้ำมัน." สมานมิตรบรรรทอง 1 (กรกฎาคม 2469) : 132-152.
- วิษณุ. ก. "ซิงเกิล." สมานมิตรบรรรทอง 1 (สิงหาคม 2469) : 156-160.
 _____ . ข. "ตกรถ." สมานมิตรบรรรทอง 1 (มีนาคม 2469) : 136-152.
 _____ . ค. "ฝรั่งบางเสาดง." สมานมิตรบรรรทอง 1 (กันยายน 2469) : 130-145.
 _____ . ง. "ให้เจ้าสาวคู่ตัว." สมานมิตรบรรรทอง 1 (มกราคม 2469) : 11-25.
- วิศตมิม. "เหมาะใจนายจ้าง." เพลินจิตต์ ม.ป.ป. (มีนาคม 2476) : 18-20.
- วิทยวุฒิ, ขน. "เจ้าชู้ไก่ตะเภา." เสนาศึกษาและแม่วิทยาศาสตร์ 10 (พฤศจิกายน 2469) : 1739-1752.
- วินัส. "ผู้สมัครภาพยนตร์ไทย." สารานุกรม 2 (พฤษภาคม 2470) : 1656-1668.
- ศ.ร. "คบเด็กสร้างบ้าน." ไทยเขมม 6 (มีนาคม 2472) : 1333-1343.
- ศรีศุภวัลย์. "ใครคือใคร." เฉลิมวุฒิ 1 (เมษายน 2472) : 121-137.
 _____ . "ไปคูเรื่อง "ข้าง"." เฉลิมวุฒิ 1 (กันยายน 2471) : 123-145.
 _____ . "หวดท่าเหต." เฉลิมวุฒิ 1 (มกราคม 2471) : 82-90.
 _____ . "ความสามารถของข้าพเจ้า." ไทยเขมม (ตุลาคม 2470) : 937-945.

- ศรีสรรักษ์, เจ้าหมื่น. ก. "ทะเลิกเทกทาก." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 111-114.
 น.ต.หญิง สุมาลี วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย,
 ประเทศไทย, 2530.
- _____. ข. "โมโลโมเก." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 108-110. น.ต.หญิง
 สุมาลี วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย,
 2520.
- ศรีสำราญ. "สมัครสอบคัดเลือก." สถาปบุรุษ 1 (กันยายน 2472) : 1283-1290.
- ศรีสุวรรณ. "ทำไมเด็กจึงทกล้มบ่อย ๆ." ศรีกรุง 7 (พฤษภาคม 2469) : 394-395.
- _____. ก. "โทษถึงเมื่อยแขน." ศรีกรุง 3 (เมษายน 2459) : 892-897.
- _____. "ผีทะเล." ใน หัวเราะทุกเวลา ประมา ลาภา. หน้า 235-253. กรุงเทพฯ :
 สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, 2512.
- _____. ข. "เรื่องแมว ๆ." ศรีกรุง 3 (เมษายน 2459) : 943-954.
- _____. ก. "สอนจรเข้าห้วยน้ำ." ศรีกรุง 7 (เมษายน 2469) : 31-40.
- _____. "หนังสือ." ไทยเขมม 1 (พฤษภาคม 2467) : 114-121.
- _____. ข. "หมอวิเศษ." เริงรมย์ 1 (มกราคม 2469) : 880-883.
- ศรีอสนี. "สมัยเควียบ." สมานมิตรบรรเทอง 1 (มกราคม 2469) : 99-103.
- ศรีอิศรา. "วิธีคลายภาพอย่างใหม่." ไทยเขมม 4 (พฤศจิกายน 2470) : 1083-1087.
- ศรีรังสี. "ชะโมยอาสา." ไทยเขมม 9 (มีนาคม 2475) : 786-794.
- ศักดิ์ อรรถโกวิท. "หมายประกาศเจ้ากรม." เริงรมย์ 1 (เมษายน 2470) : 2423-2427.
- "ศัพท์แปลงโบราณโบราณ." ถลลภวิทยา ม.ป.ป. (สิงหาคม 2444) : 220.
- ศิวศรียานนท์. "เหลือทน." ไทยเขมม 10 (พฤศจิกายน 2476) : 473-476.
- ศิษย์วัด. "ลูกอมอาจารย์ยอด." ไทยเขมม 2 (มิถุนายน 2468) : 178-185
- ส. กาญจนหุต. "เที่ยวปิกนิก." ไทยเขมม 8 (กรกฎาคม 2471) : 323-327.
- ส. กาญจนาคพันธ์. "จดหมายเจ้ากรมเป่า." ศรีกรุง 8 (มิถุนายน 2470) : 70-80.
- ส. โพธิ์ศิริ. "กันชาพาไป." ไทยเขมม 6 (กันยายน 2472) : 546-551.
- _____. "โคนดี." ไทยเขมม 9 (กุมภาพันธ์ 2475) : 722-724.
- ส. มิมุทา. "แก้งอง." ไทยเขมม 8 (ตุลาคม 2474) : 794-796.
- ส. สวนศิริ. "วิธีเลือกคู่." เฉลิมวุฒิ 1 (กันยายน 2471) : 82-90.

- ส. อ้นตะริกานนท์. "มนต์ขลัง." เสนาศึกษาและแผ่วิทยาศาสตร์ 7 (พฤศจิกายน 2466) : 1393-1408.
- สมพงษ์ สมยานุเคราะห์. "เสียเชิง." เสนาศึกษาและแผ่วิทยาศาสตร์ 10 (มิถุนายน 2469) : 948-966.
- สมุห์หอม. ก. "ชาตตามนุษย์." มหาวิทยาลัย 2 (2467) : 3-20.
- _____ . ก. "ทหารพระเจ้าเหี้ยนเต้." ศัพท์ไทย 4 (เมษายน 2468) : 1939-1957.
- _____ . ก. "นงคราญสมานมิตรานุกุลารมย์." สมานมิตรบรรรทอง 1 (มกราคม 2469) : 71-90.
- _____ . ก. "บริษัทภาพยนตร์ไทยเซียะโพบูลย์." สารานุกรม 2 (สิงหาคม 2470) :
- _____ . ข. "บัณฑิตพบบัณฑิต." สารานุกรม 1 (กันยายน 2469) : 3652-3655.
- _____ . "ผีวัดจอมกราน." ศัพท์ไทย 1 (ธันวาคม 2464) : 231-242.
- _____ . ค. "พิษหญิง." ไทยเขมม 3 (มิถุนายน 2469) : 191-205.
- _____ . ข. "ภูตวิสันลีเนหานภาพ." สารานุกรม 1 (กุมภาพันธ์ 2468) : 23-31;
(กุมภาพันธ์ 2468) : 82-95; (กุมภาพันธ์ 2468) : 257-172.
- _____ . ง. "มเหศวรสังหาร บรรณโรคาพาธโอสถ." สารานุกรม 1 (มกราคม 2469) : 5602-5623.
- _____ . ข. "เรื่องภาพยนตร์." สมานมิตรบรรรทอง 1 (กรกฎาคม 2470) : 108-117.
- _____ . ข. "ฤทธิ์สลาเทิร." ไทยเขมม 1 (พฤษภาคม 2467) : 85-98.
- _____ . จ. "วิากเพี้ย." สารานุกรม 1 (สิงหาคม 2469) : 2912-2924.
- _____ . ฉ. "วาระสุดท้ายของอ้ายคำปลอด." สารานุกรม 1 (กรกฎาคม 2469) : 2311-2319.
- _____ . ค. "ส.ค.ส.2470 ของ นายซัง เซียวโพบูลย์." เรื่งรมย์ 1 (เมษายน 2470) : 2528-2536.
- _____ . "สะเกิดพงสาวดารญี่ปุ่น." เรื่งรมย์ 3 (กุมภาพันธ์ 2471) : 1254-1270;
(มีนาคม 2471) : 1346-1370.
- _____ . "ไอ้ย่า." ศัพท์ไทย 2 (เมษายน 2466) : 1424-1448.
- สาตราธิวะ. "จดหมายพระนมหรีม." ไทยเขมม 1 (มิถุนายน 2467) : 235-238.
- สาวแสนอน. "เศรษฐีทอง." สารานุกรม 2 (มีนาคม 2469) : 620-634.

- สุกรีพ. "คอเรสปอนเดนซ์." ใน ชวนหัวเล่ม 1. หน้า 1-64. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2504.
- สุนทรภะ. "อีกทีก็กระเทียมคองและวุ่นวายชายปลาส้ม." ใน นิทานวิเศษชาดกที่ 3. หน้า 414-419. กรุงเทพฯ : บรรณาการ, 2509.
- เสนอ บุษยเกียรติ. "อาการหนัก." ศรีกรุง 7 (พฤษภาคม 2469) : 326-337.
- แสงแดด. "พะนันกิน." ไทยเขมม 5 (ธันวาคม 2471) : 1113-1115.
- _____. "สาวชาวกรุง." ไทยเขมม 3 (มีนาคม 2469) : 1883-1889.
- แสงทอง. "กระโดดน้ำตายที่หาดทรายคืน ๆ." ศรีกรุง 4 (มิถุนายน 2460) : 114-1163.
- _____. ก. "กระตุ้ว." ใน รวมเรื่องสั้นแสงทอง. หน้า 214-217. กรุงเทพฯ : องค์การคำครุสภา, 2503.
- _____. "ข้าเก่ง." รัตนกสินทร์ 1 (เมษายน 2470) : 1105-1108.
- _____. "เด็กเปรต." เริงรมย์ 1 (พฤศจิกายน 2469) : 141-146.
- _____. "ถอนฟัน." สารานุกรม 1 (มีนาคม 2468) : 407-412.
- _____. "รถยนต์ของแม่เจิม." ศรีกรุง 3 (เมษายน 2459) : 959-969.
- _____. รวมเรื่องคุณกติก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แพร์พิทยา, 2496.
- _____. ข. "อย่าวางใจคนแม่จันเด็ก." ใน รวมเรื่องสั้นแสงทอง. หน้า 242-245. กรุงเทพฯ : องค์การคำครุสภา, 2503.
- แสงบุหลัน. ก. "แก้วไม่หลุด." เริงรมย์ 1 (เมษายน 2470) : 2598-2606.
- _____. "ฉวยต้มเตี้ย." สุภาพบุรุษ 2 (ตุลาคม 2473) : 959-982.
- _____. ก. "ไม่น่าเลย." มหาวิทยาลัย 4 (2469) : 1048-1051.
- _____. ข. "เรื่องของคนหัวเสีย." สารานุกรม 1 (มกราคม 2469) : 6094-6098.
- _____. ข. "เสียงตามสาย." เริงรมย์ 1 (กรกฎาคม 2470) : 3374-3381.
- หนานแก้ว. "วิชาของหมอคำ." ใน ชวนหัวเล่ม 1. หน้า 33-37. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2504.
- หนานลา. ก. "จับคำถลาขาว." ใน ประมวลนิทาน ร.6. หน้า 177-179. กรุงเทพฯ : ธรรมบรรณาการ, 2516.
- _____. ข. "ทำคุณบูชาโทษ." ใน ประมวลนิทาน ร.6. หน้า 149-167. กรุงเทพฯ : ธรรมบรรณาการ, 2516.

- พจนานลา. ค. "เลี้ยงคนเนอร์รี่ใหญ่." ใน ประมวลนิทาน ร.6. หน้า 179-183. กรุงเทพฯ :
ธรรมบรรณาการ, 2516.
- หมอดิ. ก. "ความลับของคุณเหม." คติธรรมิต ม.ป.ป. (มิถุนายน 2464) : 165-169.
_____. ข. "ไปหาเรื่อง." คติธรรมิต ม.ป.ป. (มีนาคม 2464) : 135-137.
_____. ค. "อนันตูปัติเหตุ." คติธรรมิต ม.ป.ป. (ตุลาคม 2464) : 163-168; (ตุลาคม
2464) : 177-180.
- หวล สุนทรารชุน. "เอี้ยวหัว." เสนาศึกษาและแผ่วิทยาศาสตร์ 10 (มกราคม 2468) : 127-
131.
- อ.ก. รุ่งแสง. "ดาบพระเจ้าหงสา." สารานุกรม 2 (มิถุนายน 2470) : 1782-1796.
_____. ก. "ฤทธิ์ยากาลัง." สารานุกรม 1 (ธันวาคม 2469) : 5290-5311.
_____. ข. "เรื่องชองนายคุ่น." มหาวิทยาลัย 4 (2469) : 673-677.
_____. "เล่าชอุอก." มหาวิทยาลัย 7 (2472) : 493-504.
- อ.ค. "กลแก่หิ้งษ์." ใน ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย. หน้า 240-245. น.ต.หญิง สุมาลี
วีระวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย,
2530.
_____. ก. "คำกำไรอย่างขัน." สาราญวิทยา 1 (2449) : 129-135.
_____. ข. "ได้เมียเพราะกระดุกแมว." สาราญวิทยา 1 (2449) 107-109.
_____. ค. "แม่สื่อใบแบงค์." สาราญวิทยา 1 (2449) : 96-102.
- อ.บุษปะเกศ. "ความขลาดของทิดปอง." เฉลิมวุฒิ 1 (มิถุนายน 2472) : 139-151.
- อ.ร.ค. "คติลึกลับ." มหาวิทยาลัย 11 (2467) : 1072-1083.
_____. ก. "ใครเป็นเสือแน่." เรจรมย์ 3 (มกราคม 2471) : 801-837.
_____. ข. "ตีขรมกิน." เรจรมย์ 3 (ธันวาคม 2471) : 393-419.
_____. ก. "พวงผกา บุปผาสวรรค์." สุภาพบุรุษ 1 (สิงหาคม 2472) : 991-999.
_____. ข. "ลูกสาวนักเลงโต." เฉลิมวุฒิ 1 (พฤษภาคม 2472) : 82-90.
- อบ ไชยวสุ. ก. "ความพยายาม." เสนาศึกษาและแผ่วิทยาศาสตร์ 14 (ธันวาคม 2473) :
2025-2031.
_____. ข. "นักประพันธ์หนุ่มกับนักประพันธ์สาวรักกัน." เสนาศึกษาและแผ่วิทยาศาสตร์
14 (ตุลาคม 2473) : 1657-1678.

- อบ ไชยวาส. ก. "บนรถไฟ." เจลิมาตี 1 (พฤษภาคม 2472) : 150-157.
- _____. "ผู้รักษาประตู." มหาวิทยาลัย 9 (2474) : 449-463.
- _____. ค. "พระเอกรักลูกสาวครูใหญ่." เสนาศึกษาและแพทยศาสตร์ 15 (มกราคม 2473) : 188-205.
- _____. ง. "มีนาคม." เสนาศึกษาและแพทยศาสตร์ 15 (มีนาคม 2473) : 511-532.
- _____. จ. "เรื่องนี้พระเอกชื่อนายผ่อง." เสนาศึกษาและแพทยศาสตร์ 14 (มิถุนายน 2473) : 990-1004.
- _____. ข. "เรื่องพระเอกปราบคนทีปราบเสือ." สุภาพบุรุษ 1 (กุมภาพันธ์ 2472) : 2871-2902.
- _____. ค. "เลือกพระเอก." สุภาพบุรุษ 1 (กรกฎาคม 2472) : 395-412.
- _____. "หนุ่มอายุ 45 กับรองเท้าหนังสีแดง." ผู้นำ 2 (สิงหาคม 2476) : 23-30, 38.
- อรุณ บุญฆมานพ. ก. "ประพาศิเหตุในบ้านกำนันหรั่ง." ศรีกรุง 3 (ธันวาคม 2458) : 383-394.
- _____. ข. "แหวนนายปิ่น." ศรีกรุง (สิงหาคม 2458) : 1264-1277.
- อินทิตรา. "ลายแทงในวัดโพธิ์." สารานุกรม 1 (ตุลาคม 2469) : 3979-3982.
- อุททิศ. "ชื่อเหล่าเกินสองยามครึ่งได้อย่างไร." สุภาพบุรุษ (กุมภาพันธ์ 2472) : 2639-2643.
- ฮิวเมอริสต์. ก. "ข้อบังคับฟุตบอลเปลี่ยนใหม่." สุภาพบุรุษ 1 (ธันวาคม 2472) : _____.
- _____. ข. "จดหมายรัก." สุภาพบุรุษ 1 (ตุลาคม 2472) : 1635-1639.
- _____. "เที่ยวกรุงเทพ." ผู้นำ 2 (กรกฎาคม 2476) : 23-24, 29-30, 50.
- _____. ค. "ปทานุกรมฟุตบอลล์." สุภาพบุรุษ 1 (กันยายน 2472) : 1330-1334.
- _____. ก. "ผู้ชายเรามีความสุขเมื่ออายุเท่าไร." เสนาศึกษาและแพทยศาสตร์ 15 (พฤษภาคม 2474) : 846-848.
- _____. ง. "ม้าจริง ๆ เป็นอย่างไร." สุภาพบุรุษ 1 (มิถุนายน 2472) : 100-105.
- _____. ข. "สบู่มีประโยชน์อย่างไรบ้าง." เสนาศึกษาและแพทยศาสตร์ 15 (มิถุนายน 2474) : 1014-1017.
- _____. จ. "สมาคมกำจัดเสียงสยาม." สุภาพบุรุษ 1 (มิถุนายน 2472) : 83-92.
- _____. ฉ. "หนังสือดีแท้ ๆ ." สุภาพบุรุษ 1 (สิงหาคม 2472) : 837-851.

ภาคผนวก ข.

นามปากกาของนักประพันธ์ร้อยแก้วแนวขบขัน เท่าที่สืบค้นได้

ชื่อจริงนามปากกา

กุหลาบ สายประดิษฐ์	ศรีบูรพา
ร.ท. เกียรติศักดิ์ (ทองอิน) บุญเสนา	เวทวงศ์
ขาว โคมลมิศร์	ข. โคมลมิศร์
ใจ สุวรรณทัต	จ. สุวรรณทัต
ม.ล. จอห์น อิศรศักดิ์	ศรีอิสรา ศรศักดิ์
เฉลิม วุฒิมลิต	เฉลิมวุฒิ
แจ่ม จิระสุข	น. ส. ส่งศรี
ขวลิต เศรษฐบุตร	กุมารใหม่, นายขาว
ชัย (ไช้) เรืองศิลป์	ช. เรืองศิลป์, เรืองศิลป์
พลตรี ไชยันต์ หนักหัตถกรรม	ชาญ หัตถกิจ
โชติ แพ่งพันธ์	ยาขอบ
ร.อ. ทวีล ระวีงภัย	ถ. ระวีงภัย
เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี	จิงโจ้, เขียวหวาน, ครูเทพ
(สนั่น เทพหัสดินทร์ ณ อยุธยา)	
หลวงนายวิจารณ์ (เปล่ง ดิษยบุตร)	ศรีสุวรรณ
หลวงบุญยฆานพพาณิชย์ (อรุณ บุญยฆานพ)	แสงทอง
บุญชู เอี่ยมกระสินธุ์	ช. เอี่ยมกระสินธุ์
พระยาประภากรวงศ์ (ว่อง บุนนาค)	นกแก้ว
ประสิทธิ์ ศรีสมวงศ์	ป. ศรีสมวงศ์
เปลื้อง ณ นคร	ป. ณ นคร
พโยม วิจารณ์ภาค	พ. วิจารณ์ภาค, อ. ก. รุ่งแสง
หลวงพรปรีชา (พล้อย พรปรีชา)	พ. พรปรีชา
พลพัน หุ้มแพร (เก็บ จันทนบุปผา)	สมุห์หอม
พัฒน์ เนตรรังษี	พ. เนตรรังษี, พ. ช.
กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์	น. ม. ส., แก้วกลบ
(พระองค์เจ้ารัชนีแจ่มจรัส)	
พระพิสัยพิทยากุณ (โชติ ผลชีวิน)	นายรุ่ง ผลานุเคราะห์

ชื่อจริงนามปากกา

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	น้อยลา, สุคริพ, มหานาค,
มาลัย ชูพินิจ	หนานลา, พระขรรค์เพชร,
นายราชาผดฺยานุหาร (พาสัน บุนนาค)	ม. ชูพินิจ
หลวงรามรณภพ (чим ส่วงศ์)	วาสนา
พระวรเวทย์พิสิฐ	ทวนทอง
ขุนวิจิตรมาตรา (สง่า กาญจนาคพันธ์)	ศิวะศรียานนท์
หลวงวิลาสประวัติ (เหลี่ยม วินทุพราหมณกุล)	กาญจนาคพันธ์, ส. กาญจนาคพันธ์
	สำหรับาย, อ.ค., เอ็ดเคอร์,
	นายดลก, นายสำราญ, หรั่งเจียม
	นายกระดิ่ง
ม.จ.หญิง ศุภศรีสมร เกษมศรี	ศ.ร.
ศุข ทิมศิลป์	ศ. ทิมศิลป์
สงบ สวนศิริ	ส. สวนศิริ
ขุนสอนสุขกิจ (สอน อันตะริกานนท์)	ส. อันตะริกานนท์
หลวงสารานุประพันธ์ (นวล ปาจิณพยัคฆ์)	แม่สำอาง, แม่สอาด
พระยาสุนทรพิพิธ (เชย)	มรกต
ขุนสุนทรภานิต (ถนอม เกยานนท์)	ทิดคู่ย, ทิดม่วย ปากน้ำ
พระยาสุรินทรราชา (นกยูง วิเศษกุล)	แม่วัน, นายมยุร
เสนอ บุษยเกียรติ	ส. บุษยเกียรติ, แสงบุหลัน
หอม นิลรัตน์ ณ อยุธยา	คุณฉิม
อบ ไชยวสุ	ฮิวเมอริสต์
หลวงอรธเกษมภาษา (เพ็ญ บุนนาค)	คนดง
อุเทน (ทองใบ) พูลโกคา	ช่อมาลี
เอื้อม รุจิติช	อ.ร.ค.

ภาคผนวก ค.

ตัวอย่างร้อยแก้วแนวขบขันในสมัยรัชกาลที่ 5 ถึง รัชกาลที่ 7

ว่าด้วยนิทานเป็นการเล่นสนุก เรื่อง สมภาน

ยังมีสมภานองค์หนึ่ง, อยู่ในวัดบ้านนอกมานานแต่พระองค์นั้น เป็นไม้มันจะบริสุทธิ์ในพระวิโนย, ชาวบ้านในประเทศนั้นไม่มีใครจะชอบ, อยู่มาวันหนึ่งก้านั้นแก่งลงมานิมนต์พระสงฆ์ในวัดนั้น ห้าองค์ไปสวดมนต์เย็นในการตัดจุกบุตรชายที่บ้าน, แต่มิได้นิมนต์สมภานองค์นั้นไปไม่ สมภานก็นึกเคืองว่าทำไมมันจึงไม่นิมนต์เราไปบ้าง, เราจะห้ามลูกวัดของเราเสีย, ไม่ให้ไปกินของมัน ๆ จะได้เสียของ, จะได้สมน้ำหน้าที่มีมันคูดูกเรา, ภอพระที่ไปสวดมนต์นั้นกลับมาวัด, สมภานก็ทำเป็นโกรธ, จึงว่ากับลูกวัดว่า, พวกท่านพากันไปเที่ยวเล่นในบ้าน, ทำไมจึงไม่บอกกับเราผู้เป็นใหญ่ในอารามนี้, ท่านมีความผิดเป็นอันมาก, เราจะให้ชนทรายตั้งแต่เช้าจนเพนจึงจะพ้นโทษ พระพวกนั้นจึงพูดขึ้นว่า, เมื่อกระผมจะไปตัดหัวก็ได้เห็น, กระผมก็ได้รับใช้ตัดหัวอยู่, ทำไมได้ตัดหัวเหินผิดจึงนี้เสียเล่า, สมภานนั้นก็จนไม่รู้ที่จะว่าประการใดได้, จึงว่าถ้าทีหลังจะไปให้มาบอกแก่เรา, หนะขอรับพระพวกนั้นก็ไปยังกะฎีของคนทุกองค์, ครั้นพระลูกวัดกลับไปแล้วสมภานยังไม่หายโกรธ, นั่งบ่นเพ้ออยู่จนเวลาสามยาม, ครั้นหาวนอนจึงเข้าไปในกะฎีก็กลับไป ครั้นเวลาเช้าพระสงฆ์ทั้งปวงบันดาที่ได้รับนิมนต์ไว้ทั้งห้าองค์, ก็ชวนกันเข้าไปหาสมภานจึงบอกแก่สมภานว่า, จะลาไปบิณฑบาตแล้วจะแวะไปฉันทด้วย, สมภานกำลังมัวนอน, ก็หาหันคิดถึงความที่โกรธไม่, จึงอิงเอาพระที่มานั้นว่า ไปเกิด พระพวกนั้นก็พากันออกมา, ครั้นสมภานตื่นขึ้นเรียกหาตัวลูกวัดจะชนทราย ลิชที่มีอยู่ในที่นั้นก็บอกว่า, ไปฉันทที่บ้านก้านั้นแสง. สมภานจึงเค็ดลงไปนั่งอยู่ที่ตพาน้ำ, คอยว่าพระพวกนั้น. วันนั้นนายจิตไปเที่ยวยิงนก, เห็นสมภานนั่งอยู่, นายจิตจึงถามเขาว่าไม่ได้นิมนต์ท่านไปฉันทด้วยฤา. สมภานนั้นจึงบอกว่า, ถึงมันจะนิมนต์รูปก็ไม่ไป, ถึงจะไปก็ไม่ฉันทของมัน, ถึงจะฉันทก็ไม่มาก, ถึงจะฉันทมากก็ไม่ให้อิ่ม, ก็อยู่กับท้องของรูป แล้วนายจิตก็ลามา.

* คัดจาก คุรุโฆวาท เล่มที่ 1 หน้า 34-5 วันอังคาร เดือนแปด ขึ้น 8 ค่ำ จศ.

เรื่องพระ เปียให้ทานธรรม

ข้าพเจ้าขอแสดงความสนุกนี้ ให้ท่านทั้งปวงฟัง เล่นแต่พอ เป็นเครื่องพาใจให้ยินดี บ้างเล็กน้อย เมื่อข้าพเจ้ามีอายุได้ 17-18 ปีนั้น ข้าพเจ้าเดินไปฟังเทศน์ที่ศาลาการเปรียญวัดระฆัง ๗ วัน เดือน 8 ขึ้น 15 ค่ำ เวลาประมาณยามเสศ เมื่อเดินไปนั้นพบพระ เปียที่เป็นผู้ชอบอภัยาศรายกันกับข้าพเจ้า แต่เมื่อพระ เปียตอบว่าบวชเมื่อพรรษานี้เอง ข้าพเจ้าจึงถามว่ากุฎิท่านอยู่ที่ไหน ผมอยากจะไปสนทนาด้วยบ้าง พระ เปียตอบว่าวันนี้อย่าเพิ่งไปเลย ฉันจะไปเทศน์ที่ศาลานี้ก่อน วันอื่นจึงค่อยไป ข้าพเจ้าได้ยินพระ เปียบอกดังนั้นก็มีความสงสัย ด้วยทราบความอยู่ว่าท่านอ่านหนังสือไม่ใคร่จะคล่อง จึงย้อนถามว่า ท่านบวชเข้าได้เรียนหนังสืออีกเท่า ท่านว่าข้อนั้นอย่าวิตก มหาชาติว่าได้ทุกกัณฑ์ จะยากอะไรกับเทศน์ธรรมวัตร มาไปฟังกันลองดูเล่นบ้างก็เอา ว่าจะคิดช่วยอย่างไรก็คงได้รู้

ข้าพเจ้าจึงรับว่าสาธุแล้ว ข้าพเจ้าก็เดินตามพระนั้นมานั่งฟังเทศน์อยู่ประมาณครู่หนึ่ง พระที่ท่านเทศน์อยู่ก่อนนั้นก็จบ พระ เปียจึงขึ้นไปบนธรรมมาสน์ ตั้งนโมบอกศักราชก็พอฟังได้ พอยกบาฬีดำเป็นความขึ้นก็ติดตะกุกตะกัก ฟังไม่เข้าใจ ประเดี้ยวแอมประเดี้ยวไอ ประเดี้ยวฉันน้ำ ประเดี้ยวเรียกสัปรุศให้เอาเทียนมาจุดอีก พวกทายกเขาก็จุดให้ ท่านก็ยังตะกุกตะกักอยู่ดังนั้น ไม่คล่องไม่ชัดออกไปได้ เทศน์อยู่นานประมาณ 2 ชั่วโมงจนสัปรุศเบื่อหู เขาเพทุบายว่าท่านเทศน์มาก อยู่แล้วพระคั่งอยู่หลายองค์ นิมนต์จบเสียทีเถิด พระ เปียก็ไม่จบ ยังเทศน์เฉยอยู่ทายกเขาก็ทำอุบายเอาพัดไปพัดให้เทียนดับ พระ เปียโกรธว่าอุบิเไม่มีอาชาพัดจนเทียนดับ เอาไฟมาจุดใหม่อย่าพัดเลยทีนี้ เขาก็พากันนิ่งเสียไม่จุดแกกักลงจากธรรมมาสน์มาจุดเองแล้วบ่นว่า คนนี้เป็นมารจะ ให้ทานธรรม มันมาแกล้งดับเทียนเสีย

ครั้นจุดแล้วก็ขึ้นไปเทศน์อีก เขาก็รำคาญหนักเข้า เขาก็ดับเทียนเสียอีก แกกัที่ยังโกรธมากขึ้น บอกให้เขาจุด เขาไม่จุด แกกัว่านี่พวกมารมิใช่สัปรุศ ถ้าไม่จุดเทียนให้เรามากแล้ว ตั้งแต่วันนี้ไม่มาเทศน์อีกเราหมายจะว่าชุกให้ฟังด้วยพอสุนุกนี้ ๆ ฤมาเป็นไปเสียเช่นนี้เล่า ถ้าไม่จุดให้เราแล้วต้องขัดใจกันตั้งแต่วันนี้ไปไม่ เทศน์ให้ฟังอีกต่อไป ขึ้นชื่อว่าพวกที่ฟังเทศน์อยู่ที่นั่นแล้ว ถึงจะใส่บาตรกุฎิไม่รับให้มันสมน้ำหน้ามัน ว่าเท่านั้นก็ม้วนคัมภีร์โคดลงมาจากธรรมมาสน์ร้องเขี่ยสัปรุศจะพันหัวมึงให้หมด ว่าแล้วจึงวิ่งไปบนกุฎิเอาคัมภีร์ไว้แล้ว จวยได้คู้แสมสองมือ โคดลงจากบันไดมาร้องทำให้สัปรุศ เขาก็ปิดประตูการเปรียญนี้เสีย แกกัที่ยังโกรธหนักขึ้น เดินกำอยู่จนเวลา 3 ยามเสศ อ่อนเต็มทีเข้าก็กลับไปเอง

* คัดจาก วชิรญาณวิเศษ เล่ม 2 แผ่น 33 มิถุนายน 2430 หน้า 260-261.

เรื่องยุ่งอิงอิงถึงได้ เป็นอีสาวทันทิก

กรมหมื่นนราธิประพันธ์พงศ์

นี่ก็เพราะว่าอิงอิงช่วยเหลือป้องกันไว้หว เป็นความสัตย์ความจริง เทียนะปุคะ ท่านคาดหรือปุคะ ว่าอิงอิงอยากจะเป็นอีสาวทันทิก? ท่านคาดหรือปุคะ ว่าอิงอิงอยากจะเป็นคนแขวนเต็ง เป็นหม้อข้าวไม่มีฝาละมี เป็นกุฎีไม่มี เถรอยู่ คอยหาคุ้อยู่จนพันทัก? อิงอิงอยากทราบว่าท่านจะคาดว่าเป็นอิงอิงคิดยุ่งอิง

อิงอิงออกทอดธุระ เสียแล้ว เตี้ยนี้ สิ้นธุระปะปังกัน เสียชาติที่สุด เทียนะปุคะ เกิดมาเป็นลูกผู้หญิง ลูกพ่อลูกแม่เหมือนกัน เขากลับทอดธุระกันได้ยุ่งอิง อิงอิงก็ได้ยุ่งอิงมั่งเหมือนกัน แต่อิงอิงไม่ได้คิดยุ่งอิงมาแต่ไร ๆ คอก ฝับผี เถอะเข้า อิงอิงจักแหล่นจะได้สุขขอมารั้งหนึ่งแล้ว ยังอีกคราวหนึ่งก็ แม้อิงอิงจวดเจียคคดกลองปล่องขึ้นกัน เสร็จแล้ว ชั่วแต่ยุ่งอิงรดน้ำเท่านั้นเอง อิงอิงจะเล่าเรื่องพิลึกของอิงอิงให้ท่านฟัง นี้เพราะว่าเนื้อ เชื้อจาท่านคอกหน่าปุคะ เออพูดแล้วละ เหยียบเสียเถอะ หน้อยเครเขาได้ยีน เขาจะค่อนข้างให้อิงอิงเจ็บใจ

เขาเป็นคนอ้วนท้วนปุคะ อ้วนจำมาทีเดียว ล่ำสัน แข็งแรง ศีรษะเถิก ๆ หน้อย เป็นพ้อม่ายกลางคนนะปุคะ อายุราวสี่ห้าสิบได้กระมัง มีลูกสาวติดพ่อด้วยสองคน ทนวดริมพรายปาก เขาละบั้น เป็นเขี้ยวโจ่ง แม้เท่านั้น เสียเอง งามนักปุคะ อิงอิงพึ่งเคยเห็นนะแหละ เขาช่างพูดปากละหวานยิ่งกว่าน้ำตาลปีเพชรพริขึ้นไป เสียอีก เขาช่างวางท่าวางทางเข้าที่นึก แม้ ๆ หนึ่ง บัดสมาธิ ชัดเพละสองบ่ากระดืบขาจับ ๆ เท้าตาสอก เอียงศีรษะเข้ามาใกล้ตัวอิงอิงละ ทำนี่อิงอิงคิดตามไม่รู้สิมเลย ทำพูดอ้อมแ้อมลิ้นคาปากกระชิบกระชาบ " เป็นยุ่งอิงสบายหรืออเจ้า สบายหรือแม่หง" เหลืออาลัยเสียแล้ว คำนี้ คิดขึ้นมาเมื่อไรละ ยังเจ็บใจไม่หาย

เขาไม่เครจะเวียนไปมาหาสู่อิงอิงบ่อย ๆ นักคอก อิงอิงนึกว่า เขาจะคร้ามพ่อแถหรือกระไรนะแหละ เป็นแต่เขามาละมักชอบนัก ยีนเมียงท่ากรุ่มกริมอยู่ข้างประตูบ้าน (ร้านของเขา นะอยู่ติดกันกะบ้านอิงอิงนี่นะปุคะ) พอพบพอปะอิงอิงเสียหน้อยหนึ่งแล้วละกลับละ เดินอ้อยอ้ายขับเพลงมหาชาติอ้อแอ้อครัมหัวใจไปบ้านเขา เขาเทศน์เพราะนะปุคะ เมื่อเขาบวช เขาเป็นนักเทศน์ขึ้นชื่อว่ากัณฑ์มหาราชละหาตัวจับยาก อิงอิงยีนฟังเพลินอยู่จนเจียบเสียงเขาเสมอ

อยู่มาเย็นวันหนึ่งกำลังฝนตกพรา ๆ อยู่ด้วย เขาอุตุล่ำที่บุโกโคลนงุ่มง่ามย่องเข้ามาในบ้าน เกือบโพล์เพล้เข้าได้เข้าไฟแล้วละ อิงอิงได้ยีนเขาตักน้ำล้างเท้าจอก ๆ อยู่ที่หัวบันไดเรือน ด้วยอิงอิงกำลังนั่งเย็บกางเกงรับจ้างอยู่ที่ริมหน้าต่าง เจลียงข้างใน เสียงเครมาละเป็น

ไค้ยีนถนัด

"เข้ามาในนี้สิ ทิดคู้ย มากินหมากสูบบุหรี" เสียงพ่ออิฉันพูด ทักทายต้อนรับโดยดี
"อิฉันมาหมายจะมาหาแม่หงเขาหน่อย"

"ไอ้ะ" พ่ออิฉันแกว่า ออกหันเพเสียหน่อย ะ "อุะงั้นคอกหรือ? นั้นแน่เขาเย็บกางเกง
อยู่ข้างเจเลียงนั้นแน่ะ ไปหาเขาสิ"

อิฉันเย็บกางเกงเจย ทำเป็นทองไม่รู้ร้อน เป็นทีไม่ไค้ยีนผีเท้า เขาย่องคุบคืบเข้ามา
จนเขาเข้ามาใกล้ตัวอิฉัน แม่เออ พองั้นอิฉันทาคอกเจะสิ่งลุกขึ้นร้อง "ว้าย คุณพระช่วย" สะบัด
กางเกงกางแกงปลิว ตามธรรมคานิสัยจริตผู้หญิงนะชิปุคะ

"ตกใจไปทำไมหนินี้ แม่หง" นายคู้ยเขาว่า

"พุทโธพุทถึง ขวัญหนีตีผ่อ นึกว่าใครเสียอีกล่ะ งั้นจะไปตอกตกใจทำไมหนินี้" อิฉันตอบ

"เออนี้แน่ เดียวนี้ออเจ้านึกว่ากันมาจะพูดอะไรกะออเจ้านะหือ แม่หงของข้า? เขาพูด
พลาจยัมพลาจ เล่นเอาอิฉันหัวอกเด็นนิก ะ ใจหายแน่หือ

"ฉันรู้หรือว่าฉันไม่ ไม่รู้แล้ว ออย่ามาคอกแยะเลย เบื่อนัก ผีชี" อิฉันพูดไม่พูดเจย ะ
ค้อนด้วยนะปุคะ แหมอิฉันสะบัดหน้า ก้มหน้าเงเจย ชิเจย

"อะนิคตมอเนเลน เท่านั้นนี่ก่อโกรธด้วยหนา ขอมมาเสียเถิดออเจ้าเอ๊ย ่ง่ากันนั้นอนนิก
ครอง ะ ครองการข้อนี่มานมเนปะกาเรแล้ว แม่หงขา ผินหน้ามาทางนี้เถอะ ครองเห็นออเจ้า
นะซึ่งสมควร น่าจะเชิดชูให้มีราศีในที่อื่น ให้จำเรื้อ ยิ่งกว่าที่ออเจ้าทำการทำงานน่าสรรเสริญอยู่
เดียนั้นขึ้นไปอีก ยังไงที่เพื่อนว่านี่ ออเจ้าเห็นยังงิง?"

อิฉันไม่ยักหาตอบ จริงนะปุคะ ค่วนตอบเขาทำไม เป็นแต่อิฉันนั่งนิกอยู่ในใจ ว่าถ้าเมื่อ
อีเฝ้ามีเหย้ามีเรือนแล้วละก็ อีเฝ้าจะต่อพะไล เรือนบ้านติดคู้ยด้านใดออกไป เสียอีกสักหน่วยสินะ
อ้ายห้องเก่านะเห็นอยู่แล้วนี่ว่าแคบออกจามะหรุจู้ จะเย็บจะเขี้ยวทำอะไรบ้างก็คืบแคบอิดอัด แล้ว
อีเฝ้าจะหามูลีที่งาม ะ มาแขวนเสียใหม่ แทนอ้ายแผงรุงรุง อะไรก็ไม่รู้ละ เขาปิดบังแคดไว้ข้าง
เจียงทางโน้ม อ้ายคันแค้นนั้นก็เหมือนกัน เกลียด ชิเกลียดจะให้พันเสียเที่ยวแหละ เออ แต่พอ
ลับชวานแล้วเถอะ

ความคิดฟุ้งเหล่านี้แลมันลั่นเข้าไปในสมองอิฉัน ประเดี๋ยวเดียวน้อยกว่านาทิตั้งเสียอีก
อิฉันนั่งฟังเขาพูดเดียวก็ทอดตาไปแลดูเขา ชม้อยละห้อยเขิน ะ อยู่

"ยังงิงหนา ออเจ้าเห็นยังงิง" เขาพูดต่อไป "ออเจ้าจะจากเรือนที่ออเจ้าเคยอยู่
อู่ที่ออเจ้าเคยนอนหลังนี้ ทั้งจากบิดาที่รักของออเจ้าไปจะได้ไหมจ๊ะ? กันรู้สึกตัวหรือว่าที่พูดนี้
อยู่ข้างเป็นการล้วงเข้าไปถามเหลือเกิน แต่ทำยังงิงได้ ก็เพราะบุญนะและบันดาลให้กันมาเข้าชี้

ซึกถาม จีะ ยั่งโงแม่หงจะว่ากระไร?"

"เป็นไรจะไม่ได้" จันแข็งใจอั้นอายตอบไปทั้งเต็มใจ "แต่เงา"

"แต่คนน้อย ๆ ยั่งต้องจากรวงรังบ้างบางคราวเลย ออเจ้าเอ๋ย" เขาพูดพลาง หัวเราะพลาง ทำหูทาบตาอ้อยหุ่ยพิกลนัยปุคะ "แม้นถ้าออเจ้าจะปรานีปรองคองตามน้ำคำที่กินว่าแล้ว"

อิจันมันไม่ค่อยประสีประสาในการพันนี้นัก อิจันนึกว่า นี่เห็นจะถึงเวลาที่ควรอิเฒ่าจะพูดมั่งได้ละสิหนา

"นี่นายมีสงสัยหรือว่า ยั่งโง?" อิจันถาม แหมยั่งอัศจรรย์จะให้หน้ามันกำมั่งละก้อ กลุ่มใจนัก ไม่ค่อยจะเปล่งจะปลั่งกะ เขามั่งเลขนี้ ถึงที่ยั่งจะละก็ ไม่เห็นเป็นเรื่องเป็นราว รู้สึกแดงเตะอ้ายที่ปลายจุมกอยู่เหมือนเคยเท่านั้นเอง

"พูดยั่งงั้นละก็ ตกลงกันนะซี"

"ก็ใครเถียงว่าโงละ บอกแล้วว่าตกลง ๆ ก็กวน ไม่รู้แล้วรู้รอด" อิจันก็พูดทำกระพืดกระเพี้ยมมั่งซีเออ ถึงบทแล้วนี่ จะซืมจิมอยู่ว่าไรอีกละ

"ออเจ้ารักเด็กไม่ช้หรือยะ?" บั่งลูกสาวจันสองคนนั้นแหละ เป็นตัวจะกินเวลาแลความรักของออเจ้าละ"

"นี่ก็เป็นลูกจันเท่านั้นเอง" อิจันตอบทำกระดุงกระดุง เป็นเจ้าก็เจ้าการทีเดียว

"ก็เมื่อไรละออเจ้าจึงจะ"

"เวลาไหน ๆ ก็ได้หมด แล้วแต่นายจะนัดมาเถอะ"

"จัน อะแถม งามวันขึ้นค่าเดือนสิบนี้แหละ เห็นจะดีเป็นวันพฤหัสบดี ปีนีหรือก็เป็นธงชัยฤกษ์ก็งาม ยามก็เหมาะ กันนึกว่าเห็นจะดีกว่าวันอื่น ออเจ้าจะว่ากระไรเล่า?"

"จันจันจะได้ตระเตรียมให้พร้อม หันวันนั้นนะ?" อิจันพูดปากสั่นคอสั่น อายก็อาย ปลื้มก็ปลื้ม หน้าเกือ ๆ ทำไรอยู่มิรู้

"แล้วกัน ถึงจะเขียนข้อสัญญามาให้ออเจ้าดูให้ชัดเจน ออเจ้าจะได้ทราบข้อความแจ่มแจ้ง กันบอกกะแหม่ม เขาแล้วละ กันคิดว้อออเจ้าคงจะเต็มใจรับได้ตีทีเดียว"

"แหม่มที่ไหน แหม่มหม่มทำไมกันนี้?"

"อ้าวแหม่มครูที่โรงเรียนวังหลัง เป็นไรละออเจ้า ที่กันมาอ้อนวอนเชื่อ เชิญออเจ้านีนะ จะให้ไปเป็นที่เลี้ยง เลี้ยงลูก แล้วช่วยสอนหนังสือหนังสือหาด้วยนะนะ"

อิจันกระแทกกล่องหมากโขง กลับกามะลอ เครื่องเงิน เครื่องน่วยอะไรก็ทิ้งกระจายที่เลี้ยง เลี้ยงดูสอนหนังสือนั่นแสะอะไรก็ไม่รู้ละ อิเฒ่านี้หรือ ม่วงมงายหมายว่า มาว่ากล่าวสู่ขอจะ

แต่งงานอยู่กินด้วยกันหรือ? พุทธิ์ คนเราเอ๋ยคนเรา นี่มันเหลวไหลไซ้ชอน เพื่ออะไรกันออกป่นปี้
 เช่นนี้ พิลิกนัก คุณเถอะเข้าอ้ายตาด้วยขี้ทิ้ง ก็ยังเลือกแค้นนี้ังไม่ทออยู่ที่นั่น มันยังแค้นจะ เบะหน้า
 กระยี้มกระย่องอยู่ได้ ยังงั้นเอง ฤย มนุษย์เคนหมาเบื้อ

"เห็นอกกันเถอะออเจ้าเอ๋ย" เขายังจำจี้จ้ำไซ้พุดอ้าย เรื่องที่อิฉันแสนหมั้นน้ำลี้ ว่าไรอยู่
 อีกได้ "กันจาเพาะมีเหตุสำคัญ จาใจแท้ ๆ ที่ต้องหาว่าจ้างวานาคร ๆ เขาไปช่วยคุณเลี้ยงลูก
 สอนลูก เพราะจะฝากไว้ที่วังหลังแต่ลำพังหรือก็ไกลหูไกลตา หนังสือฝรั่งมังคำรู่มาก็ไม่เห็นมี
 ประโยชน์โทษผล เพราะนังลูกเราหรือมันก็เป็นผู้หญิงยิงเรือ อยากจะให้รู้แต่หนังสือไทย กันมีคน
 ปกปักษ์รักษาสิ่งสอน ำให้รู้จักการเหย้าการเรือน จึงได้บากหน้ามาว่าหมายจะพึ่งพาออเจ้าสักครั้ง
 กันไม่ปิดบังที่จะบอกความลับกะออเจ้าดอก ไทน ๆ ก็สมัครมักคุ่น จะฝากลูกฝากเต้าให้เลี้ยงำให้ดู
 ำให้สั่งให้สอนเหมือนที่บ้านำอาแล้ว แม่หงเพื่อนยากเอ๋ย กันนะไม่เข้าคอกหนา ว่ากล่าวตกลงสู่ขอ
 กะบิดามารดา นัดจะทำการมงคลกันกับหนูจิตลูกตาถิกแกแล้ว นั้นนะขึ้นะ ถึงอยากจะฝากลูกฝาก
 เต้ากะออเจ้าเสียให้สิ้นห้วงบ่วงใย"

ำครล่ออิฉันจิต ปิโก อิเด็กเมื่อวานขึ้น แกแน่แท้ ๆ เทียวนะ อิหน้าเจียมเจียม อายุสั๊ก
 สิบแปดปี ลูกตาถิกข้างโบสถ์พราหมณ์นะเป็นไร หะ ๆ มันยังไม่รู้จักหม้อข้าวหม้อแกงอะไรเลย
 การเหย้าการเรือนละสู้ขี้ตีนอิเต้าก็ไม่ได้ นำหัวเราะอิฉิตหะอิฉิต

"ง่าแล้ว" ตาเต้าพ้อม่ายยังเข้าพุดกวนโมโหอยู่อีก หนอยหากรู้มกรีมราวกะหนุ่มอายุสั๊ก
 ยี่สิบ เจ้าขู้จริงนะ รักผู้หญิงยิงเรือจะเข้าโลงอยู่แล้ว แกทำปากตูดไปตูดมาพูดเข้าขี้ว่า

"กันอยากเห็นนัก เวลาออเจ้าสั่งสอนหนูสินให้รู้จักการงานดีขึ้น คงจะนำเอ็นคูนักละ
 เด็กคนนี้มีแววจลาอยู่ด้วย หนังสือก็อ่านออกมั่งแล้ว ยังหนูแดงคนเล็กละเจ้าแม่น้ำ"

"เออน่า ๆ เขารู้แล้ว" อิฉันปลั่งสอดขึ้นกลางคัน เพราะมันเคืองเสียเหลืออดเหลือทน
 แล้ว ราวกะจะรากเลือด "แต่ฉันไม่ชอบหรือการสอนหนังสือหนังสือหา ไม่ใช่แม่ครูแม่บา ไม่ใช่
 ที่เลี้ยงเอี้ยงดูลูกาครหมด ลูกพระอินทร์พระพรหมก็ไม่ปรารณาเลี้ยง"

"อ้าวยังงไม่ชอบสอน นี่ยังงกันอีกละนี้ กันนี่กันนะว่า"

"คิดยังงก็ช่าง นึกผันยังงก็ช่าง ไม่ปรารณาฟังแพง" อิฉันเคียดเสียเต็มประดาแล้ว
 ละเจ้าประคณ รับประทานโทษเถอะปุคะ ปากหรือคันคิบ ๆ ๆ ๆ "ข้าไม่ยอมรับอยากแรบ"

ตาด้วยหน้าตั้น ทำตาโบบโตะเท่าไซ้ห่าน นะแน่ "พุทธิ์ แม่หงเพื่อนยากของข้า"

"ข้าไม่ใช่เพื่อนไซ้ห้องอะไรของเจ้าเสียแล้ว" อิฉันดาลโทโสเลยระเบิดขึ้น หน้าตึง
 เล้นขึ้น เนื้อ เต้นไปทั้งตัวแล้วพ้อมแม่เอ๋ย "ข้าไม่เห็น เป็นประโยชน์อะไรเลยสักนิต ที่มาเสียเวลา
 ยินพุดขินจาให้ข้าฟังอีกต่อไป ข้าไม่รับเลี้ยงรับดูแลเต้าของแก ไม่รับสั่งรับสอนหนังสือหนังสือ แส ข้า

อยากพูดบอกปากไม่ได้ละ นังหนูจิดมันคงบ่นถึงผิวแก่ของมันทรอก ปานนี้ว่า นี่ยังโงะปานนี้แล้ว
ยังไปเที่ยวมุด อึย เคียวจะว่าให้ก้อ-ฮือ ๗"

"นี่จะให้กิน เข้าใจว่าอะ-

"จะเข้าใจยังงี้ก็ช่างใคร จะเข้าใจยังงี้ก็ตามใจ ไม่ใช้กงใช้การอะไรของอี เฒ่า"

อีจันพูดกลางลुकสะบัดกันกระทืบเท้าเข้าไปในห้อง "เฮียเกิด เฮียไปเกิดตาย"

นี่แหละปุคะ ลู่อครั้งแรกของอีจันละ หรือว่าเสียอย่างที่สุด ครั้งแรกที่อีจันจักแหล่นจะ
ไปลู่อ นังจิดเคียวนี้ เขาก็แต่งงานอยู่กับกันด้วยกันกับอ้าย เฒ่าหัวล้าน พ่อม่ายคนนั้นแล้ว อีจันหวังใจ
ว่าจะ เป็น เนื้อคู่ของเขาดอกกระมัง

ตั้งแต่นั้นมาอีกสองปี เมื่ออีจันไปอยู่กับคุณแม่อึ่งที่ทามวนบุหรี่ยาย อยู่ที่ตึกเสาชิงช้านะ
เป็นไรละปุคะ ด้วยอีจันออกเบือเสียแล้ว ไม่อยากอยู่เรือกอยู่สวนละ มาอยู่ในกำแพงจะให้รู้ธรรม
นุ่งธรรมเนียมที่เข้าทีกะเขามัง เป็นชาวสวนก็นับวันแต่จะ เชื้อซ่าหนักไป อีจันเลยรู้จักชอบพอกันกับ
อาการบั้นเข่งเขาเข้า รูปร่างเขาละสวยนะปุคะ ถึงเป็นเจ๊กเป็นจีนก็เอาเถอะ คาหรือคำคำ
คมปลาย พุคไทยก็ได้ แต่งตัวภูมิ เห็นแต่บุงกางเกงแพรเสมอ ปากละช่างพูดนัก ไทยสู้ไม่ใคร่ได้
เสียอีก หางเปี่ยละถักโศด ซิลมน้ำมันกุหลาบหอมฟุ้ง

วันหนึ่งเดือนหงาย อีจันออกมานั่งเล่นหน้าตึก เขาเดินไปเที่ยวไหนมา แวะเข้ามา
นั่งดูกับอีจัน เล่นอยู่สักครู่ พอไม่มีใครละ เขาเอ่ยว่า "อีวลีก็อื่กว่าลือยัง เปี้ยวใจ ม่ายมีเพื่อง
คู่ชีวิตลอกหนา แม่หนูเอ๊ย อีวลีก็อื่กจะฝากชีวิตบุงพอลือม่ายพอ อีวลีก็อื่จะต้องปายทอดตัว"

อีจันไม่รู้ว่าจะตอบเขายังงี้ได้ ก็นั่งยิ้มเฉยอยู่ ช่างอาการบั้นเข่งเขาจับมืออีจัน
รวบเข้าไว้สองแขน เทียวและปุคะ

"ซึ่งใจเอ๊ย ลือจะว่ากาลาย? นายอาการอ้อยอิ่งว่า "อีวลีก็อื่เปงทากของลือ เปงหมาจู
นำล็กของลือ เปงฝูงได้ท้าวบุงนึ่งคู้ของลือ ลือจะห้ายสมองอีวลีละเบิดเสียล้วยลुकบึง ม่าย
เวทนะนาเลี้ยวหรือ? ถ้าหมีล่ายอยู่กักแม่หงเลี้ยว ถึงอีวลีจะอยู่ปายก้อม่าย เปงลुक"

"ไอ้ นายอาการ พุคอะไรละน่าล้วยอื่อก" อีจันพูด นิ่งพูดกันดี ๗ ไม่คั้นไม่ร่นละทีนี้

"ลือต้อง ถ้างั้ง เปงของอีวลีล่ายไหม?"

"ตามใจนายอาการซี" อีจันพูดประสาชื้อ ๗ ก็ถ้าไม่จั้นแล้วจะให้อีจันพูดว่าโงะเออ

คราวนี้อีจันมีคู้หมั้นลู่อกันตกลงกะเขาแน่ละ นึก ๗ ก็อยากรู้นักว่า คุณแม่อึ่งท่าจะออก
อีจันอีจันยังงี้มั้งนะ แต่เทียวแหละ เมียเจ้าสัวเทียวนี้ ด้วยนายอาการนี้หรือ เขาก็ทำภาชีอาการ
ไม่ช้าคงได้ เป็นขุนนางอางน้ากะ เขามังวันหนึ่ง

มันช่างสมใจกระไรเลยนะ เราจะตีใจยังงี้มั้งนะหือ จะได้ส่งขมเคนสาหรับเลี้ยงวัน

แต่งงาน ไปให้อ้าย เผ่าตุ้ยกับอีแกแนจิดมันมั่ง

วันที่จะแต่งงานกันก็กำหนดแน่ว่าเดือนหน้า ติดด้วยจะต้องตระเตรียมการงานกันเอะอะเสร็จเร็วกว่านี้ไม่ได้ ด้วยนายอากรหรือเขาก็ใจร้อนใจรน มาหาละบนบอกกะอีจันว่า เขามีชีวิตอยู่ไม่ได้ละ ถ้าซินพรากอีจันไว้แบบนี้ ข้างอีจันก็เหมือนกันแลปุคะ ไม่เห็นจำเป็นที่จะต้องซำอยู่อีกทำไมเปล่า ๆ อีจันจัดหาเครื่องเหย้าเม้าเรือน ซ้อมผ้าลายมาเสริม แล้วจ้างเขาซัดเป็นมันขลิบพับลงหีบอบหอม อวดคอาแป๊ะแกเสียน้อยเออะ ซ้อมผ้าเขมาลัยอมสีแดง ๆ จีบกลีบนิค ๆ ๆ ๆ ตัดเสื้อหีบอบน้ำอบน้ำรม หาซื้อแป้งร่ำน้ำมันตานีไม่มีว่าง คุณแม่อิงก็พระเดชพระคุณของท่าน มีหาไม้ก็ช่วยวุ่นไปด้วย ท่านเย็บมุ้งเย็บที่นอนพินิจสถินคินักบุค๊ะ

วันที่ก่อนจะเกิดวุ่นวายกันขึ้นนะ วันประหัสอีจันกำลังวุ่น จัดของลงหีบลงปิด กลุ่มอยู่ในห้อง พอนายอากรเขาเดินเกรียบ ๆ เข้ามาถึงข้างใน คูหน้าเศร้าเป็นมันแปลกกว่าเคย

"พ่อคุณเอ๊ย นีนายอากรเป็นอะไรไป เกิดอะไรกันขึ้นหรือหา?"

"บั้งเข่งของลื้อมั่งปงปีเสียเลี้ยว เขาเลือกมาชั่วแต่จะมาขอลาแม่หงซึ่งใจของเขালেี้ยวตัวของเขาก็จะกั๊งหน้าปาย อย่าเลยอย่าล่องให้เลย ซึ่งใจดวงซิวก็อ้ว ขอแต่ห้ายลิมอย่านึกเลยทีเลี้ยว ว่าอากรองบั้งเข่งล่ายเคยมีชีวิตเหิงหน้ากั๊งมา"

เขาพูดกลางน้ำตาคลอตาน่าสงสารนัก ครั้งอีจันเคี้ยวเข็ญซึกหนักเข้า เขาคิดเอื่อนอยู่เป็นนมเป็นนานจึงสารภาพบอกว่า เขาได้ว่ายืมเงินเพื่อนฝูงไว้คึดพอแล้ว จึงได้รับทภาษี เพราะเห็นว่าอย่างน้อยนี่ก็คั๊งหากำไรได้สองหาบกว่า แต่เป็นยามเคราะห์ เฉพาะถึงงวคจะต้องส่งเงินหลวงเข้า ภาษีก็ยั้งเก็บไม่ขึ้น เพื่อนฝูงที่รับจะทรรองเงินให้ก็เหลวไหลเสีย ข้าวของเงินทองที่มีติดตัวก็เที่ยวจ่านากมเข้าไป ส่งเงินหลวงหมด ลิ่นเนื้อประคาคัวแล้วก็ยั้งไม่พอ วันนี้ไม่ได้เงินส่งภาษี ก็จะต้องขายทอดตลาดตามพระราชบัญญัติ อายเขาคายละ จะหากินต่อไปอย่างไรได้อีก คายเสียคิกว่า

"ยังขาดเงินอยู่อีกสักเท่าไร?" อีจันถาม

"ลาวสักพันกาบาก็พอ ถึงมสิ่งนี้เลี้ยว ที่ไหนเงินมั่งจะไหลมาเทมาทีเลี้ยว อีวจักกางสำเหรักเลี้ยว มะสิ่งนี้แต่เข้าอีวจะล่ายลับเจิงส่งมาจากลุงเขาอยู่ปากเพียว แต่วังนี้และมั่งแสงเข็ง ปูไร้ ๆ แม่หงของอีวเอ๊ย ทำมายเจ้าถึงมายหักคอกอีวปายเสียเฉย ๆ อย่าห้ายต้องล่าบากลางบเข่งนี้ล่าว? อีวลีจะอยู่เป็นคกงะเขายังล่าย?"

"จันมีเงินพอให้นายอากรยืมได้สับสิบห้าชั่งวันนี้ จริงนะนายอากร"

"แม่เทวะลาช่วยชีวิตของอีวเอ๊ย แม่มะเหลียวออกลักของอีว ซักเจิงเฉพาะวังนี้วังเลี้ยว แม่ก็ช่วยล่าย ค่อปายละ บั้งเข่งของแม่ยอมยกทรัพย์สมบัติห้ายแม่โหมก ๆ ทีเลี้ยว"

เมื่อวันนั้นอิฉันก็มีเงินติดตัวอยู่พอครบสิบห้าซึ่งพอคืบพอดี หากอีกสักเฟื้องหนึ่ง เป็นไม่ได้
อีกละ เพราะใช้จ่ายเตรียมการแต่งงานคราวนี้เสียมากมาย เกินอิฉันคาดอิฉันหมายนะปุคะ อิฉันก็
ยกถุงเงินมาให้เขาไปหมดเกลี้ยงตัว เขายิ้มออก อุตส่าห์ยังมีใจจูบมืออิฉัน อ้ายตายุ้ย ถึงมันจะรัก
ใครอย่างไร มันก็คงไว้ไว้ตึง ไม่ยกจูบฝ่ามืออิฉันแถมสักฟอด

"พลุ่งนี้เข้า" เขายิ้มย่อง ว่าพลางถอนใจพลาง "พลุ่งนี้เข้า อ้า ๆ แม่หงของฮั่วเอ๋อ
จงถึงเวลานั่งและถึงจะนับนาที่ล่าย หาม่ายฮั่ววันบิวนาที่"

เขาดีเนื่อดีใจลาลากลับไป

เช้าวันที่จะแต่งงานก็มาถึงเข้าแล้วหนอ แต่ไม่ยกเห็นเจ้าบ่าวเขามา พระก็มาคอย
อยู่แล้ว ของใส่บาตรก็ตั้งอยู่พร้อมแล้ว พวกบิพาทย์ราดตะโพนหรือ เขาก็มานั่งคอยอยู่จนสายแล้ว
เออก็แต่ยังงิงหนอ นายอาการบั้นเข่งไม่ยกมาหา

อิฉันเสียใจลมแทบจับนะเนาะปุคะ เมื่อแลไปเห็นคุณแม่เอ็งท่านเดินร้อนรี้ร้อนรน ถือ
หนังสือของอาแป๊ะคู่มั้นของอิฉัน เร่เข้ามา

"เจ้าสาวเข็ญใจของแม่เอ๋อ อ่านคูเกิด" คุณแม่ร้องให้ ทั้งหนังสือข้างไว้ตรงหน้าอิฉัน
ท่านบ่นปอดแปดว่าชายหน้าชายตา กลับขึ้นไปข้างบนตึกเสียฉิบ

เป็นหนังสือของอาการบั้นเข่ง เขียนฝากมาให้คุณแม่เอ็ง บอกข่าวว่า เข้าหนิเจ้าโล่ไป
เมืองจีน เสียเมื่อเที่ยวเรือขงเบ้งออก แต่เวลานี้แล้ว เขาเป็นหนิเป็นสินรุงรังเหลือตัว ทั้งท่าภาษี
ก็ขาดทุน ออกเบือเมืองไทย และชาวสยามเสียที่สุดแล้ว ไปอยู่เมืองจีนเป็นสุขกว่า เพราะบ้าน
ช่องไรรานาก็ผ่อนเงินไปซื้อไปสร้างไว้บริบูรณ์แล้ว อย่าหลงคอยเขาอยู่เลยให้ป่วยการ

"ข้างฮี่แม่เจ้าสาวนะ ฮี่แม่เจ้าวอย แก่แรดด้วย โสโครกน่าเหียนรากด้วย ฮี่วไม่ขอพบ
ขอเห็น จ้างให้ก็ไม่ปรารณา" เขาเขียนว่ามาได้ถึงยังงั้นแน่เจ้าคะ ง่าแล้วว่า "กูทามันสมน้ำหน้า
เอาเงินพันสองร้อยบาทของมันไปเสียค่าโดยสารเรือ และใช้สอยกลางทางเล่นสบายใจ นี้อึดม
ปลาร้ามันมีนิกผืนสักขณะหนึ่งหรือ ว่าฮี่วจินบั้นเข่งจะแคนไปรักใครอะไรกะฮี่แรง? มันอยากเลือก
กะโหลกสาระแนตึแะ ๆ ๆ ควรแล้วที่จะลงโทษให้มันอายุเขาให้สะใจ ที่ไม่รู้จักเจียมตัว ลาก่อน
แล้ว คุณแม่ใจดีขอรับ ฮี่วลาแล้ว"

จินบั้นเข่ง

ปุ๊อ ๗ ให้อายุเขาแล้วมีหน้าซ้ำปอกลอกเอาเงินทองไปก็ล่อนตัวแล้ว พิ๊อ พิ๊อ ยังค่า
ยังค่อนให้อีกไม่ เป็นขึ้น นี้นแหละ เจ้าประคุณท่านปุคะ เป็นจบ เรื่องที่อิฉันจะได้มี เรือนเท่านั้นแหละ
เจ้าประคุณ มันเจ็บแสบแสนละ พุ๊อ ๗

อิฉันไม้ เคยมีโอกาสนอกสักครั้งหนึ่งเลย ตั้งแต่ย้ายแป๊ะมันทาเสียคราวนั้น อิฉันมัน
 ค่อนข้างเป็นสาวทันทักเสียแล้ว เดียวนี้ มันก็อาการนะ เห็นจะต้องขึ้นคานแขวนแดงอยู่ เช่นนี้ทั้งชาติ
 นะหรือยังงโงะแหละปุคะ แต่ง่า ถึงยังงโงะ ๗ ก็ช่างเถอะ อิฉันนิก ๗ ขึ้นมาละ เจ็บใจนัก ที่ถูกเข้า
 ตะละทีละแพะจะคิดผูกคอตายเสียให้ได้ทีเดียว คนที่รุ่มราวคราวเดียวกันกับอิฉันหรือ เขาก็พากัน
 แต่งการแต่งงานมีเหย้ามีเรือนไปด้วยกันหมดแล้ว แต่ตัวอิฉันนะแหละปุคะ ยังเป็นดอกกุหลาบไม่มี
 ใครเค็ด ยังเป็นแหวนเพชรไม่มีใครสวมอยู่คาปี ผู้ชายคนอื่นที่เขาเสียเมียดี ๗ ก็มีนะหือ อิฉัน
 ภาวนาอยู่ในใจเท่านั้นแหละเจ้าประคุณ ถึงพอลืมตาอ้าปากเล่าให้ท่านฟังได้ ฟังแล้วละเหยียบเสีย
 นะปุคะ เดียวใครเขารู้ไปละ เขาจะหยามน้ำหน้า ล้ออิฉันตาย

* จาก วรรณคดีพิเศษ

เล่ม 9 แผ่น 1 2 พฤศจิกายน รศ. 112 (พ.ศ. 2436) หน้า 28-31.

เล่ม 9 แผ่น 2 9 พฤศจิกายน รศ. 112 หน้า 45-46.

เล่ม 9 แผ่น 3 16 พฤศจิกายน รศ. 112 หน้า 54-56.

เรื่องผักชีโรยหน้า

นายเกิด

เออ นางเพ็ง นายเธออยากกินหอมก พรงนี้เอ็งไปตลาดซื้อปลาช่อนเขื่อง ๆ มา ลักตัวนะ เอาที่ตายชะอย่าเอาปลาเป็นมาล่า เออนี้แน่ะ ถ้าซื้อปลาได้แล้ว เอ็งไปวานบู้ยให้เขา ช่วยทำที่ได้ไหมล่า ไปซื้อนะได้ดอกคะ ปลาหน้านี้ดมไป แต่นายจะทำเสียเองไม่ได้หรือคะ ต้องไปวานแม่บู้ยเขาทำไม ไม่ชอบเขาจะไปวานเขาไหงคะ ข้าไม่สบายน่า ได้กลิ่นคาว ๆ เข้าแลก็ชัก มีคหน้าจะอาเจียนรำไปแหละ เอ็ง สบายละ จะต้องวานเขาทำไม กะอีหอมกหลับคาทำเสีย ประเดี้ยวเดียว เอ็งกลัวเขาจะเกี่ยวก็อย่าบอกข้าว่าวานซี บอกแต่ว่านายเธออยากก็แล้วกัน เขาทำหรง นางเพ็งไปซื้อปลามาได้ไปหาแม่บู้ยบอกว่า นายผู้ชายอยากรับประทานหอมกให้ฉันซื้อ แม่บู้ยปรคทำหรงเออะจะ ฉันจะทำก็ไม่ได้ นายผู้ชายแกร้งเกียจมือ บู้ย ก็แม่บู้ยทำไมไม่ทำล่า เพ็งมาวานฉันไม่กลัวนายเป็นไฟหรือ? เดี้ยวฉันก็จะกลายเป็นคนเลือกเจ้อ อยากได้หน้าได้ตาไป กระมัง ไปให้แม่บู้ยหล่อนทำเออะไป เพ็ง ไม่เป็นอย่างงั้นดอกจะ มีชีแม่บู้ยไปแย่งหน้าที่ทาง อะไรของนายบู้ยทำเมื่อไหร่ ฉันมาวานอีกทีหน้า แล้ววันนี้เธอไม่สบายอยู่ด้วย ฉันไม่อาจไปกว เธอ แม่บู้ยปรคทำหรงเออะ นายผู้ชายเธออยากรับประทานจริง ๆ หนาจะ

บู้ย เรื่องทานะไม่ล่าบากลาบอะไรดอก เพ็ง ถ้าไม่เสียแก่ฉันแล้วละก็ทำได้ดอก ตกกลง แม่บู้ยรับทำ เมื่อคนปลากับพริกขิงเกือบได้ที่ นางเพ็งสาระแนไปบอกแม่บู้ยว่า นายคะนาย ตกกลงแล้วคะ แม่บู้ยเขารับทำแล้ว

บู้ย เขาทำแล้วหรือเอ็ง หรือพึ่งจะทำ กำลังจะห่อแหละคะ เออข้าจะไปช่วยเขาห่อ ด้วยจะได้เร็ว ๆ ข้า โหนนายว่านายไม่สบายไหงล่าคะ ไปช่วยเขาห่อไม่กลัวเหม็นคาวมือหรือจะ ตกเย็นคุดอยสบายแล้วเอ็ง แล้วก็เห็นจะไม่สู้คาวดอก ปลาเข้ากับพริกขิง งั้นก็ไปชิคะนาย ไปชียเอ็งมากับนางเพ็ง เห็นแม่บู้ยกำลังจะห่อกรากเข้าไป แม่บู้ยทำอะไรก็ไม่บอก นางเพ็งมัน ไปพูดว่าหล่อนจะทำหอมกให้นายรับประทาน ฉันจะมาช่วยห่อ

บู้ย เพ็งเขามาวานฉันอีกที มีชีฉันทำเองเมื่อไหร่ หรงแม่บู้ยจะว่าฉันอยากได้หน้าได้ ตา อะไรหล่อนระแวงไปเปล่า ๆ หล่อนทำฉันทำก็จะเป็นไรไป โหนนี้ห่อกันหรือยังล่าหล่อน ห่อก็ได้ละคะคนได้ที่แล้ว แม่บู้ยหล่อนคว่าใบตองมาคัก เนื้อปลาใส่พอจะห่อใบตองจิก เปลี่ยนใหม่จิกอีก สามหนสี่หน คำที่หล่อนไม่เป็นจริง ๆ ดูท่าทำทางตุลทุกุเลนพิลึก นางเพ็งเห็นนายเปิดทำเสียแถม กแล้วแม่บู้ยเขาจะคุดจิงออกแผนแก้ให้นาย ใบตองมันกรอบนี้ นายเจ้าคะ เขาไม่ได้ฝังเสียก่อนนี้

อย่าเพื่อท่อเลยคะ แม่บ๊วยเห็นท่าของแม่นุ่น แลได้ฟังนางเพ็งออกแผนเช่นนั้น เว้นยิ้มไม่ได้ แต่สู้ก็เสียไม่พูดว่าอะไร เพราะอัยยาศัยไม่พอใจก้าวร้าว แม่นุ่นหล่อนออกเรีย เต็มที เลยแก้เก้อหยิบช้อนตักน้ำกระทะหยอด หยิบผักชีใบหอมโรยหน้า เพราะความประสงค์ของหล่อนจะไว้เปิดกับท่านผิวว่า ได้ลงมือทำเหมือนกัน แม่บ๊วยจัดแจงท่อห้อยเสร็จ นิ่งสुकแล้วมอบให้นางเพ็งมา พอนายเวรน้อมกลับมาจากออฟฟิศ นางเพ็งยกสำรับไปตั้ง แม่นุ่นหล่อนมานั่งคอยจอละอยู่ข้างสำรับ พอท่านผิวมานั่งก๊ก หล่อนก็เจียรระโนกับข้าวจ่อยไป นายเวรน้อมกินข้าวปลางฟัง เมียพูดปลางไม่ใคร่รู้สึกอึดแล้วถามเมียว่าใครทำห่อหมก หล่อนหรือ นุ่นช่วยกันจะนาย บ๊วยเขาก็ทำ แล้วฉันท่านนางเพ็งบ้างช่วยกันทำ นายเวรน้อม มีรสพอใช้ เทียวหล่อน เหมวันนี้กินข้าวโข แต่อ้ายเรื่องของเธอเหล่านั้นมันดี มีรสมาก เพราะเจ้าผักชีใบมะกรูดนี่เอง เข้าที่โหนชูรสที่นั่น แม่นุ่นหล่อนได้รับคำนั้นปลื้มเสียที่สุด เพราะหล่อนเป็นผู้โรยผักชีใบหอมเอง พอดคคาของผิวลง หล่อนก็โรยข้างลงไปอีก ผักชีใบหอม นำฉันท่านเอง เทียวนาย เขาเกือบจะไม่โรยกันแล้วนี้ นายเวรน้อม ขอบใจ ๆ หล่อนรู้ใจฉันท่าน จลลาดจันรสกับข้าวของกินด้วย ตั้งแต่ขึ้นมาแม่นุ่นหล่อนถือคำนั้น เป็นกรรมสิทธิ์ทีเดียว เวลาบ่าวยกกับข้าวมาตั้ง ท่านผิวยังไม่กลับ หล่อนจัดแจงเปิดดูเสียก่อน ถ้าไม่เห็นผักชีใบมะกรูดโรยหน้า หล่อนก็โรยเสียหน่อยหนึ่ง ๆ จำเพาะกับข้าวเหล่านั้น เป็นของที่ควรโรย ท่านผิวกินชอบปากก็หยอดขลุก ๆ เสมอ ๆ จนหล่อนเชื่อว่า ผักชีใบมะกรูด เป็นของที่ควรมีไว้เสมอ ๆ

อยู่มาวันหนึ่งนายเวรน้อมจะไปออฟฟิศสั่งไว้ว่า วันนี้ทำขนมอะไรหวาน ๆ ไว้กินสักสิ่งเดอะหล่อน ออกแห่งนักเวลากินข้าวแล้วไม่มีหวาน ๆ ล้างปาก แม่นุ่นหล่อนมีขัดข้อง ด้วยไม่เคยทำขนมเป็นเลยสักอย่าง ครั้นจะไปวานแม่บ๊วยอีกก็กระดาก ด้วยตัวลีผิวหยอดออกขลุก ๆ นั้นเขาไม่ได้รับความชมเชยอะไรแต่ผิวเลยสักนิด แล้วก็แยกเรือนกันอยู่ด้วย ตกกลางต้องคิดทำงานได้ เอจะทำอะไรดีหนอ ต้มไข่หวานเดอะง่าย ๆ ครอบเหมาะช่อง เช่นนั้นแล้ว จัดแจงตั้งกระทะขึ้น น้ำตาลทรายใส่ลง พอน้ำตาลละลายยังไม่ทันเดือดดี หล่อนก็ค่อยไข่ใส่ลงไป จวยทัพพิศคนพอสุกยกลง อี้ออกควา ๆ ตักใส่ชามฝาไว้ ครอบหาแผนแก้ควา อ้อ ผักชี ๆ แก้วควาดีที่สุด จวยมีคได้หันกรอด ๆ โรยหน้าไข่หวานเข้าไว้เขียวปือ ยกชามใส่พานวางไว้ข้างสำรับ ผิวกลับมากินข้าวอึดเปิดชามของหวานจะกิน เอ๊ะ ของหวานอะไรกันนี่เขียวออกปืดปือ แม่นุ่น ไข่หวานจะนาย อุ๊ไข่ไข่หวานโงโรยผักชีด้วยล่า ก็นายเคยว่าผักชีเป็นของชูรส เข้ากับสิ่งโรพาให้สิ่งนั้นมรส ฉันท่านเห็นขนมมันออกควา ๆ ก็เอาโรยจะให้รสดีขึ้นนี้ ไม่เชื่อลองรับประทานชานายพอรับประทานหรอกนายเวรน้อม พันเสีย โยนชามทิ้งเปรี๊ยะ ญะ ๆ เอ็งเอ๊ยเอ็ง แค่นจะเป็นมนุษย์มะนาคะ เขาด้วยเห็นชมเรื่องผักชีโรยหน้าหน่อยอะไร โรยเสียไม่เป็นข้างขึ้นข้างแรม เทียวนา แะ นุ่น นี่เอ็งกินหญ้าหรือกินข้าวหรือนุ่น พูไร่ ก่อนนี่คิดว่าจจะรู้จักภาษาคน ทำกินกะเขาเป็นบ้าง เห็นปากออก

จ้อย ๆ เรียมตลอด ที่ไหน เหลวทั้งสิ้น นอกจากผักชีโรยหน้าแล้ว ต้องแปลตีความว่าทำอื่นไม่เป็น
ทั้งนั้น เขียวแม่ไปอยู่บ้านแม่เถอะแม่ จันเอาแม่ไว้ไม่ได้ดอก ชายหน้าวันละกึ่งโพ ๆ นายเวรนั้น
พันจัดเต็มที เลยระ เบิดแม่หนุนกลับบ้าน เค็มใน เวลาวันนั้นเอง

ความที่แม่หนุนได้รับความชมเชยของผิวแต่แรกนั้น ก็เพราะผลของผักชีโรยหน้า ต่อมา
เมื่อหล่อนต้องระเห็จกลับบ้าน ก็เพราะผลอันนั้นเอง เพราะเช่นนั้น ในนิทานเรื่องนี้ก็มีผู้เป็นสาระ
อะไรสัก แต่ก็ไม่มีใครเสียซึ่งประโยชน์ทีเดียว ขอท่านจินตกริที่ได้อ่านแล้ว โปรดครุณาพิจารณาตาม
สมควร และโปรดอภัยแก่ผู้เรียบเรียง อันมีสติปัญญาอันน้อยนี้ เทอญ

ผัก ใจคกลินไปปล้ำ	เลยผัก
ชี และใบมะกรูดสัก	สิ่งได้
โรย ใส่สิ่งโรยซัก	ชูรส อร่อยเขย
หน้า กับข้าวสรรพใช้	เช็ดเพียงผักชี
แต่มีที่เสื่อมบ้าง	บางสมัย
คือเมื่อโรยเหลวไหล	เรื้อยแก้ว
หอนรู้ว่าสิ่งใด	ควรหอน ควรนา
สุดแต่ผักชีแล้ว	ก็คว่ำโดยจุน.

* จาก วชิรญาณวิเศษ เล่ม 9 แผ่น 33 7 มิถุนายน รศ. 113 (พ.ศ. 2437)

เรื่องโม่เตอร์คาร์ใหม่

น.ม.ส.

คุณที่เธอก็เคยเล่นอะไรต่ออะไรมาหนักกว่าหนักแล้ว อีจันคูเหมือนยังไม่เคยทำอะไรที่เธอไม่เคยด้วย แต่มาถึงโม่เตอร์คาร์คราวนี้คุณลี้ยิ่งกว่าอะไรหมด ถ้าไม่ขัดโน่นนิตนี่หน่อย ก็คูเหมือน เธอจะชอบที่นอนหมอนมุ้งไปนอนค้างในโม่เตอร์คาร์ทุกคืนไปกระมัง

ความลี้โม่เตอร์คาร์ของคุณที่นี้ ถ้าเอาขึ้นคาเตียงซึ่งน้ำหนักได้ก็เห็นจะหลายตัน แต่ความหนักใจของคุณแม่คูเหมือนจะยังหนักกว่านั้นสักหน่อย ด้วยคุณแม่มีลูกกับเขาจำเพาะสองคนแต่คุณที่กับอีจันจะอะไรนิตอะไรหน่อยก็เก็บไป เป็นทุกข์ จนชั้นอีจันไปดูแลครกกลับดึกหน่อยก็นอนไม่หลับ ำหนักไปว่าจะไปถูกวิ่งราวตุ้มหูหรือรถหักหรือพลายมงคลหลุด หรืออะไรต่ออะไรจนนำหัวเราะ สุดแต่ลูกออกจากประตูบ้านไปแล้ว เป็นไม่มีสุขเสียเลย

ส่วนเรื่องโม่เตอร์คาร์นั้น คุณแม่ไปทราบได้ทางไหนไม่ทราบว่ามีน้ำมันเปโตรล มันสำคัญนักมันอาจลุกพื้บระเบิดไปข้างขึ้นเมื่อไรก็ได้ อีกประการหนึ่งในรถนั้นมีไฟฟ้า ซึ่งคุณแม่ทราบแล้วว่าถูกเข้าไม่ได้ เพราะหลวงอินามาตย์แกเคยเล่าว่า สายรถรางมันขาดลงมากถูกแพะตายด้วยแรงไฟฟ้า คุณแม่เกรงไปว่าคุณที่ทำอะไร ๗ ผลัน ๗ จวยว่าไปถูกมันเข้าอย่างแพะแหละก็เต็มที อนึ่งโม่เตอร์คาร์วิ่งเร็วคุณแม่ก็ทราบ แลรถรางทั้งสายเก่าสายใหม่เดินเกะกะไปทั่วบ้านทั่วเมืองอย่างไรคุณแม่ก็ทราบ เพราะฉะนั้นคุณแม่ที่ไปเที่ยวโม่เตอร์คาร์คราวไร คุณแม่ก็นั่งไม่สบายใจทุกครั้ง

เวลานั้นคุณแม่ที่เธอได้โม่เตอร์คาร์มาใหม่ ๗ วันอาทิตย์ตอนบ่ายเธอว่าจะไปเที่ยวขับเล่น เสียสักประเดี้ยวหนึ่งจะกลับมากินเช้า จะชวนอีจันไปด้วย แต่เผอิญวันนั้นหม่อมโยนซ์แกมาหา อีจันต้องอยู่รับแขก คุณที่ก็ขึ้นรถขับพับ ๗ ไปคนเดียว

การกินอาหารที่บ้านอีจันแบ่งเป็นสองส่วน คือคุณแม่กับอีจันกินส่วนหนึ่ง คุณที่กินส่วนหนึ่ง ตามธรรมดาถ้าประจวบ เวลากินพร้อมกันคุณที่ก็มักขนสารับมาสมทบกันที่เรือนคุณแม่ เย็นวันนั้นถึงเวลากินเช้าคุณแม่ที่ยังไม่ยกกลับ คุณแม่กับบ่นตามเคยแล้วกินเสียก่อน เมื่อกินแล้วบ่นว่ามีศีรษะไม่สู้

สบาย ก็เข้าเรือนสวดมนต์นอนแต่หัวค่ำ อีจันอ่านหนังสืออยู่จนตึกคุณที่ก็ยังไม่กลับ เข้าใจเสียว่าคงจะไปแวะกินเข้าตามบ้านเพื่อนฝูงแล้ว เลยคุยกันอยู่จนตึก ครั้นได้เวลาอีจันก็เข้านอน

รุ่งขึ้น เข้าคุณแม่ลุกขึ้นใส่บาตรแต่เช้ามีดเห็นประคูดูเรือนคุณพี่จับ ๆ อยู่ไม่ได้ลงกลอน ผิดสังเกตุก็เรียกบ่าวมาถาม ได้ความว่าคุณพี่ไปเที่ยวโหมเตอร์คาร์แต่เย็นวานยังไม่กลับ คุณแม่ก็กาหลปลุกอีจันขึ้นช่วย เออะอะด้วยคุณพี่ไม่ เคยไปเที่ยวนอนค้างอ้างแรมที่ไหนโดยมิได้ออกกล่าวข่างบ้าน เรื่องเปโตรรัระเบิด สายไฟฟ้าตกถูกพะตาย แลพลายมงคลหลุคก็ เปน เรื่องที่คุณแม่เก็บมาคิดไปหมด คือพลายมงคลก็หลุค น้ำมันก็ระเบิด แลสายไฟฟ้าก็ตกทับพะตาย ถ้าคุณแม่ทราบว่ามีโหมเตอร์คาร์อาจเกิดอันตรายได้อีกที่ทาง ก็คงคิดว่าเกิดแล้วแก่คุณพี่ทั้งนั้น

คุณแม่กำลังเสรำโศกลิ้นสติ อีจันกำลังปลอบโยนอยู่ พอลวงอินมาคดียุ่งง่วมมาหาคุณแม่ก็ปรับทุกข์ เลอะเทอะตาม เคย

หลวงอินมาคดียคนนี้แกไม่รู้ตัวว่าอินเสียแสนจะอิน ทำท่าเหมือนหนึ่งว่าข้ามันโกเสียเต็มประดา บังอาจถึงมีประสงค้มุ่งหมายจะ เปนลูกเขยคุณแม่ คุณแม่ก็ไม่สู้รังเกียจที่ให้แกไปมาหาสู่บ่อย ๆ เพราะเห็นไม่มีอันตรายอะไร ด้วยแกมีความคิดลุ่มกุ่มไปคนเดียว คุณพี่กับอีจันกับพวกผู้คนในบ้านก็พากันหัวเราะแกล้งเล่นเท่านั้น

เมื่อคุณแม่แสดงความสิ้นสติให้แกฟังด้วยกิริยาแลวาจาแล้ว หลวงอินมาคดียก็ขยายชี้เพ้อขึ้นมาว่า "คุณนายต้องหักใจลงไปขอรับ ธรรมดาคนเกิดมาแล้วก็ต้องตาย ทหรา จ มหันตา จ เย พาลา เย จ บัณฑิตา ไม่ว่าเด็กว่าแก่ ไม่ว่าโง่งว่าฉลาด ย่อม..."

อีจันได้ฟังดังนั้นก็อดไม่ได้ "เอ๋ย คุณหลวงนี่ก็เริบออกจะว่าคุณพี่ตาย เปนแต่เธอไปค้ำที่ไหนคืนเดียวก็มาท่องคาถาคาแตะอะไรออกอิน ไม่เปนคร"

คาหลวงคู้ที่จะออกเคื่อง ด้วยถ้าใครว่าแกอินแกโกรธ ต้องยอว่าโก้จึงจะชอบ ว่าตามจริงอีจันไม่เคยคิดว่าเป็นอย่างอื่นนอกจากอิน แต่ไม่เคยว่าแกต่อหน้า ครั้นแกได้ยินว่าตรง ๆ ครั้นแกจึงแสดงกิริยาว่าแค้น เสียงบนอะไรพืมหา ถ้ามีคาถาอะไรในภาษามคธที่มีใจความตรงกันข้ามกับ ภาคู ลัพพ แกก็เห็นจะสวดคาถานั้นสำหรับอีจัน เปนแน่

คุณแม่ "อะไรมันจะไประเบิด หรือโคนอะไรอย่างไรรู้ก็ไมรู้ เมื่อคืนนี้ก็ฝันไม่สู้ดี กรรมจริง ๆ พุ้ทูลูกเอ๋ยลูก"

หลวงอิน "ผมนี้กสงไสยอยู่แล้ว เห็นอ้ายคумаเรตเตอ มันไม่เหมือนของในกรม น้ำมันก็เห็นในกรมทำนน้ำอย่างี่เรียกน้ำมัน เบญจศีล นี้เธอใช้น้ำมัน เรียก เบ็ดโร เบ็ดแร อะไรไปคนละอย่าง มันผิดแบบผิดแผนไปก็ เปนที่หนักใจ ผมนี้คิดแล้วทีเดียว แต่เรื่องนี้แหละขอรับ จะต้องใช้

ธรรมะ เบนที่พึ่งจะโศกปริเทวะไปใยที่ช่วยการ ใจว่าสังขารที่ดับไปแล้วจะกลับคืนมาก็หาไม่ได้
ควรต้อง..."

อีจันเห็นคาหลวงไม่ได้การก็ต้องดูเอาตรง ๆ "เอาอีกละ นี่ใครเขานิมนต์มาเทศน์เล่า
มัวแต่อินไม่รู้แล้วรู้รอด มีแต่จะช่วยคิดอ่านว่าจะทำอะไรถึงจะถูก นี่กลับมาเทศน์ อินแล้วยังกลับ
ยุ่มยามด้วย"

คาหลวงท่าทางโกรธเต็มที่ ลูกขึ้นได้ลงบันไดไป เสียงท่องคาถาตรงข้ามกับภาวศู สัพพ
ไปตามทาง เห็นจะไม่คิดอยาก เป็นลูก เขยคุณแม่ตั้งแต่นั้นต่อไป

ครั้นคาหลวงไปแล้ว คุณแม่ค่อยมีสติก็เรียกคนมาสั่งให้ไปบอกสารวัดใหญ่ที่โรงพักพล
ตระเวนวานให้ช่วยพูดโทรศัพท์ไปเที่ยวถามทุกโรงพัก ทั้งอีจัน เขียนหนังสือไปถึงแม่มโยนชัยม
โมเตอร์คาร์ของแกคันหนึ่ง กับให้แกช่วยยืมอีก 2 คัน ไม่ช้าได้โมเตอร์คาร์มาพร้อมก็ให้คนไป
ด้วย เที่ยวขับให้รอบ เมืองทุกกรอกทุกซอก ทั้งให้แวะตามพี่น้อง เพื่อนฝูงทุกแห่ง

สักชั่วโมงครึ่งรถมาถึงทั้ง 3 คัน กลับมาส่งข่าวว่าหาคุณที่ไม่พบ เที่ยวดูทุกถนนแลตามทุก
แห่งก็ไม่ได้ความว่ากระไร คุณแม่สิ้นสติเป็นครั้งที่สอง ก็ให้รถไปเรียนเจ้าคุณลุง แล้วให้เลยไป
เที่ยวหาอีกพักหนึ่ง

พอรถออกขับไปได้ครึ่งใหญ่ ๆ อีเด็กคนใช้คนหนึ่งวิ่ง เทลิกทลาก เข้ามาบอกว่าคุณที่อยู่นอก
ริ้วหลังบ้าน อีจันได้ยืนดั่งนั้นก็รีบออกไปดู ครั้นไปถึงเห็นคุณที่ก้มหน้าจวนอยู่กับ เครื่องรถ อีจันจึง
ถามว่า "นี่คุณที่ไปไหนมาคะ"

คุณที่เงยหน้าขึ้นดูตอบว่า "เปล่า" แล้วกลับก้มหน้าลงบิดไฟฟ้าทุกกักแล้วหมุน เครื่องรถ
เดินพับ ๆ ขึ้น คุณที่ร้องว่า "อ้ายนี่เอง" แล้วยืนขึ้นบิดชี้เกียง

อีจันถามซ้ำว่า "นี่คุณไปไหนมาคืนยังรุ่ง"

คุณที่ "เปล่า พี่ไม่ได้ไปไหนหรือ"

อีจัน "เปล่าอย่างไรได้ ไปแต่เย็นวานจนปานนี้ยังไม่กลับ เข้าบ้าน

คุณที่ "เปล่า พี่อยู่ี่เอง เมื่อเย็นวาน เวลาขับออกมาหมายจะไปทางโน้นก็ลัดมาตามดง
พุดชาไม่ได้ไปตามถนน พอถึงตรงนี้ไปถูกอะไร เข้าไม่รู้ย่างแตกออกไปสันใดจ พี่ก็หยุดถอยออก
ซ่อมแซมอยู่จนมืดถึงได้แล้ว ครั้นใส่ยาง เข้าที่ดีแล้วคราวนี้ เปิด เครื่องไม่เดิน พี่ก็เลยจวนอยู่ี่เอง
ปัดไฟ อ้ายอิคินขึ้นนี่เองหาเสียออกแม่ เข้าแล้วหรือยัง ทิวอีก"

มันอย่างนี้แหละ เจ้าคะ คุณหรือเที่ยวหากัน เสียรอบบ้านรอบ เมือง คุณแม่ก็ เป็นลมสองกลับ
สามกลับ คุณที่ไหลไปแก่ เครื่องมอ เตอร์จวนอยู่หลังบ้านได้จวนคืนยังรุ่งไม่ทิวไม่ทิวานอนหมด นี่แหละ
มอ เตอร์คาร์ เมื่อได้มาใหม่

เรื่องทำตามฝัน

น.ม.ส.

ถ้าจะพูดตามฐานชาวสวน อาแดงสุดหม้ายก็เป็นคนมีอันจะกิน ยศในแถบนั้นแถมเป็นถึงคุณแม่ ด้วยสวนแกมีหลายชนิด ยังมีเงินเก็บไว้บ้างฝังไว้บ้างลือกันว่าตั้งหาบพวกปล้นจคอ้วไว้ในทะเลเบียนนานมาแล้ว แต่ก็ไม่กล้าไว้แววเห็นจะเป็นด้วยคุณแม่สุดแกอยู่ติดวัด ท่านสมภารเจ้าวัดเป็นหลวงพี่ของแก และทั้งเป็นผู้มีชื่อเสียงในทางตะกรุด, ลูกอม, ลัก, เครื่องอยู่คงต่าง ๆ เป็นพระมีศรัทธามาก และเป็นที่เกรงขามทั่วไป

คุณแม่สุดแกเป็นคนเก็บหอมรอมริบดีนัก พวกที่เป็นมิตรเรียกว่าแก เป็นคนรู้จักเก็บจักเขี่ยพวกที่เป็นศัตรูเรียกว่าแก เป็นคนขี้เหนียวยิ่งกว่าแดงเม และที่เรียกว่าแดงเมก็เป็นด้วยนึกไม่ทันว่ามีอะไรที่เหนียวกว่านั้นบ้าง อนึ่งคุณแม่สุด เป็นคนรู้จักเวลาที่ควรได้ ซึ่งผู้ที่เป็นมิตรเรียกว่าเข้าใจท่ามาหากิน แต่ผู้ที่เป็นศัตรูเรียกว่าละโมภ, มักได้, ตาเหลือก, เงินบาทเท่าหัวเข่า, และคำต่าง ๆ ที่มีใจความอย่างเดียวกัน

วิชาของคุณแม่สุดที่มีสำคัญอยู่ ก็คือวิชาทำนายฝันและที่แกมีวิชาในทางนี้ ก็ด้วยความเคยและความชำนาญด้วยแกฝันเก่งนัก ถ้ากระโดนจะแตกหรือลูกชายจะครองแภก็คงฝันเสียก่อน ที่สุดการที่ไม่ได้เกี่ยวอะไรกับแกเลย เช่นถ้าทราบข่าวว่าฝรั่งกับญี่ปุ่นรบกัน เช่นนี้ แกก็อาจทราบล่วงหน้าได้ในทางฝันของแกเหมือนกัน

ท่านสมุห์เจียมสามีของแกที่ถึงแก่กรรมไปแล้วนั้น เมื่อก่อนสักมาได้กับคุณแม่สุด ก็เป็นหมอลูกชานาฎในทางทำนายฝันมาแล้ว แท้จริงที่แกได้กันก็เพราะชานาฎในทางเดียวกัน พูดเข้าใจกัน เชื่ออย่างเดียวกัน จึงเป็นที่ชอบใจกันขึ้น เมื่อแกจะได้กันนั้น สมุห์เจียมฝันว่างจางอางเหาะกินข้าวตอกไปในอากาศ ซึ่งทำนายตามตำราว่าจะได้กับคุณแม่สุด ฝ่ายคุณแม่สุดก็ฝันว่างเหลือมรดกแมวหรือแมวตะครุบงูเหลือมหรืออะไรคล้าย ๆ อย่างนั้น ซึ่งทำนายว่าแกจะได้กับสมุห์เจียม ตกลงจึงต้องจัดการสู่ขอทำการมงคลกันให้ เป็นไปตามฝัน

การทำนายฝันท่านจะทราบอยู่บ้างหรือไม่ก็ตาม และตำราอื่น ๆ จะเป็นอย่างไรก็ตาม แต่ตำราของคุณแม่นั้น การทำนายจะต้องเป็นไปตามเวลาที่ฝัน เช่นถ้าฝันเวลา 2 ยามวันอังคารฝันว่าอะไรก็จะต้องทำนายอย่างนั้นตรง ๆ ไม่ต้องบิดค้อมเบี้ยวอันใด เช่นถ้าท่านฝันวันอังคารเวลา 2 ยามว่าท่านจะได้หนังสือเล่มนี้ ท่านก็คงได้อ่านจริงตามฝัน แท้จริงข้าพเจ้าหวังใจว่าถึงท่านจะฝันหรือไม่ ท่านก็คงอ่านอยู่นั่นเอง

ตั้งแต่ท่านสมุห์เจียมกับคุณแม่สุดทำการมงคลกันมาจนบัดนี้ก็นับได้เกือบ 25 ปี ท่านสมุห์เจียมถึงแก่กรรมมาแล้วก็ 20 ปีกว่า บุตรที่มีด้วยกันก็ชายจุ่นคนเดียว เป็นเด็กหนุ่มที่จะว่าโง่ก็ไม่เชิง แต่เป็นคนมีความคิดอย่างบิดามารดาอยู่ในศีรษะมาก เรื่องท่านายผืนเป็นอันรับมรดกไว้เต็มค้ำรา

ในที่ใกล้นั้นมีคนอยู่อีกพวกหนึ่ง ซึ่งจะต้องปรากฏในเรื่องนี้ คือนายคำอาดงมาที่ถือสวนจากคุณแม่สุดอยู่ 2 ษนค คนทั้ง 2 นี้ค่อนข้างจะอึดคคค มีบุตรที่ช่วยทำสวนได้บ้างไม่ได้บ้างหลายคน แต่ที่เกี่ยวกับเรื่องนี้คนเดียวแต่บุตรสาวชื่อหวง ซึ่งเป็นชื่อที่ไม่ได้ถ้อยไม่ได้ความว่ากระไรสมกับชื่อนายจุ่น เมื่อนายคำอาดงมาจะตั้งชื่อลูกสาวว่าหวงนั้น จะได้ผืนว่ากระไรเสียก่อนหรือ เปล่าหาทราบไม่ แต่ท่านสมุห์เจียมกับคุณแม่สุดนั้นตั้งชื่อบุตรชายตามที่ผืนบอกในฝันเป็นแน่

หวงก็เป็นสาวมาแล้วหลายปี ินว่า ๆ กระเดียดจะสวยกว่าใคร ๆ ินแถบนั้นอยู่ด้วย เมื่อดังนี้ก็ไม่มีอะไรประหลาดที่นายจุ่นจะรัก ได้พยายามแล้วที่จะรับตัวหวงไปอยู่เป็นภรรยาอย่างเจียบ ๆ แต่นายคำอาดงมาแกจะมีเลือด 8 สาแทรกติดมาแต่ครั้งสุโขไทยหรือ เมืองละโว้บ้าง กระมัง อย่างน้อยคงจะยังเหลืออยู่สักกึ่งสาแทรก แกจึงยังยกหัวสูงนั้ก นับประสาแต่ใครจนชั้นนายจุ่นคนมั่งมีแกยังไม่ยอมยกลูกสาวให้ง่าย ๆ แกตอบว่าแกก็ยอมคอกมิใช่ว่าจะรังเกียจจริงอนอะไร ยะพ่อจุ่น แต่อ้ายการพรรคนี้มันต้องทำให้ถูกแบบถูกแผนถึงจะอยู่ไปด้วยกัน เป็นสุข ต้องสวดมนต์เลี้ยงพระให้เข้าทวงที ผู้หลักผู้ใหญ่จะได้ช่วยกันให้ศีลให้พรตามธรรมเนียม

เมื่อนายจุ่นได้ยินว่า จะต้องถึงกับแต่งงานรดน้ำเป็นการใหญ่ เช่นนั้นก็อึด ครั้นจะบอกเลิก เสียที เดียวก็เสียตาย จึงคอบนายคำอาดงมาว่าจะไปตริกครองคู่ก่อน อนึ่งการที่นายจุ่นไปพูดกับนายคำอาดงมาครั้งนี้ ก็ทำด้วยความเห็นชอบของคุณแม่สุดแล้ว

ข้อที่นายจุ่นขอผลัดนั้นก็ด้วยเห็นอุบายเป็นที่ชอบกล จึงคิดหาเวลาพบทวงสองต่อสองที่ปลายขันตสวนพูดจาทะโลมชักชวนที่จะให้ทวงหนีบิดามารดาตามไปเสียเจียบ ๆ แต่นายจุ่นจะไม่เข้าคนช่างพูดพอที่จะชี้แจงให้ทวงเห็นชอบได้นั้นอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งทวงเป็นลูกพ่อลูกแม่ ยังมีเลือดครึ่งสาแทรกอยู่พอให้ยะโส เห็นประโยชน์ที่จะทำการมงคลโดยเปิดเผยหายอมทำตามที่นายจุ่นชักชวนนั้นไม

ส่วนคุณแม่สุด เมื่อนายจุ่นนำความไปบอก ก็ไม่ว่าอะไรลงไปให้เด็ดขาด เป็นแต่ออกทำให้เห็นว่าถ้าจะต้องแต่งงานทั้งที ก็ควรแต่งกับคนที่มั่งมีเหมือนกัน ถึงอะไรจะไม่มั่งมีก็ให้ทำทางว่าจะมั่งมีด้วยจะได้รับมรดกใคร หรือทำมาหากินมีช่องคูดอย่างไรมิ่ว่า นีนายคำอาดงมาก็ไม่มีช่องทางที่จะมั่งมีได้เลย มีแต่ทำสวนหาเข้ากินค่า ลูกเต้าก็เป็นหลายคน ถ้านายจุ่นได้ทวงมาก็ได้แต่ตัว จะมีประโยชน์อะไร แต่นั้นแหละจะชอบใจกันก็ตามใจนายจุ่น คุณแม่สุดไม่ขัดขวาง ว่าที่จริง

หวงก็เป็นเด็กดี เป็นผู้ดีตกยาก

การที่คุณแม่สุดทู่เช่นนี้ ยิ่งทำให้นายจุ่นเป็นลึงเลในใจยิ่งขึ้น เพราะแกลกลงในใจแกลเองไม่เป็น ถ้ามารดาว่าเลิกเสียเถิดค่าเดียวแก่ก็เลิก หรือถ้ามารดาว่าให้แต่งงานกับเขาเถิดค่าเดียวแก่ก็ตกลงแต่ง แต่ที่จะต้องตกลงในใจตัวเองเช่นนี้ลำบากนัก แกตริกครองว่าหวงเป็นหน้าตาจิ้มลิ้มน่ารัก หวานแบนบางกล้วยน้ำเป็นไม่มีใครเหมือน เมื่อคราวพากันไปคูหาพุทธรักษาตั้งตัวนุ่งห่มสมศรี นุ่งสีม่วง สวมเสื้อสีเขียวห้อยคอแพรสีชมพูเหมาะเจาะคีนัก คนชมไปตลอดทางจนขึ้นขุนน้ำขุนนางยังอดเหลียวไม่ใคร่ได้ นายจุ่นนึกถึงแต่งตัววันไปคูหาพุทธรักษาวันนั้นได้ ก็ตกลงในใจว่าจะยอมแต่งงาน

ครั้นนาที่นาขึ้นมาก็ได้ว่าการแต่งงานนั้น ผู้รักกันแน่นหนาหนัก ถ้าแต่งงานเสียแล้วไปพบลูกสาวใคร เขามั่งมีสมควรกัน จะไปขอเขาก็คงให้ไหนเขาจะให้ แลนายคำอาแดงมากก็เป็นคนจน ๆ หากว่าที่นายจุ่นจะยอมรดน้ำกับลูกสาวไม่ เมื่อคิดดังนี้ก็กลับเปลี่ยนใจว่าเลิกกันเสียดีกว่า แต่นายจุ่นลึงเลอยู่เช่นนี้หลายวัน ประเดี๋ยวไปพบกับหวงก็ตกลงว่าจะยอมแต่ง ครั้นกลับไปนอนตริครองก็ตกลงใหม่ตรงกันข้าม แล้วกลับยอมอีก อยู่จนเข้าวันหนึ่งนายจุ่นคืนขึ้นก็รีบไปหามารดาเล่าความฝันให้ฟังจนตลอด.

มารดา "วันนี้วันพุธ เจ้าฝันเมื่อคืนวันอังคาร. เจ้าจำได้ไหมว่าเจ้าฝันขี้ห่ม"

นายจุ่น "ฝัน 2 ยาม"

มารดา "ถ้ายังงั้นท่านายตรง ๆ เจ้าอย่าไปยอมแต่งงานกับเขาเลย เลิกเสียเถอะลูก มิใช่จะได้คนมั่งมีสิสุกอะไร เปื่อยการเปล่า ๆ"

นายจุ่นตกลงในใจเป็นแน่ว่าจะไม่เกี่ยวข้องกับหวงต่อไป แต่ก็ไม่ได้ที่จะไปเที่ยวเดินตามปลายขันตสวน เมื่อพบหวงกำลังดูหนังชายขึ้นหมากอยู่ ก็ตรงเข้าไปนั่งพูดด้วยตามเคย.

"อ้ายเรื่องฉันทะแม่หวงนะ เห็นจะต้องเลิก จะขึ้นไปก็ไม่ไหว. ฉันทะเสียตายเต็มที"

"แน่ละชียะ คนมั่งมียังพอจุ่นจะมาแต่งกะคนจนยังฉันทะยังงี้ได้ ต้องไปหาที่ที่มั่งมีด้วยกันถึงจะถูก"

"เปล่าน่า. ไม่ยังงั้นหรือหน่า. แต่แรกก็คิดหรือว่าได้กันเสียเจียบ ๆ มันทะ แต่เมื่อพ่อค้าแกไม่ยอม จะให้มีสวดมนต์เลี้ยงพระรดน้ำก็ตามใจ ฉันทะยอมนี้หน่า มิใช่ไม่ยอมเมื่อไหร่"

"ก็ยอมทำไมถึงไม่ทำอะไรลงไปละ"

"อ้าวก็จะทำอะไรได้ละ มันทะยังเดือนอ้ายอยู่ที่นี่. วันเดือนก็วานหลวงลุงดูเสร็จแล้ว แต่มันทะต้องรอเดือนยี่ มาเดี๋ยวนี้มันทะเหลวเสียแล้ว"

"เหลวยังงั้นละชียะ"

"คือ เมื่อคืนฉันฝันไป"

หวงเป็นคนไม่เชื่อ เรื่องฝัน เมื่อได้ยินดังนั้นก็หัวเราะแล้วถามว่าฝันว่าอะไร.

นายจุ่น "ฝันผิประหลาดพิลึก ตื่นขึ้นก็จำได้หมด. เมื่อคืนก็วันอังคารฝันก็เวลา 2 ยาม ในคาราทานายตรงไม่ต้องสงสัยเลย จะไม่เชื่อนั้นไม่ได้."

"พ่อจุ่นจะเชื่อหรือไม่ เชื่อก็คงตามใจ แต่พ่อจุ่นฝันว่ายังไง"

"ฝันว่าแม่หวงกะฉันอยู่ไปด้วยกันปีกว่า ก็มีลูกออกมาคนหนึ่ง โตะใหญ่พิลึก..."

หวงหัวเราะ "ทำไมพ่อจุ่นไม่ชอบมีลูกกริ่ง ถ้ายังงั้นต้องหาเมียที่เป็นหมัน"

นายจุ่น "ไม่ใช่ยังงั้นหรอก. ลูกธรรมชาติทำไมจะไม่อยากมี แต่เดี๋ยวนี้ลูกมันมีหัว 2 หัว นี่จะท่ายังไง"

หวงหัวเราะกากาใหญ่ "พ่อจุ่นฝันว่ามีลูกกะฉันเป็นคน 2 หัว แล้วกลัวจะจริงยังงั้นรี"

ก็ยังงั้นนะซี ฝันออกแน่นอนจะไม่เชื่อยังงั้น. คารากี่ว่าไว้ชัด ๆ ไม่ได้หรอก. เด็ก 2 หัว เขาว่าทำให้อแม่ฉิบหาย"

นายจุ่นกับหวงนั่งพูดกันไปอีกครู่ใหญ่ ๆ แล้วต่างคนก็ต่างกลับบ้าน หวงนั้นพูดความในใจก็คิดอยู่ว่าถ้าได้มีเหย้ามีเรือนไปเสียจะสิ้นห่วงพ่อแม่ไปมาก ถ้าได้หัวที่มีหลักฐานอย่างนายจุ่นจะถึงกับเป็นที่พึ่งได้ ด้วยส่วนที่นายคาอาแดงมาเช่าถืออยู่นั้นบางทีก็จะต้องเสียค่าเช่า จะเป็นประโยชน์ใหญ่ยิ่ง.

ฝ่ายนายจุ่นตั้งแต่กลับไปวันนั้นก็ไม่สบายใจ ด้วยเมื่อรู้ว่าไม่ได้ก็ยิ่งอยากได้หนักขึ้น. บางทีถึงคิดว่าพอตั้งท้องขึ้นมาก็รับให้กินยาเผ็ด ๆ ร้อน ๆ อย่าน้ำหมันอยู่ได้ ถึงจะ 2 หัวถ้ามันแห้งออกมาเสียแล้วก็ไม่เป็นไร แต่มาคิดได้ว่าลูกมันจะอุบาทว์ถึงจะทำอย่างไรมันคงเกิดมาจนได้ ในฝันก็คิดว่ามันจะเกิด จะห้ามมันอย่างไรคงไม่ได้. ไม่อย่างนั้นจะฝันทำไม เมื่อเปิดคาราคูก็ยิ่งเห็นแม่หนักเข้า ในคารากล่าวว่าถ้าใครมีลูก 2 หัวจะเสียทรัพย์สมบัติเป็นราคา 18 กษาปณ์ เป็นคาราทานายที่เราทำกันไม่เคยได้ยินได้ฟัง แต่โดยเหตุที่เป็นคัมภีร์ของสมุทเจียม เป็นมรดกมาแต่ปู่ย่าตายาย นายจุ่นจึงเชื่อสนิท. เงิน 18 กษาปณ์นั้นจะสักเท่าไรแก่ก็ไม่ทราบ แต่คงจะมาก ถึงอย่างไรก็ไม่ควรเสีย

อยู่มาวันหนึ่งนายจุ่นไม่สบายใจ เต็มที จึงเดินออกไปเที่ยวทางปลายสวน พบหวงมานั่งอยู่คนเดียว นายจุ่นก็เดินเข้าไปใกล้. หวงเรียกว่า "พ่อจุ่นมานี้แฉะฉันจะเล่าอะไรให้ฟัง. เมื่อคืนฉันฝันชอบกลพิลึก ตื่นขึ้นจำได้จะแจ้ง แต่ว่าฉันเองก็ไม่เชื่อ"

นายจุ่นนึกในใจว่าวันนั้นวันพุธ ฝันเมื่อคืนวันอังคารต้องการจะทราบว่าเป็นเวลาไร แต่สกลใจไว้ก่อน ตามว่า "แม่หวงฝันว่าอะไร"

หวง "ฉันฝันว่ามีป่าอยู่คนหนึ่ง อยู่บางกอก เป็นพันพูหญิง อีกสี่ปีตายยกมรดกให้ฉัน
 นา 10000 ไร่ สวน 25 ไร่ อะไร ๆ อีกหลายอย่าง"

นายจุ่นตาเหลือก "ฝันที่ห่ม"

หวง "2 ยาม"

นายจุ่นพูดกับหวงไปสักครู่หนึ่ง พอจวนค่ำต่างคนก็ต่างกลับ เรือน นายจุ่นตรึกตรองว่าถ้า
 มีลูก 2 หัวก็เสียเงินเพียง 18 กษาปณ์ มรดกที่หวงจะได้ทั้งนาทั้งสวนคงจะกว่า 18 กษาปณ์ ทำ
 ทางคู่เหมือนจะได้กำไรมาก ส่วนเด็ก 2 หัวนั้นออกจะขายหน้าอยู่สักหน่อย แต่ถ้าได้มรดกเป็นกอง
 เช่นนั้นแล้ว อย่อว่าแต่มีลูก 2 หัวเลย ให้มีลูก เป็นทศกัณฐ์ก็ยอม

ดังนั้นนายจุ่นกับหวงจึง เป็นอันตกลงแต่งงานกันในวัน เดือนยี่หน้านั้น ตั้งแต่อยู่ด้วยกันมาจน
 บัดนี้ก็มีบุตรแล้วถึง 2 คน หัว 2 หัว แต่คนละหัวเท่านั้น ส่วนมรดกที่จะได้ไปจากกรุงเทพฯ นั้นก็
 ยังเจียบอยู่ แต่นั้นแหละตั้งแต่วันนั้นมาถ้าจะนับก็ยังไม่ถึง 4 ปี

บ้านนอก เข้ากรุง

โดย "ปักษ์ใต้"

"หนังสือขายม้วนแรก เจ้าอินบ่นพิมพ์เรียบร้อย
ว่าหลังม่านมันมีอะไร กว้างขวางอย่างไรถึง
ได้ปล่อยผู้คนช่างม้า เดี๋ยวกันได้มากมายนัก..."

"แหม! หายหน้าหายตาไปนานเทียว, พ่อลุง." ข้าพเจ้าทักลุงอ่า, ผู้ซึ่งกำลังย่างเท้า
ขึ้นสู่ เรือน, แล้วกระทำอาการไหว้ตอบ. "ฉันคิดว่าพ่อลุงจะไม่เหยียบบ้านนี้เสียแล้ว."

"ไว้คร้อ! คุณละก็ชอบพูดพ่นนี้เสมอ." ลุงอ่ากล่าว เมื่อได้ลงนั่งเรียบร้อย. ผมค่อยจะ
ได้อยู่คิดบ้านเมื่อไหร่เล่า.

"ถ้าจะ เปิดไปไหนต่อไหนอีกแล้วซี."

"ตาม เคยแหละคุณ, นี่เพิ่งกลับจากบ้านนอกได้ 2 วัน เข้านี้เอง, รู้สึกคิดถึงคุณตงจิด ๆ,
เลยแวะมาเยี่ยม."

สมควรกล่าวเสียแต่บัดนี้ที่เดียวว่า ลุงอ่าผู้นี้ เป็นที่สนิทชิดชอบกับข้าพเจ้ามาช้านานแล้ว.
แถมเป็นคนมีหลักฐานอันจะกินอยู่หนึ่ง, นิสัยสนุกชอบการเฮฮาตลกคะนอง, ได้เคยเที่ยวทั่วทุกหน
ทุกแห่ง. บ้านเล็ก เมืองน้อยแถบเหนือถึงใต้ใกล้ เคียงแกไปจบ, จะโดย เที่ยว เนื่องด้วยการค้า
ขาย, หรือไป เที่ยว เพื่อความสนุกสนาน, ตลอดจนการผจญภัย, เป็นที่นิยมของแกทั้งสิ้น, ฉะนั้น
จึงมี เรื่องราวแปลก ๆ มาเล่าสู่ให้ฟังได้เสมอ. ตัวข้าพเจ้าคนหนึ่งละที่ชอบฟัง เรื่องต่าง ๆ ของ
แก, และหวังว่าท่านทั้งหลายก็คงจะชอบเหมือนกันถ้าได้ฟังพร้อมกับข้าพเจ้า, แต่เสียคายนักรที่ท่าน
ไม่สามารถหาโอกาส เช่นนั้นได้.

"ขอบใจมากที่พ่อลุงมีแ่ใจมาเยี่ยม." ข้าพเจ้าพูดต่อ. "พ่อลุงมาก็เท่ากับ เอายานำรุง
หัวใจมาฝาก."

"ทำไม?" ลุงอ่าทำหน้าสงสัย.

"อ้าว! พ่อลุงเคยเล่าเรื่องสนุก ๆ ให้ฟังเสมอนี้, และสำหรับวันนี้ฉันก็คาดไม่ถึง,
จึงขอขอบใจล่วงหน้าเสียด้วย."

"นั่นแน่ไหมเล่า? คุณละก็กินยังงี้เสมอเชียว."

"ถึงตีกินก็ในสิ่งที่ไม่ผิดนี่, พ่อลุงว่า." ข้าพเจ้าตอบพลางหัวเราะ, ซึ่งลุงอ่าพลอย

พระสมโรรสด้วย. "ว่าแต่พ่อลุงจะเล่าเรื่องอะไรเล่า?"

"ก็คุณจะเอาเรื่องอะไรเล่า? ผมมีร้อยแปด. จะเป็นเรื่องเก่า, ใหม่, ตลกโปกฮา, ได้ทั้งนั้น." ลุงอ๋าให้ท่า.

"อะไร ๆ ก็ได้, พ่อลุง. สนุก ๆ หละดี, ฉันชอบ, เพราะมันเป็นเครื่องผายปอด ตีนัก."

"เอาเถอะ เมื่อคุณขอแล้วจะไปขีตอะไรกันกะเรื่องพันนี้." ลุงอ๋ากล่าวเอาบุญคุณเสีย ก่อน, แล้วจึงเริ่มต่อไป. เรื่องที่ผมจะเล่านี้ มันตั้ง 10 ปีมาแล้วนา, คือเมื่อครั้งนั้นผมไปตั้งค้าขายอยู่ที่ร้อยเอ็ดหลายปี, มีลูกจ้างคนหนึ่งชื่อหนานอิน. เจ้าหนอนี่เฉลียวฉลาดพอใช้. ในจำพวกคนพื้นเมืองด้วยกันแล้ว, ผมยอมยกให้มันเป็นทีหนึ่ง, เพราะมันเป็นคนช่างสังเกตจดจำตีนัก. อยู่กับผมปีเศษเท่านั้น, มันจับสำเนียงคำพูดภาษาไทยซึ่งใช้กันอยู่เสมอในระหว่างครอบครัวของผมได้ ตีจนพูดไม่ผิดเพี้ยน. ผมเรียกมันว่าเจ้าอิน :

"คราวหนึ่งผมลงมากกรุงเทพฯ เพื่อซื้อของไปขาย, เลยเอาเจ้าอินติดหลังมาด้วย, หวังจะได้เปิดหูเปิดตาให้มันได้รู้ได้เห็นความจริงของบ้านเมืองอื่น ผิดแผกกับที่มันได้เคยพบมาในชีวิตอย่างตรงข้าม.

"ผมขอจัดการเค็ดทางระหว่างร้อยเอ็ดมาถึงโคราชนั้นเสีย, เพราะไม่มีเรื่องราวสลักสำคัญ, นอกจากถูกเกวียนพัดเกือบตายเท่านั้น. ขอจับตั้งแต่ ออกจากโคราชโดยรถไฟมาที่เดียว. ตอนนี่สังเกตเห็นเจ้าอินมีสีหน้าตื่น ๆ และแปลกประหลาดอยู่ไม่น้อย. คำที่ในหัวมันก็ฟังจะเคยเห็นและเคยนั่งรถไฟเป็นครั้งแรกนี้เอง. กิริยาท่าทางเห็นได้ถนัดว่ามีความพออก พอใจ และตื่นเต้นอีกโขอยู่. มันอาจจะไม่เคยนึกฝันว่าจะเกิดมียวดยานพาหนะอันวิเศษพิสดารยิ่งกว่าเกวียนก็เป็นได้.

"ล่องเข้ามาถึงกรุงเทพฯ. จากสถานีรถไฟมาบ้านผม, ได้เปลี่ยนพาหนะเป็นรถมอเตอร์สองล้อ, หนึ่งแรงอาเขีย. ตลอดทางเจ้าอินทำกิริยาอ้าปากหวอ, เหลียวซ้ายทีขวาทีไม่หยุดหย่อน, เล่นเอาผมชักเมื่อยคอแทน.

"ถนนเจริญกรุงมันหยอกไปเมื่อไหร่, คุณว่า. โทษจะรถแจ็ก, เตี้ยวรถม้า, เตี้ยวรถราง, คันโน้นไป, คันนี้มา, ขวักไขว่สวนกันเป็นจำละหวั่น. ฮีตอรถยนต์หัวโคมมาละ, เจ้าอินเหลียวดูจนกลับทุกที, มือเกาะแขนผมไว้แน่น. เสียงมันบ่นว่า 'อ้ายรถบ๋านี้วิ่งบีตบีตอะไรพันนี้,' และมันบอกว่ามันสมัครเค็ดริมถนนดีกว่า เพราะกลัวรถยนต์โตนเอาตาย, ซึ่งผมก็เห็นจริงด้วย มันเหมือนกัน."

"จริงซีพ่อลุง." ข้าพเจ้าสอดขึ้น. "โอย! ถ้าเจ้าอินได้มาเห็นในเวลาอันเข้าด้วย,

มันเห็นจะตายอยู่บนรถเจ๊กนั่นเอง."

"แน่ละคุณ." ลุงอ๋าเล่าต่อ. "ผมพูดเอาไว้ว่ามันเสียแน่, มันจะลงเค็รให้ได้ทีเดียว. อีทีหนึ่งมันขยับตัวลุกขึ้นยืน เก้งกับรถเจ๊ก. อาเซียผัดสังเกตุในความหนัก, ถึงกับเหลียวมอง แล้วพูดว่า 'ลั้งลี ๆ ซี-นายเถา.'

"เจ้าอินตาเขี้ยวหันไปคุเจ๊กเข้าว่า 'เลือกมาเปลี่ยนชื่อข้าเป็นนายเถาทำไมกัน. ข้าชื่ออินตังหาก, ของข้าเพราะดีแล้ว.'

"เจ๊กพะยักหน้าหงิก ๆ แล้วว่า 'ซ็อน่อ, อานายลึง, ล็อลั้งลี ๆ ซีอ๋า, อ้าวจิลาก มีหวายเลี้ยว.'

"เจ้าอินโกรธาใหญ่, กะทียบเท้าปึงลงไปกับพื้นรถ. คานหลุดจากมืออาเซียกะแตกก้างเข้ากับพื้นถนน. เจ้าอินหัวคะมาลงไปจับกับอาเซียเข้า, เลยล้มทั้งคู่. ส่วนผมรู้สึกตัวดีจึงโดดลงทัน.

"เฮ้ย! อ้ายแป๊ะ, กูไม่ได้เป็นลึง, ทำไมมาเรียกกูเป็นลึง?' เจ้าอินลุกขึ้นได้หันไปควาด. อาเซียหน้าซีดเหลือสองนิ้ว, ยกมือไหว้ประหลก ๆ ผมเห็นไม่ได้การ, เพราะกิริยามันชวนจะให้ไปนอนมุ้งสายบัวมากกว่าอื่น, เลยเข้ายึดเจ้าอินไว้และอธิบายเหตุผลให้ฟังว่าธรรมคาอาเซียแกพูดไม่ชัด, แกหาได้หมายให้ เป็นลึง เป็นค่างไปไหม. เจ้าอินเห็นจริงด้วย, การจึงเป็นที่เรียบร้อย, และยอมกลับไปขึ้นนั่งรถต่อมาจนถึงบ้าน."

"ฉัน เป็นพ่อลุง เห็นจะหัวเราะคั้นอยู่บนเอง." ข้าพเจ้ากล่าว, พलगหัวเราะ.

"หึ-หึ." พ่อลุงหัวเราะด้วย. คุณเป็นครูเวลานั้นะซีถึงหัวเราะได้เหมือนผมเวลานี้เหมือนกัน, แต่เวลานั้นหัวเราะออกก็ดี. คนคู่เต็มสองฟากถนน, เพราะกิริยาเจ้าอินมันคั้นอย่างบ้าชอบกล, และเสียงมันค่อยอยู่เมื่อไหร่. ผมอายุ เขาแทบจะแทรกแผ่นดินหนี, เร่งให้เจ๊กเปิดเสียเต็มสะตีมจนถึงบ้าน.

"คืนแรกผมพาเจ้าอินไปคูหนึ่งญี่ปุ่น. จำเพาะหนังสนุกคนมากเสียด้วย, พากันเค็รไข่วอยู่หน้าโรงหนัง. เจ้าอินชักคั้นคนขึ้นมาแล้ว, เกาะแขนผมเสียแจเขียว, ไม่ยอมคลาดห่างแม้แต่เพียงคืบเดียว. โทษถึงต้องคุกันอีก, แต่มันตอบอย่างน่าสงสารว่า กลัวหลง !

"ผมซื้อตั๋ว และพากันเข้าไปหาที่นั่งได้เรียบร้อย, หนังก็ลงมือฉายทีเดียว. ไฟดับพิบหมด. เจ้าอินสะค้งยืนขึ้นทันที, ผมต้องกดลงนั่งอย่างเก่า, สอบถามได้ความว่ามันตกใจที่ไฟดับมืดลงทันทีทันใด กลัวจะถูกตีหัว.

"หนังฉายม้วนแรก, ผมพยายามเล่าให้ฟังตามที่ผมเข้าใจ. คุณเหมือนเจ้าอินตั้งอกตั้งใจดูเต็มที่. บ่นพิมพ์ว่าเรื่องราว หลังม่านมันมีอะไร, กว้างขวางอย่างไร, ถึงได้ปล่อยผู้คนข้างม้าเค็รกันได้มากมายนัก? ล่วงเข้าม้วนสองมีเรื่องไฟไหม้. พอหนังฉายภาพตอนนี้, จอหนังก็แดงครึไป

หมด, เห็นเปลวไฟและควันกลุ่มไปตามภาพฉาย เจ้าอินเกิดอีกอีกทาศิษขึ้นอีกแล้ว. จุดแขนผมลาก จะพาแผ่นออกจากโรงหนังเสียให้ได้, ต้องยึดเอาไว้และอธิบายให้ฟังจนเป็นที่เข้าใจแล้วจึงได้สงบ. เพราะหัตถ์หนักหนาที่มันไม่ได้ร้องเอะอะขึ้น, มิฉะนั้นก็คงได้ยุ่งกันใหญ่ในโรงหนัง."

"ทำไมกันขึ้นละ, พ่อลุง?" ข้าพเจ้าถามด้วยความสงสัย.

"จะอะไรเสียอีกเล่า, มันนึกว่าไฟไหม้จริง ๆ นะซี" ลุงอ๋าว่า. "พอตกถึงม้วนที่สี่, เจ้าอินนั่งหลับตาเสียแล้ว. มันบอกว่ามันเมาหนัง, เวียนหัวจะเป็นลม ทนคู่ต่อไปไม่ไหว, เลยต้องพากันกลับ. มันช่างเจ็บแสบเหลือเกินละคุณ. เสียอัฐไปแล้วคุณยังไม่ถึงเลิก, และหนังก็กำลังสนุกเสียด้วย. ตั้งแต่นั้นเลยไม่ชวนมันไปดูหนังอีกเลย."

"ทำไมที่ร้อยเอ็ดจึงไม่มีหนังไปฉายดอกหรือ?" ข้าพเจ้าซัก.

"ว่าห่อ! คุณก้อ, สมัยนั้นมันมีเมื่อไหร่, แต่ในกรุงเทพฯ ยิ่งฟัง 5-6 โรงเท่านั้นเอง. เดียวนี้ซีมีแทบทุกหัวตะแกลง."

"คืนต่อมาได้พามันไปดูเก. บ๊ะ! อีตอนนั้นชวนเท่าไหร่ ๆ ก็ไม่ยอมกลับ. มันว่าสนุกนัก, เกิดมาเพิ่งเคยเห็น, เลยปล่อยให้มันดูจนเลิก. สังเกตเห็นเจ้าอินพอใจจนเครื่องบีพาทย์มากที่สุด, มันเผ่าพิงใจเพราะห้อยอย่างจริงจัง. ความจริงมันยังไม่เคยเห็นและไม่เคยได้ยินเครื่องบีพาทย์เลย, เพราะที่ร้อยเอ็ดไม่มีในเวลานั้น, จึงทำให้มันติดอกติดใจนัก."

"อีวันหนึ่งอยู่ที่บ้าน, เจ้าอินพรวดพราดออกมาจากครัวร้องเอะอะ เอ็ดตะโรว่า ตัวอะไรกัน? เล่นเอาผมตกใจ, เหลียวไปดูเห็นมันถือกุ่มก้ามกรามชูร่อนอยู่ตัวหนึ่ง, จึงบอกชื่อแก่มัน..."

"อะไรพ่อลุง, จนขึ้นกุ่มก็ไม่มีทีเดียวหรือ?" ข้าพเจ้าสงสัย.

"มีดอกคุณ, แต่มันมีแต่กุ่มผอยตัวจิ๊ด ๆ ทั้งนั้น. กุ่มก้ามกรามไม่มีทางเมืองเหนือ. พอเจ้าอินรู้ว่าเป็นกุ่มชนิดหนึ่ง, มันดีใจนัก. เสียงบ่นพิมพ์ว่า "นี่มันพ่อเฒ่ากุ่มกะมังถึงโตนัก? เป็นบุษตาที่ได้มาพบเห็น." แล้วเลยพาเจ้ากุ่มหายเข้าไปในครัว. สักครู่เอ็ดลั่นออกมาอีกแล้วว่า 'นาย ๆ , ตัวอะไรกันนี้? หน้าตาที่ลึก.? อนิจจัง! อ้ายปู่ทะเลเรานี้เอง...'"

"เอ๊ะ! ปู่ก็ไม่มีด้วยหรือทางโน้น?" ข้าพเจ้าซักอีก.

"มีแต่ปูนาตัวเล็ก ๆ. ก็มันเมืองคอนนี่คุณว่า, และอ้ายนี้มันปู่ทะเล, จะมียังงใจได้." ลุงอ๋าตอบแล้วเล่าต่อ. "ตกหน้าที่ผมต้องอธิบายให้มันฟังอีก. เจ้าอินพอกพอใจมาก, ขนานานว่า "ปู่เฒ่าของปู่." มีหน้าซ้ำแอบไปตีสนิทกับแม่ครัว ให้แกเก็บกะดองปู่ทะเลไว้ให้ด้วย, มันว่าจะได้เอาไปอวดพวกพ้องที่บ้าน."

"อยู่กรุงเทพฯ ได้ 8-9 วัน, เจ้าอินเกิดท้องเสียขึ้นมา, เล่นเอาผมใจไม่ตี. นึกว่า

โรคพันนั้นเล่นงานเข้าแล้ว. และสงสัยว่ามันจะผิคน้ำก็ได้. เลยสอบถามมันดูว่ากินอะไรเข้าไปบ้าง? ได้ความว่าไปกินกาแฟที่ร้านเจ๊กข้างบ้านมา, ทำให้แปลกใจขึ้นอีกอีก, เพราะกาแฟมันจะทำให้ง่วงท้องยังงี้ได้, จริงไหมคุณ? ผมเลยไปไล่สวนเจ๊กเจ้าของร้าน.

"เจ๊กให้การว่า 'อีมาซื้อข้าแม่, อ้าวใส่ลำตางให้เป่า ๆ อีมายเอา. อีโอบกให้ใส่เลย ล่าย. อีวี่โอบกว่าเลย กิงมีล่าย. อีมายยอม, จะกิงเลย, ให้อีวี่ใส่ให้ล่าย. อีวี่ก็ใส่เลยกาข้าวแม่ให้อี. อีโอบกว่าอีชอบกิงยางงี้ก็อตามจายอี. ฮา! สมลำหน้า, อีไหลก็อสิเสี้ยว.'

"ชื่อ! คุณเออะคุณ. มันค้นล่อเนยใส่กาแฟเข้าไปได้." ลุงอำพูด.

"ก็ทำไมมันถึงรู้จักเนยละ?" ข้าพเจ้าถาม.

"อ้อ! ข้อนี้นางทีคุณจะไม่ทราบ." ลุงอำอธิบาย. ชาวกรุงเรียกนมอย่างหนึ่ง, เรียกเนยอย่างหนึ่ง, แต่หัวเมืองบ้านนอกไม่รู้จักนม. เขาเรียกเป็นเนยทั้งเพ. ถ้าจะให้ชัดกันจริง ๆ, นมเขาเรียกเนยหวาน, ส่วนเนยก็เรียกเนยเค็ม. แต่หมอนี้มันบอกเนยหวาน ๆ. พี่เจ๊กก็เลยพาเนยให้จริง ๆ. ผมเลยพูดไม่ออก, เลยสมน้ำหน้ามันจริง ๆ อย่างเจ๊กว่า.

"พอหายท้องเสียได้ 2 วัน, เจ้าอินโพล่ไปทะเลาะกับเจ๊กเข้าอีกแล้ว. ร้านเจ๊กขายของมันอยู่หน้าบ้านผมนี่คุณ. ผมได้ยินเสียงเอะอะเลยวิ่งออกไปดู, เห็นกำลังบีเบ็กกันยุ่ง, เจ้าอินรายงานฟ้องผมทีเดียว.

"นายคืบ-เจ๊กนี่โง่ง, เอาน้ำมาเน็ดเสียขายให้ผมได้. วันก่อนเพื่อนซื้อให้ผมกินมันหวานดี, แต่ขวดนี้มันเสีย!"

"อีมายโอบกจิเออลำมาเน็ก. อีมาถึงหยิบขวดนี้ให้อ้วเป็ก, อีวี่ก็เป็กให้อีกิง.' เจ๊กแย้งขึ้นมา.

"เอ็งว่าของเขาเสีย, มันเสียยังงี้?' ผมสอบถาม.

"ทำไมไม่เสียคืบ. น้ำมาเน็ดที่ไหน ๆ ก็หวานทั้งนั้น, แต่ที่มันเค็มจะตายไป, ใครจะกินเข้าไปได้,' เจ้าอินว่า.

"ผมหยิบของกลางขึ้นชั้นสุตร์. อะพิดัง! มันเลือกเลือกขวดน้ำโซดามากิน, แล้วยั้งว่าของ ๆ เขาเสีย. ผมเลยรับบาปออกอัฐชำระให้เจ๊ก, แล้วซื้อน้ำเส็มมอนเนคให้เจ้าอินใหม่ อีกขวดหนึ่ง และได้อธิบายให้มันเข้าใจ. มันสิ้นศึระะพลางรินกินแล้วบ่นว่า 'เห็นน้ำมันขาว ๆ เหมือนกัน, ใครจะไปรู้!'"

"อีม! คนโง่งแปลก ๆ." ข้าพเจ้าพูดขึ้น, เมื่อเห็นลุงอำหยุดเล่า, หันไปทำธุระกับน้ำร้อน.

"ข้าก่อนคุณ, อย่าเพ่อค่วนลงโทษเจ้าอินเกินไป." ลุงอำค้าน, และวางถั่วน้ำร้อนลง

ทันที. "ผมได้บอกแล้วว่าเจ้าอินฉลาดพอตัวมัน, และสังเกตจดจำดีนัก. ผมขอยืนยันว่าเป็นจริงดังนั้น, ซึ่งคุณก็จะเห็นด้วยกับผมในเมื่อได้ฟังเรื่องจบ. แต่การที่มันปล่อยอาการที่เราท่านเห็นเป็นฤทธิ์งั้นนั้น, ก็เนื่องจากมันเป็นคนบ้านนอกไม่เคยพบเคยเห็นสิ่งเหล่านี้ต่างหาก. ถึงคุณเองก็เถอะ, ถ้าหากไปพบคำพูดหรือกิริยาของคนบ้านนอกเข้าบ้าง, ซึ่งตรงกันข้ามกับความหมายของคนชาวกรุง อาการของคุณ-ตามที่ คนบ้านนอกเห็น-จะงั้น-ไม่น้อยไปกว่าเจ้าอินเหมือนกัน. เรื่องพันนี้ ผมโดนมามากแล้วละคุณ."

"เรื่องเป็นยังงั้นพ่อลุง, ฉันอยากฟังบ้าง, จะได้ว่าไว้."

"เดี๋ยวซิคุณ, เรื่องนี้ยังไม่ทันจบเลย, จะเอาอีกเรื่องหนึ่งแล้ว. เล่นยังงั้นผมก็แย้ซี." ลุงอำหุคพูด, ชคน้ำร้อนต่อไป, แสดงว่าแกลบแห้งเต็มที่แล้ว, ข้าพเจ้าเลยไม่รบกวน.

"นี่ผมเล่าถึงไหนแล้ว?" แกลบ, เมื่อจุกหูหรือสูบพ่นควันโขมง. "อ้อ-อ้อ! ตอนโซดา. อืม! หลังจากนั้นผมเสร็จการซื้อของ, จึงพากันกลับขึ้นไปร้อยเอ็จ. บ้า! อีตอนนี่ดูเจ้าอินเขื่องขึ้นอีกถนัด. ใจรพบใจรตาม, ใจรเห็นใจรชัก, เพราะพวกเหล่านั้นไม่เคยผลัดเข้ามาในกรุงสักที. เจ้าอินต้องอธิบายน้ำลายเป็นฟองเขียว. ผมพลอยแอบได้ยินเป็นบางตอน, ยังนึกขำอยู่ไม่หาย.

"อ้อ! คุณสงสัยหรือ? ที่ผมใช้คำว่าแอบได้ยิน. จริง ๆ คุณ. ผมต้องแอบฟังมัน, เพราะโดยธรรมดาแล้วต่อหน้าผม, เจ้าอินไม่กล้าคุยดอก. มันกลัวว่าอธิบายอะไรผิด ๆ ถูก ๆ ก็จะได้อาย, แต่ในระหว่างพวกของมัน, มันจะไปเกรงอะไร. พวกนั้นไม่เคยพบเคยเห็นอย่างที่มีมันได้เห็น, แล้วใครล่ะจะรู้ว่าอะไรบ้างที่เจ้าอินพูดผิด. ส่วนผมนะ, คุณก็รู้ว่าคุณมีนิสัยชอบสนุกและอยากฟังของแปลก ๆ, จึงต้องใช้วิธีแอบเอา.

"อ้ายที่เข้าไปเวียงหลวงนำเหลอ, ไม่ใช่เกวียนดอกเว้ย.' เจ้าอินกล่าวแก่พวกของมันซึ่งผมแอบได้ยิน. 'นายท่านเรียกรถไฟ. น้ำหน้าเอ็งคงไม่รู้ชื่ว่าตัวมันเป็นอย่างงั้น? ' เจ้าอินพูดเพียงนี้แล้วทั้งระยะเสียนาน, เพิ่มความกระหายแก่ผู้คอยฟังขึ้นอีกถนัด. ผมเห็นพวกนั้นอ้าปากคอยฟังอยู่ตาม ๆ กัน, อ้ายบางคนถึงกับกลืนน้ำลาย, ผมเองออกรู้สึกกลุ่มใจแทน. อ้อ! นี่แน่คุณ, ถ้าคุณอยากฟังเรื่องนี้ตอนนี้ให้ดี, คุณต้องสมมุติตัวคุณเองเป็นเจ้าพวกเหล่านั้น, คือต้องทำตัวเป็นผู้ไม่เคยได้พบได้เห็นอะไรเสียเลย, แล้วคุณจะรู้สึกได้ว่า เจ้าอินมันมีความฉลาด เข้าใจกล่าวรูปพรรณของซึ่งมันไม่รู้จักเลย, และเปรียบเทียบให้พวกมันฟังกันได้.

"เฮอะ ๆ! ช้านักแล้วว่าเอ็งไม่รู้จัก.' เจ้าอินเริ่มต่อ. 'ตัวมันก็ทอนั่งเราตี ๆ นี่แหละเว้ย, ใสล้อย่างไร, มีทางเหมือนสันขวานให้มันเคียว. มันไม่ชอบเคียวดินอย่างเกวียน, อ้ายตัวหน้า หน้าตามู่หน้ากลัว, มีแรงมากไม่รู้เอามาจากไหน, มันจุดพวกเจ้าทอนั่งตามมันไปได้หลาย ๆ หอ, ยืนนิ่ง ๆ เสียงมันตอนใจซี่ซี่ด ๆ . พอเจ้าคนหนึ่งขึ้นไปขี่หลัง. มันคบดั่งจาด.

มันคงเจ็บ, เสียงร้องวี๊ด-วี๊ด เข้าหู. แล้วเลยเหี่ยวแตกไหลชุ่มซ่า ๆ, บ๊ะ! ที่นั่นออกได้เปิดแนว
ไม่เหลียวหลังเหี่ยวเอ็งเอ๊ย.'

"ผมจะปล่อยก๊ากเสียให้ได้, แต่เกรงจะอดฟังของดี ๆ, จึงสู้สะกดใจกลืนเอาไว้ได้.
ที่จริงมันพูดของมันก็ถูก. มันว่าคบดีงจาดก็คืออินยี่เนียร์กะซากเครื่องนะเอง, เสียงเหี่ยวชุ่มซ่ามัน
คงจับมาจากไอน้ำที่เปิดจากตัวรถจักร" ลุงอธิบายต่ออีกทอดหนึ่ง, เมื่อเห็นข้าพเจ้าหัวเราะอยู่
งอหาย.

"แม่ไวย้! เวียงหลวงงามเหลือเกินเหี่ยวเอ็งเอ๊ย!" เจ้าอินเล่าต่อ. อ้าว! นี่คุณจะ
ฟังหรือไม่ฟัง? ฟังก็หยุดหัวเราะเสียทีซิ. คุณชินหัวเราะยังงี้, เตียวเจ้าอินได้ยินเข้าจะชวดฟัง
ของดี ๆ เสีย. คอยฟังมันเล่าต่อไป. 'อ้ายบ้านตามทางนะ-บรู!-สูงหลายชั่ว, มีหลาย ๆ สี
ไม่เหมือนกันหรอก. หลังคาเขามุงอิฐบาง ๆ ทั้งนั้น. เวลาากลางคืนคาทางเขาจุดได้แดงโร่
ไปหมด. อ้ายไต่ของเขาสำนแก้ว, ไม่มีควัน. ชู้! แม่เอ๊ย! สว่างจ้าแสบตาจริง ๆ. ข้าดู
อะไร ๆ มันก็งามไปหมด. จนข้าไม่รู้จะบอกถูกว่าอะไรมันดีกว่ากันที่ตรงไหนได้.

"ข้าชอบมากกว่าเพื่อนก็ยี่เก, นายท่านพาไปดู. บ๊ะ! เสียงน้องหน่องมันน่าฟังจริง ๆ,
มีหลายอย่างปนกัน, นายท่านเรียกปีพาด. เสียงมันฟังสนุกน่ากลัว.

"อ้ายอย่างนี้รูปเหมือนเรือน้อย, หัวท้ายงอน ๆ, มีไม้แผ่นเล็ก ๆ ผูกติดกัน ชิงไว้
กลางเหมือนตะพาน. เขาเอาไม้เล็ก ๆ ตี 2 มือ, อู๊! เสียงมันร้องน้องหน่อง-น้องนอง.
เพราะดีจริง.

"อ้ายอย่างนี้รูปกลม ๆ เหมือนกงเกวียนเรานี้แหละ, มีอะไรใบกลม ๆ แขนงติด
กันเป็นแถว, ตีด้วยไม้เหมือนกัน. เสียงมันร้องเบา ๆ ว่า ม้อง มอง-ม้องมอง.

"อ้ายอย่างนี้รูปเหมือนหม้อเข้าของเรา, คอยาวมากกว่าหน้อย. อีมือซ้ายเขาปิด
ปากหม้อ, อีมือขวาเขาแปะ ๆ ที่กันหม้อ. มันร้องดั่งบ๊ะเพ่ง-เพ่งบ๊ะ.

"อ้ายอย่างนี้รูปเหมือนคกคำเข้า, เขาเอาไม้คู้ใหญ่ตีกัน. บ๊ะ! เสียงมันร้องดั่ง
แท้. คุ่ม ๆ-ค่อม ๆ. เข้าหูเหลือเกิน.

"อ้ายอย่างนี้รูปเหมือนไม้ค้ำน้ำพริกนะเอง. เขาเอาปากขบหัว, แล้วเอาน้ำจิก
กลางหลังมัน. แหมมันร้องปี-แป้ ๆ ...'

"พอถึงตอนนี้นั้นผมแตกเสียแล้ว, ทนต่อไปไม่ไหว, เลยปล่อยออกมาอีกก็หาญ. เจ้าอิน
รู้ที่ซ่อนที่เดียว, มันหยุดชะงักลงทันที. เป็นอันชวดฟังของดีเพียงเท่านั้นเอง." ลุงกล่าวเสริมท้าย
เมื่อเล่าจบ. ทั้งแกและข้าพเจ้าชวนกันฉลองอีกก๊ากก็หาญ จนน้ำตาไหล.

"หมดแล้วหรือพ่อลุง?' ข้าพเจ้าถาม.

"จะเอาอะไรอีกล่ะ, จนเจ้าอินมันรู้ตัวเสียแล้วนี่. ทีหลังมันคอยระวังแข็งแรงทีเดียว, ไม่ยอมให้ผมมีโอกาสแอบอีกเลย. คงได้เห็นแค้นที่ยาวอวคู้เต่าของปู่ก่อนไป. จนบัดนี้ผมยังได้ข่าวว่า กะคองปู่ทะเลื่อนั่นคงเป็นของสงวนของเจ้าอินชั้นหนึ่ง, ซึ่งมันยึดไว้เป็นที่ระลึกสำหรับการชมกรุง, และเก็บไว้ในที่บูชาตลอดมาจนตราบนานเท่านานนี่."

"อ้อ! ทีจริงเจ้าอินก็เข้าใจเปรียบเทียบพอใช้." ข้าพเจ้ารับรอง. "ถ้าเป็นฉันเองก็คงอธิบายไม่ได้ดีเท่ามัน."

"นั่นนะซีผมถึงว่ามันฉลาดพอตัว. มันพูดของมันพอเข้าใจได้ง่ายสำหรับคนไม่รู้. แต่สำหรับเรา ๆ ก็เห็นเป็นของขบขันไปหมด."

"ว่าแต่ที่พ่อลุงเล่ามานี้ละ เป็นเรื่องจริงทั้งนั้นแหละหรือ?" ข้าพเจ้าถามด้วยความไม่แน่ใจ.

"ว่ท้อ! คุณ. พันนี้ซีจะไม่ได้ฟังของดีอีก. ผมจะไปโทษคุณเอาอะไรกัน." ลุงอำชก็มีสีหน้าตึง ๆ.

"เปล่าंना, พ่อลุงละก็ใจน้อยไปได้," ข้าพเจ้าออก. "ถามเล่นนิดก็ไม่ได้เขี้ยวหรือ? เพราะฉันเห็นว่ามันขบขันน่าสนุก เผื่อจะได้เล่าสู่ใคร ๆ ฟังบ้าง, ฉันจะได้กล่าวได้เต็มปากว่าเป็นเรื่องจริงของพ่อลุง."

"เท่านั้นแหละแล้ว. ผมรับรองแน่นอนว่าเป็นเรื่องจริง ๆ ทีเดียว! เจ้าอินก็ยังมีตัวอยู่บ้านของมันจนเดี๋ยวนี้." ลุงอำชพูดแล้วขยับตัวลุกขึ้น.

"อ้าว! จะรีบไปไหนละ? พ่อลุง ใหนว่าจะเล่าเรื่องไปโดนฤทธิ์คนบ้านนอกให้ฟังใจเล่า" ข้าพเจ้าข้อมค้ำงเอาดี ๆ.

"อ๊ะ! คุณละเอามากนักนี่. ทานโทษทีเถอะ, วันนี้คิดถูระเสียแล้ว. วันหลังว่าง ๆ ค่อยฟังกันใหม่. ผมลาทีละคุณ." แกพูดแล้วผลุนผลันลงกระโดดไปทีเดียว.

เสียใจที่ลุงอำแกมีถูระเสีย, มิฉะนั้นก็คงได้ฟังกันอีก. แต่เมื่อแกไปเสียแล้วโดยเรื่องจริง ๆ ของแกจบลง, ข้าพเจ้าก็ต้องพลอยตาม, เพราะกำลังหาเหตุอยู่นายแล้วที่จะ...

ผู้รักษาประตู

อบ ไชยาสู่

[คำปรารภ- ผู้อ่านเรื่องสมัยนี้ต้องการให้รู้เรื่องกันเร็ว ๆ พรรณนาให้สั้น ๆ "สั้น ๆ หน่อย!" - เป็นคำร้องขอของผู้อ่าน เราจะมาเริ่มต้นกันด้วยความพุ่มเพื่อใช้ในการบรรยายนิสสัยใจคอของตัวเอกในเรื่องนี้เป็นไม้ออกันละ เช่นนี้เรื่องรัก ๆ ซึ่งเกี่ยวแก่ฟุตบอล เกี่ยวแก่การพาณิชย์ เกี่ยวแก่วิทยาศาสตร์ เกี่ยวแก่อัยยาคมวิทยา เกี่ยวแก่ตรรกวิทยา เกี่ยวแก่มนุษยธรรม เกี่ยวแก่การเมือง เรื่องนี้จึงบรรยายลักษณะของตัวสำคัญโดยย่อตามวิธีของโปรแกรมละครตามลำดับ เกี่ยวข้องกับ เนื้อเรื่องก่อนและหลัง]

นางสาวฤกษ์ เศษ ธนบัตรานนท์- เทพธิดา.
 นายสนธนา ศรีโกดมิตติ- เทพบุตร.
 คุณหญิงประภาศ ประกอบกิจ- หญิงผู้ดีชั้นสูง.
 นายรวัย ธนบัตรานนท์- เศรษฐีคู่คี่ด้วยเศรษฐี, แก่แล้ว.

[คำปรารภเพิ่มเติม- ชื่อนางเอกอ่านยากหน่อย แต่ทำอย่างไรได้พอหล่อนตั้งให้
 อย่างนั้นเอง]

เพื่อบรรเทาทุกข์ผู้ถูกอุทกภัยในประเทศจีน หญิงผู้ดีชาวสยามรวมเวลารวมทุนรวมคิดรวมใจกันเปิดบazaarขึ้นอย่างครึกครื้น ขายของเบ็ดเตล็ดและมีการเล่นเล็ก ๆ น้อย ๆ สำเร็จเสร็จงานกำหนดสามคืนโดยผู้หญิงล้วน ๆ (ยกเว้นเจ๊กตักน้ำและผู้ต่อไฟฟ้า) ของที่ขายเป็นฝีมือผู้หญิงและขายด้วยฝีมือผู้หญิง รวบรวมเงินโดยไม่หักต้นทุนและค่าใช้จ่ายส่งตรงไป เมืองจีนในนามสตรีสยาม.

นางสาวฤกษ์ เศษ (อ่านว่าเริกเสศ) รับหน้าที่เป็นผู้ขายของโต๊ะหนึ่งโต๊ะนี้คนแน่น นายสนธนา ศรีโกดมิตติ แหวกชายหนุ่มอื่นเข้าไปบอที่อยู่หน้าโต๊ะ ผู้ถูกบังคับแสดงกิริยาว่าอยากบิบบอกนี้เป็นครั้งแรกที่นางสาวและนายซึ่งกล่าวนามแล้วได้พบกับ นายสนธนาซื้อหมอนปักรูปดอกพลับพลึงแต่ใบเป็นใบกุหลาบโดยราคาสิบหกเท่าของราคาที่คิดไว้ เขาชอบหมอนมาเก็บไว้ในรถแล้วกลับไปอีกคราวนี้ซื้อหมอนปักรูปดอกกุหลาบแต่มีใบ เป็นใบบานบุรีโดยราคาที่ผู้ซื้อและผู้ขายต่างไม่ได้นับ เพราะ

มัวยืมกัน หอบมาเก็บไว้ในรถอีก กลับไปซื้อใบที่ปักดอกบานบุรีแต่มีใบเป็นใบอ่อนโดยราคาที่จะเห็นว่า
 หยิบขึ้นเต็มกำมือ หมอนใบนี้รู้จักชื่อกัน นายสนธาวีเวียนไปซื้อหมอนและของอื่นสิบแปดเที่ยว เป็น
 อันทำความเข้าใจแจ่มแจ้งกันว่าปลงใจรักกันแล้ว ด้วยความดีใจ พอเวลาราว 20 น. นายสนธ
 าก็บรรทุกหมอนปักเป็นดอกไม้ต่าง ๆ ซึ่งมีใบไม่ค่อยจะครบกับดอกเป็นจำนวน 25 ฝ่าปุ้โตะขนาด
 ต่าง ๆ เป็นจำนวน 32 ฝ่าเช็ดหน้าชนิดต่าง ๆ เป็นจำนวน 80 ดอกไม้ต่าง ๆ ทำด้วยแพรสีไม่
 เหมือนของจริง เป็นจำนวนเท่ากับจำนวนสดางค์แดงในหลาย ๆ บาท เขาหอบของเหล่านี้ลงจากร
 รถวิ่งตรงขึ้นไปห้องนอนของตน เปลี่ยนเครื่องแต่งตัวจะรีบไปบอกข่าวดีแก่บิดา.

[คำบรรยายเพิ่มเติม- ไม่ได้บอกชื่อบิดาไว้ในบัญชีรายชื่อตัวสำคัญ เพราะธรรมดาพวก
 บิดาของพระ เอกไม่สู้สำคัญเท่าบิดาของนาง เอก]

นายสนธาวี เมื่อถูกสเครตซ์ไม่ให้ เข้าแข่ง เตรียมแพทย์อีกก็ เลยออกไปอยู่กับคุณหญิงและ
 เจ้าคุณประกวตประกอบกิจผู้มารดาและบิดาที่ถนน เพ็ชรบุรี ทั้งคุณหญิงและ เจ้าคุณ เป็นผู้ถือสันโดษ
 ยินดีตามมีตามได้ ไม่อัสสาริษยาผู้ที่มั่งมีกว่า เพียงรายได้จากหลายทางรวม เป็นเดือนละสองแสน
 ห้าหมื่นก็พอกินพอใช้พอลืมนตาอ้าปากกับ เขาได้บ้างแล้ว ไม่ต้องการมากกว่านี้.

นายสนธาวี เปลี่ยน เครื่องแต่งกายพลาบั้งตำแหน่งให้คนใช้วางสิ่งของที่ซื้อมาประดับห้อง
 นอนของตนจนแลดู เป็นร้านขายของอีกร้านหนึ่ง เสร็จแล้ววิ่งลงบันไดทีละสามขั้นมาหาบิดา.

มารดานั่งซึม เจยอยู่ บิดาก็นั่งไขว่ขามือประสานรัดเข้าหนึ่ง ต่างมองออกนอกหน้าต่าง
 นายสนธาวีได้สังเกตเห็นความไม่ร่าเริง เป็นการผิดปกติ เขาจึง เลื่อนการประกาศรักให้ทราบ เสีย
 ก่อน หยิบโทษาใหม่จากโตะกางแผ่ออกนั่งขัดสมาธิอ่านบทพรหมที่พื้น.

เจ้าคุณ เรียก เขา ๆ "สน!"

ลูกชาย เงยจากหนังสือพิมพ์ "ครับ"

"เราแย่เสียแล้วนะลูก"

"ครับ"

"ทำไมต้อง 'ครับ'?"

"ก็ผมไม่รู้จะว่าอย่างไร"

"ก็ถามชื่อว่าแย่อย่างไร"

"แย่อย่างไรครับ?"

"อ้ายนายรายนะซีลูก เอ้ย มันท่าเราบ่น มันท่าสัญญาผูกขาดบิดประคู้เข้ากับ เมืองนอก
 เสียแต่ผู้เดียว เราส่งไม่ได้ อ้ายผีทะเล! ไม่เห็นออกผู้อื่นบ้างเลย"

"เราแย่มากหรือครับ?"

คุณหญิงมารดาตอบเสียงเศร้า "แน่ละลูกเอ๋ย, เราขาดรายได้ไป เดือนละห้าหมื่น เหลือที่ได้จากทางอื่น ๆ อีกเพียงเดือนละสองแสนเท่านั้น"

เจ้าคุณถอนใจส่ายหน้า "แม่! เราจะพอกินพอใช้หรือ?"

คุณหญิงเรียก "สน! ลูกจะอยู่เฉย ๆ อย่างนี้อีกไม่ได้แล้ว ต้องช่วยพ่อทำงานหาเงินมาบ้างซี".

นายสนธำอ้าปากตาโพลง.

"ผมนะหรือครับ?"

"งั้นซี"

"ทำงานหรือครับ"

"ถูกแล้ว"

เขาถอนใจเชือกใหญ่.

"ทำงาน! ตกกลางเป็นอันแน่ว่าคนเราต้องทำงานกันจริง ๆ นะแหละ เมื่อวานนี้ผมไปเลี้ยงกับเพื่อน เพื่อนคนหนึ่ง เขาสาบานว่าเขาได้ยื่นเพื่อนอีกคนหนึ่งเล่าให้ฟังว่าคนข้างบ้าน เขาต้องไปทำงาน ที่แรกผมไม่เชื่อ ทีนี้ เชื่อแล้ว แต่ผมจะทำอะไรดีล่ะครับ? ผมทำอะไรได้บ้างก็ไม่ทราบ คุณพ่อทราบไหมครับ?"

"ก็พ่อให้เรียนหนังสือตั้งยี่สิบกว่าปีแล้ว ลูกนี่ก็ไม่ออกเลยหรือว่าจะทำอะไรได้บ้าง?"

"อ้อ, นึกออกแล้วครับ ผมเล่นฟุตบอลได้ อ่า ได้การละครับ ผมจะเปลี่ยนชื่อเป็นนายจันทน์เสีย ผมจะลงชื่อเข้าเล่นสมัครก็ได้ ต้องมีผู้ยืนยันเล่นทั้งนั้น แล้วผมจะเรียกค่าจ้าง"

นี่ไม่ใช่คำคุยโวอย่างเก๊ ๆ เป็นความจริงทีเดียว ตั้งแต่เข้าเรียนประถมหนึ่งมาแล้ว เขาสนใจในเรื่องฟุตบอลมากกว่าอย่างอื่น เมื่อได้เข้าเข้าชั้นละสองปีบ้างสามปีบ้าง จนเข้ขึ้นมาได้ถึงชั้นมัธยม ชื่อเสียงในการเป็นผู้รักษาประตูก็เป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย เขาเป็นผู้ทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงได้โล่งเป็นสิทธิ์ติด ๆ กันหลายสมัยตลอดฤดูฟุตบอลหลายต่อหลายปี โรงเรียนเขาไม่เคยเสียประตูเลย พอเขาสำเร็จชั้นประโยคมัธยมบริบูรณ์ด้วยฤทธิ์ที่ได้เคยผ่านการสอบชานาญมาแล้วหลายครั้งนั้นโรงเรียนเสียใจมาก อยากจะรอให้ตกอยู่อีกสักปีสองปี ครั้นเข้ามหาวิทยาลัย ก็หาความมีชื่อเสียงแก่มหาวิทยาลัยอีกตลอดเวลาจนกระทั่งถูกสแคริച്ച്?

พอเขาพูดจบ คนใช้ก็เข้ามาบอกว่าสุภาพสตรีคนหนึ่งจะพูดโทรศัพท์ด้วย

"โอ๊ะ? คุณสนธำ-คุณสนธำ-ที่-ที่-รัก, ดิฉันไม่รู้จะขึ้นต้นว่าอย่างไรดี".

"ขึ้นต้นอย่างนั้นดีแล้วละครับ ใจครทุกละครับ".

"ดิฉันคะ, ถูกเศษคะ, เกิดเรื่องขึ้นเสียแล้วละคะ".

"เรื่องอะไรครับ?"

"ดิฉัน เรียนคุณพ่อ เรื่องดิฉันรู้จักกับคุณนะซีคะ แต่เรื่องที่เรารักกันยังไม่ได้ออก ท่าน
เอ็ดคะโรใหญ่ ท่านว่าคุณเป็น..."

"เป็นอะไรครับ?"

"เป็น-ง่า- เป็น..."

"เปล่าเลย, ท่านเข้าใจผิดนะครับ, ผมไม่เป็นอย่างงั้นเลย คงจะนึกถึงใคร คนอื่น
นะครับ".

"ท่านว่าไม่ชอบที่คุณพ่อคุณเป็นขุนนาง เพราะขุนนางมักจะวางก้าม ไม่ประสงค์จะให้
ดิฉันรู้จักกับลูกเจ้าคุณ".

"พุทธโธ! คนที่เป็นขุนนางและเป็นสุภาพบุรุษด้วยก็มีบ้างเหมือนกันนะครับ เหมือนอย่าง
คุณพ่อผมอย่างนี้ เป็นต้น".

"ดิฉันลืมนิยายข้อนี้ให้ท่านฟัง แต่ก็คงไม่ทำให้ท่านเปลี่ยนความคิด ท่านว่าท่านต้องการ
ให้คบค้าสมาคมกับคนที่ทำงาน คนกริดกรายอย่างลูกเจ้าคุณไม่ให้คบ และถ้าจะให้แต่งงานก็จะ
เลือกอนุญาตให้แต่กับคนทำงาน เป็นเท่านั้น".

"อ้าว! งั้นสำเร็จ! ผมทำงานแล้วนี่ครับ จะทำอย่างแข็งแรงเหมือนอย่างม้าทีเดียว
คุณจะเห็นว่าในวันหนึ่งข้างหน้า..."

"เลิกกันเถอะ, คุณพ่อท่านเดรมาแล้ว".

นายสนธาดังที่เขาได้คุยไว้แล้วหางานได้โดยสะดวกคาย เขาไปลงชื่อ เข้าแข่งขัน
ฟุตบอลชิงเืองทองในสโมสรสนามหลวง เดิมทีเดียวเมื่อสมัยยี่สิบกว่าปีแล้ว ผู้แรกตั้งคณะ
ฟุตบอลสโมสรนี้ให้ชื่อคณะว่า "คลับมหาวินาศ" แต่สมัยต่อ ๆ มาการเล่นฟุตบอลชกจะ เลิกนิยม
พกดันมือกันเสียแล้ว คลับนี้จึงเปลี่ยนวิธยุทธ เติรตามสมัยให้เรียบร้อยเหมาะแก่กาล และเลยตั้ง
ชื่อให้เหมาะแก่เทศะว่า "สโมสรสนามหลวง" โดยถือเอาที่เกิดของคลับตั้ง เดิมครั้งกะนั้น เป็น
เกนท์ สโมสรนี้มีข้อบังคับกวาดขันอยู่ว่าผู้ใดที่เคย เล่นหรือกำลังหัดมวยไทยจะสมัคร เข้า เล่นในนาม
สโมสรสนามหลวงไม่ได้เป็นอันขาด ผู้เล่นในสโมสรนี้ก็ เป็นฟุตบอลอาชีพทั้งทีม เหมือนดังสโมสร
อื่น ๆ เหมือนกัน แต่บางสโมสรก็ไม่ได้ออกหน้าออกตาให้คนนอกรู้ว่าเป็นฟุตบอลอาชีพ เช่น
หัวหน้าคอยจ้องคุนักรเรียนที่เล่นเก่ง ๆ พอออกจากโรงเรียนบับก็เชิญให้ เข้าทำงานในกรมกอง
ซึ่งมีสโมสรฟุตบอลนั้น ๆ เป็นต้น นายสนธาปลอมชื่อ เป็นนายจันทน์ เข้าสมัครได้ไม่กี่วันถึงฤดู
ฟุตบอล.

คนโดยมากพอ เห็น เขาลงสนามก็จำได้ว่านายจันทน์คือใครฤดูฟุตบอล เป็นฤดูที่พล เมือง

แก่ ๆ เคราะห์ร้ายมาก คือมีเจ็บมีตายกันนัดละหลาย ๆ คน ถ้าไม่เจ็บไม่ตายกันเสียบ้าง ผู้รักฟุตบอลก็ไม่ว่าจะหาเหตุอะไรมาโกหกหัวหน้างานลาออกไปดูฟุตบอล ถึงหากฟุตบอลจะลงมือเล่นเป็นเวลางานโดยมากเลิกแล้วก็จริง แต่ถ้าวางงานเลิกจริง ๆ จึงค่อยไปแล้ว ก็จะได้ดูแลหมวกคนที่ยื่นข้างหน้ากับคอยตะโกนชี้ที่ประสมโรงโดยไม่ได้อินลูกฟุตบอลเลยเท่านั้นพวกพลเมืองแก่ ๆ มีย่าและยาย เป็นต้น พอหมดฤดูฟุตบอลก็หายเคราะห์ร้ายที่ป่วยก็หายที่ตายก็สิ้น ในฤดูที่นายสนธาทำหน้าที่ผู้รักษาประตูนี้ พวกคนแก่ ๆ ทั้งหญิงและชายเคราะห์ร้ายมากกว่าฤดูอื่น ๆ สโมสรที่คนแก่อยู่ว่าจะได้แข่งขันกันรอบสุดท้ายชิงโถงทองกันคือ สโมสรสนามหลวงกับสโมสรเคอพล นอกนั้นเป็นสโมสรเบ็ดเตล็ดสำหรับทำคะแนน สโมสรสนามหลวงให้ค่าจ้างมากกว่าสโมสรอื่น ๆ นักฟุตบอลดี ๆ จึงมาสมัครอยู่มากถึงคราวแข่งขันผู้เล่นไม่ค่อยจะได้เหลียวมาข้างหลังเท่าไรนัก มุ่งเอาแต่จะวิ่งพาลูกคิดเท้าตรงไปวางในตาข่ายหลังคนเฝ้าประตูที่ยืนทำกิริยาคล้ายตะครุบลูกไว้ให้อยู่เท่านั้น ฝ่ายข้าศึกของสโมสรนี้เล่า กว่าจะหักกองหน้าเข้ามาได้ก็แทบจะแย้เสียแล้ว ครั้นหักมาได้ก็ยิ่งมาพบกองหลังเป็นเสาชิงช้าอยู่อีกหลุดจากกองหลังมาได้ก็ไม่มีประโยชน์ ไม่มีประโยชน์เอาเสียจริง ๆ เพราะนายสนธายืนจังก่าเฝ้าประตูอยู่ ตั้งแต่ นายสนธาศเคยเล่นฟุตบอล ครั้งเป็นนักเรียนมาแล้วไม่เคยมีครั้งใดที่ต้องหันไปก้มหยิบลูกฟุตบอล ซึ่งขลุขลักอยู่ในตาข่ายเลย ประตูที่เขารักษาเหมือน เป็นประตูที่ปิดขัด เหล็กไว้แน่นหนาแล้วมีบางคราวที่โรงเรียนเขาเคยเสียประตูบ้างก็เป็นด้วยเขา เผอิญไม่ได้เป็นผู้รักษาประตูเท่านั้น

งานบรรดานักฟุตบอลซึ่งสุข ๆ กันแน่นขนัดอยู่ริมสนามหน้าทุกนัด มีชายแก่ผมขาวประปรายคุดปอนอยู่ด้วยคนหนึ่ง ชายผู้นี้รูปร่างและแต่งกายตลอดจนคำพูด เป็น เศรษฐีและสุภาพบุรุษพร้อม นอกจากจะตะโกนและ เต็มขึ้นมบ้าง เมื่อจวนได้จวนเสีย ซึ่งเป็นธรรมเนียมของนักชอบฟุตบอลไม่น่าคิดอะไร.

โชคบันดาลให้นายรายธนบัตรานนท์ เป็น เศรษฐีหรือ เหนือ เศรษฐี และต้องหมกมุ่นอยู่กับการค้าขายแทบทุกนาทีที่ลืมตาอยู่ แต่แก่ เป็นคนชอบฟุตบอลมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว ถึงวันมีฟุตบอลแกยอมวางงานไปดูได้ทุกนัด ความชอบฟุตบอลและความมีเงินรวมอยู่ด้วยกัน ทำให้แกคิดตั้ง "พิพิธภัณฑฟุตบอล" ขึ้น บรรจุของที่เกี่ยวแก่ฟุตบอลและนักฟุตบอลเก่า ๆ โดยจะเพาะ มีเป็นต้นว่า เชือกผูกรองเท้าของนักเล่นคนสำคัญ ลูกฟุตบอลของสโมสรที่ไม่เคยชนะใครเลย ก้อนอิฐซึ่งมีผู้เอาปาหัวผู้ตัดสินได้ผลถึงหัวแตก ค้ำธงที่ไลน์แมนของสโมสรที่ได้โถงทองติด ๆ กันสามปีจนได้เป็นสิทธิ์ พิพิธภัณฑของแกจะจัด เป็นดีที่สุดในถ้าหากหลวงพาวชิชัย เศรษฐีขนาดเดียวกันไม่ตั้งขึ้นบ้าง หลวงพาวชิชัยผู้นี้มีความรักฟุตบอลและความมีเงินไม่ยิ่งหย่อนกว่านายราย แกจึงมี "พิพิธภัณฑฟุตบอล" ที่จะดีที่สุดในด้วยเหมือนกัน ความที่พิพิธภัณฑเกือบจะเป็นดีทั้งสองแห่งนั้น เป็นการ

แข่งขันกันอยู่ คือของนายรวยมีรองเท้าคู่ที่ 'ค้อ' สวมเล่นฟุตบอลล์ตลอดทุกคราาจนเลิกเล่น และของหลวงพาดิษย์มีลูกยางเล็ก ๆ ซึ่ง 'เขตต์' เคยหัดเตะเมื่อยังเป็นเด็ก ๆ ต่างเป็นชิ้นสำคัญด้วยกันทั้งคู่ ถ้าได้มารวมในพิพิธภัณฑ์แห่งใดแห่งหนึ่ง แห่งนั้นก็นับว่าเป็นดีที่สุด แต่เมื่อยังแยกกันอยู่เช่นนี้ฝ่ายใดจะนับเป็นดีที่สุดก็ยังไม่ถนัด นายรวยและหลวงพาดิษย์เป็นคู่แข่งชั้นใน เชิงรวบรวมนี้ถึงกระนั้นก็ยังได้ไปมาหาสู่กันอย่างฐานเพื่อนฝูงเสมอ ใครไปหาใคร ผู้ไปหาที่มักไปนั่งจ้องชั้นสำคัญของเจ้าของบ้านและคิดในใจว่า ถ้าได้ไปเข้าคู่กันที่บ้านคนก็จะวิเศษไม่น้อย.

ในระหว่างฤดูฟุตบอลล์ คู่รักคือนายสนธานและนางสาวฤกษะไม่ค่อยจะได้พบกัน หล่อนได้เห็นเขาในระยะไกล ๆ หลายคราา ทุกครั้งที่น่าสนธานในนาม 'นายจันทน์' จะเข้าเล่นหนังสือพิมพ์ทุกฉบับเป็นต่องนำรูปเขาลง รูปที่หนังสือพิมพ์ต่างนำลงทุก ๆ คราานั้น ไม่ซ้ำกันเพราะไปขอถ่ายมาในโอกาสต่าง ๆ และวางท่าต่าง ๆ หล่อนคิดเก็บไว้คิดข้างฝาห่างนอนทุกรูปไม่มีขาดเลย บิดาหล่อนพอใจมากที่บุตรเกิดชอบฟุตบอลล์คำเนิรรอยตามบิดาถึงแก่ศัตรูผู้เฝ้าประตูคนสำคัญคิดไว้คู่เล่น นายรวยมาเสียใจอยู่อย่างหนึ่งที่ลูกสาวชอบติดสอยห้อยตามบิดาไปคูฟุตบอลล์ทุกนัดที่สโมสรสนามหลวงเข้าแข่งขันก็จริง แต่จนจะหมดฤดูฟุตบอลล์อยู่แล้ว ลูกสาวก็หาได้เข้าใจไม่ว่าไลน์แมนกับผู้ตัดสินผิดกันอย่างไรและเห็นลูกสาวสงสัยอยู่เสมอว่าทำไมผู้ที่วิ่งอมกหวีดเป็นที่เกะกะตานั้นจึงไม่เตะลูกเอาเสียเลย ได้แต่วิ่งหนีหลบลูกเป็นพัลวัน.

[คำปรารภเพิ่มเติม- สำหรับนายสนธานผู้รักษาประตู มีความรู้สึกอย่างไรในขณะที่เล่นและในขณะที่เลิกการเล่นมีผู้คนมาแห่ล้อมล้อมรอบเขา เขามุมใจเพียงไรนั้น เราจะไม่ว่าถึงเพราะ "สั้น ๆ หน่อย!" เป็นความต้องการของผู้อ่าน]

เดือนล่วงไป สโมสรที่แพก็ร้างไปร้างไป จนในที่สุดเหลือคู่จะชิงเืองทองกันคู่สุดท้ายตรงตามความคาดหมายของนักดู คือสโมสรสนามหลวงกับสโมสรเดโชพล นายรวยถือข้างสนามหลวงและหลวงพาดิษย์ข้างเดโชพล เกือบ ๆ จะถึงรอบสุดท้ายนี้เสียงของนายรวยซึ่งใช้ตะเบ็งชู้ชู้ทุกนัดได้ร่อยหรือลงไป จนเหลือเพียงเป็นเสียงกะซิบแหบ ๆ เท่านั้น แกรู้สึกอย่างเดียวกับนักดูทั้งหลายในข้อที่นำราคาฉายาและนำโชคหัวตัวเองมากที่ถึงคราาควรตะโกนก็ไม่มีเสียงเหลือไว้สำหรับตะโกนเลยเช่นนี้ แต่นายรวยไม่ทอดถอย ถึงคราาไรควรจะตะโกนทำอย่างไรแกก็บอกให้ลูกสาวซึ่งนั่งอยู่ข้าง ๆ ตะโกนแทน ทำให้ค่อยดูสะดวกใจได้หน่อยเพื่อให้ถูกใจบิดานางสาวฤกษะก็โง่งมคะเบ็งเสียจนเสียงหลงทุกครั้ง.

ในที่สุดวันชิงเืองทองก็มาถึง เสียงโຈษจันกันแข็งแ่ด้วย เรื่องการชิงครั้งนี้ต่างลงความเห็นตามถนัดของตนว่าฝ่ายใดจะชนะ ที่จริงกำลังของสองฝ่ายนี้ถ้ากึ่งกันอยู่ ฝ่ายสนามหลวงมีประตูวิเศษคนหนึ่ง ฝ่ายเดโชพลมีกองหน้าวิเศษคนหนึ่ง.

ในวันชิงโองทอง คนหลังไหลมาแต่ 12 ทิศรวมกันเข้าไปบรรจุอยู่โดยรอบสนาม จวนเวลาแข่งขันเต็มที่ ใครที่มีนาฬิกาจะเดินไม่สำคัญค้างชักออกคู่กันไม่ได้หยุด พร้อมกับชะเง้อดูผู้รักษาประตูตัวสำคัญด้วย ป่านนี้แล้วยังไม่เห็นมาสนาม ถ้ามาเมื่อไรก็ได้โดยง่ายจากหมู่คนที่ร้องไชโยแห่รวมกัน ถึงเวลาแล้ว ผู้ตัดสินมองนาฬิกาพลางควงนกหวีดเดินลงสนาม ผู้เล่นเดินเป็นแถวมายืนรอบผู้ตัดสินโดยครบฝ่ายละ 11 คนแล้ว แต่ไม่เห็นมี 'นายจันทน์' พอผู้เล่นเลือกด้านของสนามและฟังคำชี้แจงเล็กน้อยจากผู้ตัดสินแล้วก็กระจายออกไปประจำที่ มีชายผู้หนึ่งแต่งตัวนุ่งกางเกงสั้นสวมเบลเซอร์ถือโทรโข่งออกมายืนกลางสนามและหันทำการกระจายเสียงไปรอบ ๆ

8 ทิศว่า.

"จันทน์ป่วยมาเล่นไม่ได้!"

[คำบรรยายเพิ่มเติม- เสียงตบมือครึ่งสนาม และครึ่งสนามที่ไม่ตบตะโกนว่าอย่างไร ฝ่ายตบมือตอบว่าอย่างไร รายละเอียดการเล่นเป็นอย่างไรเหล่านี้เราจะงดเสียเพราะ "สั้น ๆ น้อย!" เป็นคำขอร้องของผู้อ่าน]

ฝ่ายเคโซพล มีกองหน้าวิเศษอยู่แล้ว มาประจวบประคูวิเศษของฝ่ายปรปักษ์เสีย เช่นนี้ จึงบุกนั้นเอาจนหยิบโองทองไปได้ คนคู่ครึ่งหนึ่งคอดอกอีกครึ่งหนึ่งรำเริงโลดเต้นไปตามธรรมชาติที่ฝ่ายตนถือทางขณะ นายรวบับน้อมพ้อมพ้อมมือบุตรขึ้นมาขึ้นรถกลับบ้าน.

รุ่งขึ้นหลวงพาดิษย์มาหาที่บ้านนายรวบ เพื่อสนทนากันด้วยเรื่องฟุตบอลล์.

"ลองฝ่ายผมไม่ขาดนายจันทน์ซี..."

"เหอ! พวกสนามหลวงพุดอย่างนี้ทุกคน นายจันทน์! อะไร ๆ ก็เพราะนายจันทน์ ใครกันนะครั้นนายจันทน์?"

"คุณหลวงอย่าเยาะเลย ถ้านายจันทน์ไม่ป่วย เคโซพลจะต้องแพ้ลุดทีเดียว!"

"คุณพุดอย่างปลาตกน้ำตัวโต เสียละกะมัง"

"เอาอย่างนี้ไหม, คุณหลวง? รอสองสามวันพอนายจันทน์หายป่วยแล้ว คุณหลวงกับผมต่างคนไปจางทีมทั้งสองนี้มาแข่งขันกัน เป็นการส่วนตัวของเราเอาไหมล่ะ?"

"เอาซิหน้า, คุณจะได้เห็นว่าคุณจันทน์ของคุณไม่สำคัญอะไรนัก พะนันกันเท่าไรละคุณ? ล้านหนึ่ง? สองล้าน? หรือ สาม?"

นายรวบับสิ้นศรัทธา "ล้านหนึ่ง, สองล้าน, สามล้าน? ใครต้องการเงิน? คุณหลวงหรือผมต่างไม่ต้องการเลย จริงไหมเราเอาของมีราคาจริง ๆ มาพะนันกันซิเนะ เอารองเท้าของ 'ต๋อ' กับลูกยางของ 'เขตต์' มาวางเป็นกองกลาง ฝ่ายใครชนะคนนั้นเอาไปให้หมด ตกลงไหม?"

"ตกลง, ผมอยากได้รองเท้าของ 'ต๋อ' ที่คุณอยู่หลายปีแล้ว"

[คำปรารภเพิ่มเติม- ถึงตอนนี้อยากจะบรรยายให้ทราบว่าสนามที่ฟุตบอลทั้งสองทีมมาแข่งขันกัน เป็นพิเศษโดยไม่ให้ใครอื่นเข้ามาดูได้นี่ เป็นสนามในเขตคันทันของนายรวย ธนบัตรา นนท์ มีลักษณะเป็นอย่างนั้น ๆ มองจากสนามเห็นตัวตึกงดงามอย่างนี้ ๆ แล้วก็เลยแทรกธรรมชาติอะไรต่ออะไรเข้าไปอีก เช่นต้นสน ต้นมะม่วง ต้นพุทธรักษา ต้นฟอร์เก็ตมีน็อต ต้องลมพัดเสียงดัง วู ๆ วู ๆ วู๊ด ๆ เป็นต้น ว่ากันให้ละเอียดทีเดียว มีประโยชน์ทำให้ท่านพวกหนุ่ม ๆ คิดอยากจะ ได้บ้านหุรหุรอย่างนี้อยู่บ้าง จะได้ตั้งอกตั้งใจทำการงาน เก็บสตางค์ไว้วันละเล็กละน้อยเอาไว้ซื้อ เป็นกรรมสิทธิ์ของคน แก่พรรณา ยึดเยื้อยาวความ เช่นนั้นไม่ได้ ไม่ได้ ไม่ได้ "สั้น ๆ หน่อย!" ผู้อ่านตะโกนกรอกหูอยู่เสมอ]

ทั้งสองทีมมาถึงสนามพิเศษก่อนเวลาไม่นานนัก นายสนธาทายป่วยเป็นปกติแล้ว และร่างกายพิศพอจะรับลูกโดยแม่นยำแล้วโยนหรือเตะออกไปได้ เช่นเคย เขาหาโอกาสออกไปพบกับนางสาวตุก เศศจนได้.

ยังมีทันจะได้พูดจาหรือทำอะไรตามประเพณีคู่รัก หล่อนก็วิ่งหนีไปเสียทันที เขายืนเกาหัวขยับจะวิ่งตาม ก็พอดีได้ยินเสียง "เฮ้! เฮ้!" ข้างหลัง นายรวยรีบเดินตรงเข้ามา.

"นายจันทน์, กันเที่ยวเตรหาเธอเสียแทบแย่ ถ้าใครก็ไม่รู้มีใครรู้ว่าไปไหน อยาที่จะพูดกับ เธอสักสองสามคำ"

"มากกว่านั้นก็ได้รับ"

"ฉันอยากจะอธิบายให้ทราบเสียก่อนว่า การแข่งขันคราวนี้ถ้าชนะหรือแพ้ ฉันจะได้เสียของสำคัญอะไรบ้าง ฉันไม่ได้จ้างให้มาแข่งขันเพียงสำหรับจะได้มีโอกาสตะโกนชี้ทักเล่นเท่านั้น ถ้าหากสนามหลวงชนะฉันก็จะได้เจยหน้ามองดูเพื่อนฝูงที่ถือหางข้าง เคชพลได้เต็มคาหน้อย ถ้าแพ้อีก เป็นครั้งที่สองฉันก็เห็นจะต้องลงกลานหลบเพื่อนลงใต้โต๊ะ เป็นแน่ เธอเข้าใจว่าสำคัญเพียงไรไหม?"

"เข้าใจครับ"

"ยิ่งกว่านั้น ฉันได้เอารองเท้าของ 'ต๋อ' ที่เคยสวมเล่นฟุตบอลตลอดทุกคราวจนเลิกเล่นออกมาวางพะนันกับลูกยางที่ 'เขตต์' เคยเตะเล่นเมื่อยังเป็นเด็ก ถ้าสนามหลวงแพ้ ฉันก็จะเสียรองเท้าของ 'ต๋อ' ฉันเห็นจะเลิกดูฟุตบอลทีเดียวและเลยเลิก 'พิพิธภัณฑฟุตบอล' เสียด้วย ถ้าเคชพลแพ้ฉันก็จะได้ลูกยางของ 'เขตต์' จากพิพิธภัณฑฟุตบอล ของหลวงพาศิษย์มาเป็นกรรมสิทธิ์ เพราะฉะนั้นการแข่งขันคราวนี้ถ้าสนามหลวงแพ้ก็เท่ากับเปลี่ยนชีวิตฉันจากรื่นเรีงเป็นหดหู่ตลอดจนตายทีเดียว เธอเข้าใจไหม?"

" เข้าใจครับ"

" ดีแล้ว, ที่นี้ เรื่องที่ฉันจะพูดกับ เธอก็คือ วันนี้ เป็นวันที่ เธอต้องรักษาประตูให้ เข้มแข็ง ที่สุดที่เคยรักษามาแล้วทั้งหมด ส่วนกองหน้าของ เรานั้น เป็นหน้าที่ของ เขาจะบุกขึ้น เอาประตูฝ่าย ข้าศึกอยู่แล้ว แต่ถ้ากองหน้าฝ่าย เขาซึ่ง วิเศษอยู่แล้วจะบุกขึ้น เข้ามาตีประตูเรา เธอต้องทำความเข้าใจกับตนเองว่า จะ-เสีย-ประตู-ไม่-ได้ เป็น-อัน-ขาด ถ้ากองหน้าของเราตีประตูไม่ได้ ก็ให้ เป็น เพียง เสมอ ไว้ เล่นกันใหม่ยังได้ แต่ฝ่ายเราจะแพ้ไม่ได้ อย่างเด็ดขาด เธอจะเห็นว่า เธอ ทำงานสำคัญเพียงไร อยู่ที่ เธอ เป็นส่วนมาก เทียวนะ กองหน้ากองหลังฝ่ายเราให้ค่าจ้างคนละสาม พันบาท เสร็จแล้ว ฝ่ายเคโซพล หลวงพาศิษย์เขาจะจ้างคนละเท่าไรฉันไม่ทราบ ส่วนเธอ-ถ้าฝ่าย เราชนะหรือ เสมอ เธอจะได้เพิ่มมากกว่าพวก เหล่านั้นอีก ห้าหมื่นบาท ถ้าเธอปล่อยให้ลูก เข้า ประตูเป็นแพ่ จำนวนนี้ เธอจะไม่ได้ เธอว่าไง?"

" ผมไม่รับตามนี้ครับ ผมไม่ต้องการเงินเลย ผมกับคุณฤกษ์รักกันอยู่ เพราะฉะนั้นจะ ขอความยินยอมในเรื่องคุณฤกษ์ เป็นรางวัล"

" โหน? ว่าไงนะ? ไม่ได้ยินนัก"

" ผมกับคุณฤกษ์รักกัน ขอความยินยอมเป็นรางวัล"

" พ่อหนุ่ม เอ๊ย, ฉันชอบการพูดตรงไปตรงมา แต่การพูดเช่นนี้ก็มี เขตต์จำกัด เหมือนกัน เธอได้เลย เขตต์จำกัดไปเสียแล้ว ต้องหันกลับไปส่องกล้องดูตัวเธอเองเสียก่อน"

" หมายความว่าได้เท่าปฏิเสธหรือครับ?"

" ฉันเห็นว่าเธอเคาเก่งมาก"

" ผมยังไม่เข้าใจว่าทำไมได้เท่าถึงต้องปฏิเสธ ผมกับคุณฤกษ์รักกันอย่างไรไม่มีวันจะ เปลี่ยนแปลง"

ท่าน เศรษฐีคุณด้วย เศรษฐีหัวเราะ เป็นเสียงหัวเราะดังก้องอย่าง เศรษฐี เป็นเสียงที่ เรา ๆ ท่าน ๆ ได้ยิน เข้ารู้สึกเหมือนถูกลูกปืน แต่ถ้าท่านยังไม่เคยทิ้งลูกปืน และได้ยินเสียง เศรษฐีหัวเราะก็ขอให้ลองถูกลูกปืนก่อนจึงจะไป เปรียบเทียบกันได้.

" ไม่ต้องชักเหตุผลอะไรมาหรอก เพียงขอเดี๋ยวว่า เธอจะเอาอะไรมาเลี้ยงลูกสาว ฉัน?"

" ชื่อนี้ง่าย ผมหวังอยู่ว่าได้เท่าคงจะให้บ้างตามสมควร"

" อ้อ! หวังอย่างนั้นหรือ?"

" ครับ"

" เหน!"

ท่าน เศรษฐีหัวเราะอีก

"เธอสำคัญไม่ใช่เล่น เอาเป็นเลิกกัน ฉันจะตกลงกับเธอแต่จะ เพาะ เรื่องท่าหมิ่นเท่า
นั้น เรื่องลูกสาวฉันโปรดอย่านำมาพูด เป็นตกลงไปอีกเลย"

นายสนธายึดตัวยิ้ม.

"ถ้างั้น ผมกราบลา"

"หา?"

"ผมกราบลา ตกงด้วยไม่ได้"

นายรวยยึดแขนผู้เฝ้าประตูไว้.

"เดี๋ยว, เดี่ยว, เธอจะไม่เอาเรื่องส่วนตัวเล็ก ๆ น้อย ๆ มาปนกับเรื่องสำคัญ ๆ
เช่นฟุตบอลล์นี้ไม่ใช่หรือ?"

"เรื่องส่วนตัวผม ไม่ใช่เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ สำคัญเท่าเรื่องฟุตบอลล์ของใต้เท้า
เหมือนกัน"

"เธอจะแบล็ค เมล์พ่อของผู้หญิงที่เธอปองรักงั้นหรือ?"

"ครับ, เมื่อผมมีโอกาส"

"พ่อของผู้หญิงนะแก จนผมหงอกประปรายแล้วนะ"

"สีของผมบิดาผู้หญิงไม่ทำให้ความตั้งใจของผม เปลี่ยนแปลง"

"ไม่มีอะไรจะทำให้เธอ เปลี่ยนข้อตกลงของเธออันนี้เลยหรือ?"

"ไม่มีครับ"

"เอา, ถ้างั้นตกลง! เธอเป็นลูกเขยชนิดที่ฉันต้องการที่สุด! แล้วยอมให้มีหุ้นในการ
ค้าขายของฉันด้วย คนจริงอย่างเธอนี่ฉันหามานักค่อนักแล้ว ไม่ได้พบสักที เราคงจะร่วมมือกันทำ
งานอย่างเห็นผล เต็มที่ทีเดียว มา, เช็คแฮนด์"

นายสนธาลังเลอยู่ครู่หนึ่ง แล้วส่ายหน้า.

"ใต้เท้าครับ, ผมลวงใต้เท้าต่อไปไม่ได้"

"เหย! ไม่เป็นไร กันทำได้ว่าเธอจะลวงใครก็สำเร็จทั้งนั้น ฉันเห็นลักษณะ เธอ เป็นที่
พอใจแล้ว ฉันหามาหลายปีแล้วคนจริงอย่างนี้ ร่วมมือกัน..."

"ใต้เท้าครับ, ผมไม่ได้ชื่อจันทน์"

"เปล่า, ฉันก็ไม่ได้ชื่อจันทน์ ช่างมันปะไร เรื่องชื่อ ใครจะเรียกตัวเองว่าชื่อไรก็ได้
ทั้งนั้น"

"ผมชื่อสนธ ตรีโกณมิติ บุตรพระยาประจวบประจวบกิจ ผมเป็นคนที่ใต้เท้าสั่งไม่ให้"

บุตรคนคำ เพราะลูกพระยามักจะกริดกรายเกียจคร้านไม่ทำงานทำการ..."

"เฮย! เหลวไหล! ลูกพระยาที่รักษาประตูก่งอย่างเธอนี้ ครอบครวจะภูมิใจมากทีเดียว จันเคยได้ยินทุกเพศเล่าว่ารู้จักกับเธอเหมือนกัน แต่ไม่รู้ว่าเป็นใคร"

"ผม เป็นพวกลูกขุนนางที่..."

"ไม่เป็นไร ถ้าจันจันเป็นขุนนางด้วยคนก็ได้ จันเคยเกลียดพวกขุนนางที่สุด แต่บัดนี้เห็นเธอเข้าชักชอบเสียแล้ว อยากรจะเป็นบ้าง พรุ่งนี้โทรศัพท์กราบทูลเสด็จขอให้ทรงช่วยจัดการให้เป็นพระยาลักหน้อย"

[คำปรารภเพิ่มเติม- ถ้าจะเอาให้สั้น ๆ ก็จบได้ที่ตรงนี้ ผู้อ่านก็เคยดูว่าฟุตบอลล์สโมสรสนามหลวงต้องชนะ แต่ถ้าจะจบตรงนี้จริง ๆ ก็ดู ๆ รู้สึกว่ามีอะไรโหว่อยู่หน่อย จำต้องเพิ่มเสียให้เต็ม]

ต่อมาสี่ปี เข้าวันหนึ่งหญิงผู้คิดหนึ่งจูงบุตรชายลงบันไดใหญ่ในบ้านพระยาธนบัตรสมบุรณ์ รวย ธนบัตรานนท์ หญิงผู้คือนั้นคือคุณฤกษ์ ศรีโภกมิตี สี่ปีและลูกชายคนหนึ่ง ไม่ทำให้หล่อนเปลี่ยนแปลงเท่าไรนัก หล่อนยังมีลักษณะสวยอยู่ดังเดิม [เป็นลักษณะสวยที่ข้าพเจ้าหาโอกาสจะบรรยายอยู่เสมอ แต่ท่านผู้อ่านร้องแฉว่า "สั้น ๆ หน่อย!"] ที่กลางห้องโถงมีตู้กระจกครอบทองตั้งอยู่ เด็กชายหยุดอยู่ที่ตู้

"ใครฮับ?"

"นี่หรือหนู? นี่เป็นลูกชายที่นายเขตต์นักฟุตบอลล์มีชื่อเคยเตะเล่น เมื่อครั้งเป็นเด็กเท่าหนู"

มารดาพาบุตรเค็รต่อไป.

"เค็รเบา ๆ หนู ห้องนี้คุณพ่อกับเจ้าคุณตากำลังทำงานกันอยู่"

[คำปรารภเพิ่มเติม- ตรงนี้เห็นจะจบได้]

ประวัติผู้เขียน

นางสาว ใจล้รุ่ง อามระดิษ เกิดวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ.2507 ที่กรุงเทพมหานคร
สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 1 สาขาวิชาภาษาไทย จาก
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2527 และเข้าศึกษาค้นคว้าในบัณฑิต
วิทยาลัย ปีการศึกษา 2528

